

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต
สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

การเดินทางกับชีวิตคนเมือง

โดย
นางสาวณัฐนิชา ณีภูธรากรกิตติ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

สาขาวิชาทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2565

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

THE JOURNEY WITH URBAN LIFE

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Fine Arts (VISUAL ARTS)
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2022
Copyright of Silpakorn University

หัวข้อ	การเดินทางกับชีวิตคนเมือง
โดย	นางสาวณัฐนิชา ณ์ฐฎากรกิตติ
สาขาวิชา	ทัศนศิลป์ แผนก ก แบบ ก 2 ระดับปริญญามหาบัณฑิต
อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฅนอมจิตร ฅุ่มวงค์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศิลปมหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย (ผู้รักษาการแทน)
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สาธิต นิรติศัย)

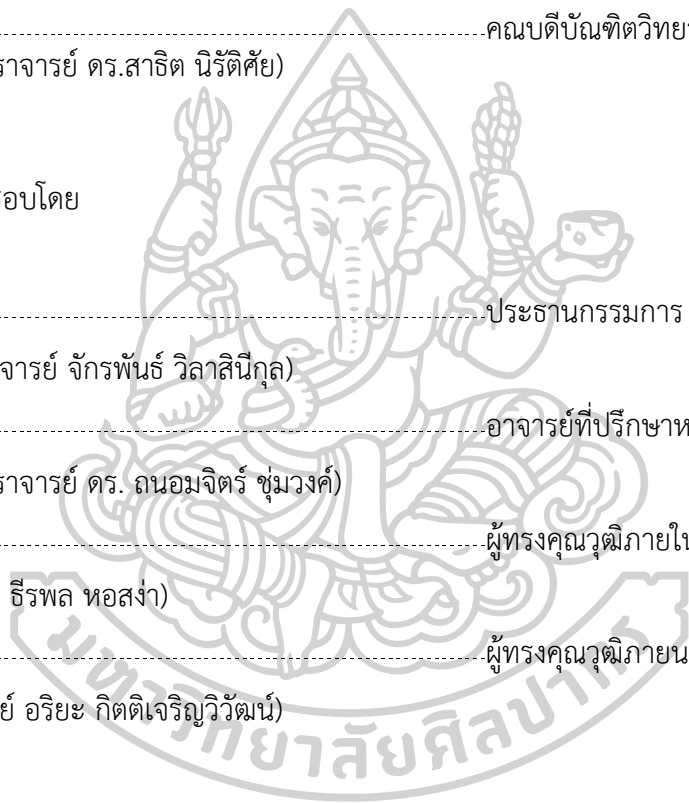
พิจารณาเห็นชอบโดย

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ จักรพันธ์ วิลาสินีกุล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฅนอมจิตร ฅุ่มวงค์)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายใน
(อาจารย์ ดร. ธีรพล หอสง่า)

.....ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก
(ศาสตราจารย์ อริยะ กิตติเจริญวิวัฒน์)

620120010 : ทัศนศิลป์ แผน ก แบบ ก 2 ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : การเดินทาง, คุณภาพชีวิตคนเมือง, รถโดยสารขนส่งสาธารณะ, กรุงเทพมหานคร

นางสาว ณิชฌา ณิชฌากรกิตติ: การเดินทางกับชีวิตคนเมือง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ถนอมจิตร ชุ่มวงศ์

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ “การเดินทางกับชีวิตคนเมือง” มีความมุ่งหมายในการสะท้อนสถานะจิตใจของคนเมืองที่ใช้ชีวิตด้วยระบบรถขนส่งสาธารณะในเมือง ผ่านกระบวนการทางศิลปกรรม จากการศึกษากรณีการสำรวจรวบรวมข้อเท็จจริงในพื้นที่ถนนพัฒนาการถึงพญาไท กรุงเทพมหานคร ทำให้ผู้วิจัยประมวลผลจากระบบการจราจร และระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะมีความหนาแน่น สภาพแวดล้อมที่อยู่บนรถ ประสิทธิภาพของรถโดยสารที่ไม่ได้มาตรฐาน ระยะเวลาการเดินทางที่ยาวนาน ซึ่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพทางร่างกาย และสภาวะทางอารมณ์ หมายถึงคุณภาพชีวิตที่ส่งผลถึงครอบครัวและสังคม

กระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปกรรมในรูปแบบผลงานศิลปะแบบจัดวาง (Installation) ผู้วิจัยนำเสนอผลงานศิลปกรรม 3 ประเด็น ซึ่งใช้กระบวนการ หลักการ วิธีการที่แตกต่างกัน เพื่อให้ตรงกับเป้าหมายของการสร้างสรรค์ได้มากที่สุด ได้แก่ ประเด็นที่ 1 ภาพเหตุการณ์สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง นำเสนอโดยการใช้แนวคิดวัฒนธรรมสายตา (Visual culture) บันทึกภาพเคลื่อนไหว ภาพเหตุการณ์ การสัญจร และบรรยากาศแวดล้อมเมือง ซ้อนทับภาพเข้ากับฉากหลังเสมือนจริง (Photomapping) กับพฤติกรรมของประชาชนผู้โดยสารบนรถประจำทางที่แสดงออกระหว่างการเดินทาง, ประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) นำเสนอรูปทรงที่ทับซ้อน (Overlapping form) การจัดวางข้อความ การเล่าเรื่องของคนเมืองในโลกออนไลน์ให้ปรากฏเป็นรูปธรรมทางศิลปะ และประเด็นที่ 3 การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน นำเสนอรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) การประกอบสร้างวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางในรถโดยสารขนส่งสาธารณะมาประกอบกันเป็นเตียงนอนที่อยู่ภายในบ้าน มานำเสนอเป็นผลงานจัดวางในบริบทใหม่

การสร้างสรรค์งานศิลปกรรมเพื่อส่งผล (outcome) การรับรู้ทางอารมณ์ (emotional perception) สะเทือนใจ (impact) การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน ผลงานสะท้อนให้เห็นผลของสถานะจิตใจของคนเมืองที่เกิดจากปัจจัยการใช้เวลาในการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมืองที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิต ถ่ายทอดออกมาจากจินตนาการความคิด และหลักการสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะร่วมสมัย

620120010 : Major (VISUAL ARTS)

Keyword : journey, quality of life of urban people, public transportation bus, Bangkok

MISS NUTNICHANUTTHAKORNKITTITHE JOURNEY WITH URBAN LIFE THESIS

ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR THANOMCHIT CHUMWONG, Ph.D.

The creation of art thesis "The journey with urban life" aims to reflect the mentality of people who use public transportation in metropolitan areas through artworks. Within my research, from a representative sample of the area between Phattanakan to Phraya Thai Road, it is shown that the congestion, environment, unstandardized transportation, and period of time that people take to transport each day; all these following factors result in physical and mental health, which also affect the quality of life in the families and societies.

The artworks present as Installation art, represent three main aspects through different procedures, principles, and approaches to reach the profound aspects of each work. The first aspect, the picture of the metropolitan environmental situation, presents the idea of "Visual culture" by using videos and photographs of traffic and transportation environments in the city to overlap the Photomapping and people's behaviors. The second aspect, the social media behaviors of people during their transport, transform the Overlapping form of wording and storytelling shown in social media into artworks. The third aspect, the end of the overwhelming transportation time, presents through Interpenetrating form which turns the materials related to transportation into the bed inside the house. This aspect changes the context of the objects.

The artworks to create an unfamiliar emotional perception that impacts and exchanges people's experiences with the viewers. These contemporary artworks reflect people's mental state as a result of metropolis public transportation.

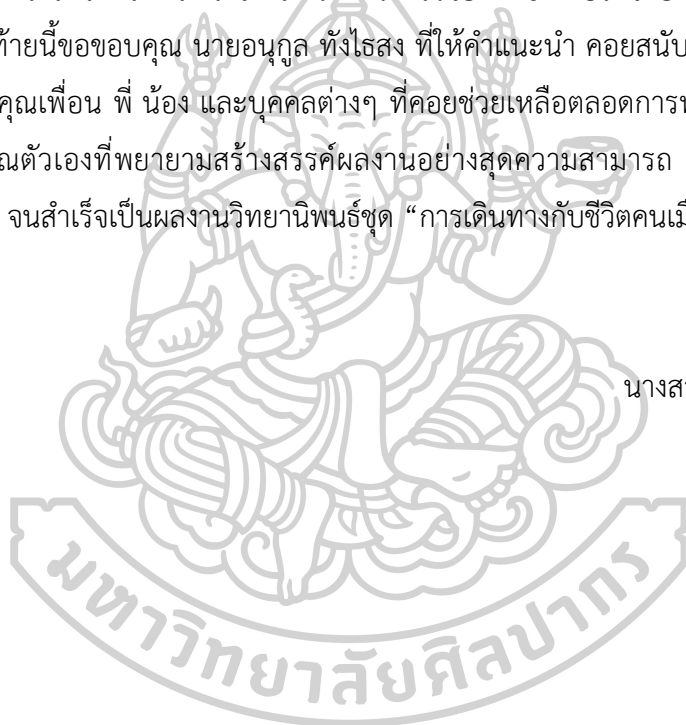
กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด "การเดินทางกับชีวิตคนเมือง" สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณบิดา มารดาที่ให้การสนับสนุน และเป็นกำลังใจเสมอมา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ฌนอมจิตร ชุ่มวงศ์ และคณาจารย์ในภาควิชาประติมากรรม ที่คอยให้คำปรึกษา อบรมสั่งสอน ชี้แนะแนวทางที่ดีในการพัฒนาผลงานศิลปะตลอดการสร้างสรรค์วิทยานิพนธ์

วิทยานิพนธ์ชุดนี้ได้รับการสนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุนวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปีงบประมาณ 2565

สุดท้ายนี้ขอขอบคุณ นายอนุกุล ทั้งไธสง ที่ให้คำแนะนำ คอยสนับสนุน ช่วยเหลือเสมอมา ที่สำคัญขอขอบคุณเพื่อน พี่ น้อง และบุคคลต่างๆ ที่คอยช่วยเหลือตลอดการทำผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ และขอขอบคุณตัวเองที่พยายามสร้างสรรค์ผลงานอย่างสุดความสามารถ ความอดทนที่ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆ จนสำเร็จเป็นผลงานวิทยานิพนธ์ชุด "การเดินทางกับชีวิตคนเมือง"

นางสาว ญัฐนิชา ญัฐฐากรกิตติ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
สารบัญรูปภาพ.....	ฎ
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
2. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	2
3. สมมติฐานของการศึกษา.....	2
4. ขอบเขตของการศึกษา.....	3
5. วิธีการศึกษา.....	4
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2	7
การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการ.....	8
1.1. หลักการวางผังเมืองกรุงเทพมหานคร.....	8
1.2. ระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร.....	9
1.3. ผลกระทบของรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตคนเมือง.....	10
1.4. คุณภาพชีวิตคนเมือง.....	11

2. ข้อมูลจากการปฏิบัติหรือภาคสนาม	12
2.1. ข้อมูลจากการลงพื้นที่พัฒนาการ-พญาไท	12
2.2. ข้อมูลตารางการเก็บสถิติการสัมภาษณ์การเดินทางของคนเมือง	17
2.3. วิเคราะห์ข้อมูล	18
3. กรอบแนวคิดทางศิลปะที่ใช้ศึกษา	21
3.1. วัฒนธรรมทางสายตา (Visual culture)	21
3.2. หลักการรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form)	23
3.3. หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form).....	24
4. ศิลปินศึกษา	25
4.1. จูเลียน โอพาย (Julian Opie)	25
4.2. อรวรรณ อรุณรักษ์.....	27
4.3. โรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg).....	29
บทที่ 3	33
กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน	33
1. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	35
1.1. กระบวนการบันทึกข้อมูลการสร้างสรรค์ จากการลงพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนน พัฒนาการ-พญาไท.....	37
1.2. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นผลงานศิลปกรรมชุดที่ 1	38
2. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	45
2.1. กระบวนการบันทึกข้อมูลการสร้างสรรค์ จากการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏ ในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media).....	46
2.2. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นผลงานศิลปกรรมชุดที่ 2	48
3. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	55
3.1. กระบวนการบันทึกข้อมูลการสร้างสรรค์ จากทัศนธาตุของเมือง (City element).....	56

3.2. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นผลงานศิลปกรรมชุดที่ 3	57
บทที่ 4	63
การพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์และการวิเคราะห์ผลงาน	63
1. การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์	63
1.1. วิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	64
1.2. วิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	68
2. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	71
2.1. วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1	75
2.2. วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2	84
2.3. วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3	91
บทที่ 5	98
สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์	98
รายการอ้างอิง	100
ประวัติผู้เขียน	102

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 ตารางการเก็บสถิติการสัมภาษณ์การเดินทางของคนเมือง.....	17
ตารางที่ 2 ตารางสรุปการประมวลผลองค์ความรู้จากภาคเอกสารและการลงพื้นที่.....	20
ตารางที่ 3 ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปป็นนำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์	25
ตารางที่ 4 ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปป็นศึกษา	31
ตารางที่ 5 ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปป็นนำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์	31
ตารางที่ 6 ตารางสรุปการประมวลผลที่ใช้ในการสร้างสรรค์	32
ตารางที่ 7 ตารางสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์.....	61
ตารางที่ 8 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	65
ตารางที่ 9 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงคผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1.....	66
ตารางที่ 10 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2.....	69
ตารางที่ 11 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงคผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2.....	70
ตารางที่ 12 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1	77
ตารางที่ 13 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงคผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1.....	77
ตารางที่ 14 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2	86
ตารางที่ 15 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงคผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2.....	87
ตารางที่ 16 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3	92
ตารางที่ 17 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงคผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3.....	93

สารบัญรูปภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 ภาพถนนพัฒนาการ.....	12
ภาพที่ 2 ภาพกลุ่มคนยืนรอรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์.....	13
ภาพที่ 3 ภาพกลุ่มคนโดยสารรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์.....	13
ภาพที่ 4 ภาพกลุ่มคนยืนรอรถไฟฟ้าบีทีเอส และกลุ่มคนยืนรอวินมอเตอร์ไซค์ใต้สถานีรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์.....	13
ภาพที่ 5 ภาพกลุ่มคนโดยสารรถไฟ.....	14
ภาพที่ 6 ภาพกลุ่มคนโดยสารรถตู้ และถนนพญาไท.....	14
ภาพที่ 7 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในเฟซบุ๊ก (Facebook).....	15
ภาพที่ 8 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในเฟซบุ๊ก (Facebook).....	15
ภาพที่ 9 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในพันทิป (Pantip).....	16
ภาพที่ 10 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในทวิตเตอร์ (Twitter).....	16
ภาพที่ 11 ภาพภาพยนตร์รถไฟฟ้ามาหานะเธอ.....	22
ภาพที่ 12 ภาพรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form).....	23
ภาพที่ 13 ภาพรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form).....	24
ภาพที่ 14 ผลงานศิลปะปั้นจูเลียน โอพาย (Julian Opie).....	25
ภาพที่ 15 ภาพผลงานศิลปะปั้นJulian Opie “Walking statuettes”.....	26
ภาพที่ 16 ภาพศิลปะปั้นอรวรรณ อรุณรักษ์.....	27
ภาพที่ 17 ภาพผลงานศิลปะปั้นอรวรรณ อรุณรักษ์ “COUNTING”.....	28
ภาพที่ 18 ภาพศิลปะปั้นโรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg).....	29
ภาพที่ 19 ภาพผลงานศิลปะปั้นRobert Rauschenberg “Bed”.....	30
ภาพที่ 20 ภาพแบบร่างวาดเส้น ภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ทั้ง 3 ผลงาน.....	34

ภาพที่ 21 ภาพการบันทึกภาพเคลื่อนไหวจากการลงพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนนพัฒนาการ-พญาไท37	
ภาพที่ 22 ภาพการร่างสตอรี่บอร์ด (Story board).....	38
ภาพที่ 23 ภาพขั้นตอนการถ่ายวิดีโอ.....	39
ภาพที่ 24 ภาพการถ่ายรูปตุ๊กตา	41
ภาพที่ 25 ภาพวิธีการนำวิดีโอขณะเดินทางมาซ้อนทับกับตุ๊กตา.....	42
ภาพที่ 26 ภาพการซ้อนทับของบรรยากาศการเดินทางในเมือง.....	43
ภาพที่ 27 ภาพแบบร่างวาดเส้น ภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ผลงานที่ 2.....	45
ภาพที่ 28 ภาพการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media).....	47
ภาพที่ 29 ภาพแผ่นอะคริลิกที่ถูกจัดการด้วยเทคนิคต่างๆ.....	48
ภาพที่ 30 ภาพการนำหน้าสติ๊กเกอร์ในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media)	49
ภาพที่ 31 ภาพการใช้รูปร่างในการนำเสนอแผ่นอะคริลิก.....	50
ภาพที่ 32 ภาพการนำภาพ ข้อความขณะเดินทางมาซ้อนทับกับข้อความในโซเชียลมีเดีย (Social media).....	51
ภาพที่ 33 ภาพราวเหล็กเสารถสำหรับติดตั้งแผ่นอะคริลิก ทั้งหมด 3 ชั้น.....	52
ภาพที่ 34 ภาพการติดตั้งแผ่นอะคริลิกเพื่อฉายวิดีโอลงบนแผ่นอะคริลิก	53
ภาพที่ 35 ภาพแบบร่างวาดเส้น ภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ผลงานที่ 3.....	55
ภาพที่ 36 ภาพวัตถุอุปกรณ์ของรถโดยสารขนส่งสาธารณะ และสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง	56
ภาพที่ 37 ภาพเชื่อมโครงโลหะเป็นรูปทรงเตี้ย	57
ภาพที่ 38 ภาพเย็บผ้าหนังหุ้มเบาะพองน้ำให้คงรูปทรงวัตถุเก้าอี้ของรถโดยสารสาธารณะ	58
ภาพที่ 39 ภาพเย็บรายละเอียดตัวอักษร ที่อยู่บนสัญลักษณ์ของรถโดยสารสาธารณะ	59
ภาพที่ 40 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1.....	63
ภาพที่ 41 ภาพรายละเอียดผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1.....	64
ภาพที่ 42 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2.....	67

ภาพที่ 67 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 1.....	94
ภาพที่ 68 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 1.....	95
ภาพที่ 69 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 2.....	95
ภาพที่ 70 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 2.....	96
ภาพที่ 71 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 2.....	96

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์ทุกคนล้วนอยากใช้ชีวิตที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด มีความสมดุลให้กับชีวิต มีเวลาอย่างเหมาะสมที่สุด จึงมีการคิดค้นสูตร Work-life balance สูตร 8: 8: 8 คือ 1 วันของทุกคนมีเวลา 24 ชั่วโมงเท่ากัน แบ่งออกเป็น 3 ส่วนเท่าๆ กัน ดังนี้ 8 ชั่วโมงสำหรับการนอน การพักผ่อน 8 ชั่วโมงสำหรับการทำงานหรือการเรียนหนังสือ และ 8 ชั่วโมงสำหรับกิจกรรมประจำวันต่างๆ เช่น การท่องเที่ยว กิจกรรมยามว่าง ซึ่งในความจริงแล้ว สูตรบริหารเวลา 8: 8: 8 ไม่สามารถปฏิบัติได้ทั้งหมด¹

กรุงเทพมหานครเป็นศูนย์กลางของความเจริญ มีสิ่งก่อสร้างทางเศรษฐกิจ การค้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การขยายทางหน่วยงานกระจายตัวออกนอกเขต และประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ดังนั้นการเดินทางที่ยาวนานจึงเป็นปัญหาหลักของสังคมเมือง ทำให้เวลาส่วนอื่นเหลือน้อยลง คนเมืองจึงมีการจัดการวางแผนการเดินทางที่เหมาะสมที่สุดสำหรับตัวเองเพื่อไปให้ทันทำงาน โดยทุกคนรู้ว่าจะใช้เวลาโดยประมาณเท่าไร และการเดินทางรูปแบบใดจะช่วยประหยัดเวลาของตนเองได้มากที่สุด ซึ่งผู้คนที่ต้องแลกด้วยค่าใช้จ่ายที่มากเพื่อที่จะได้ประหยัดเวลาได้มากที่สุด แต่สำหรับกลุ่มคนรายได้น้อยต้องพึ่งพาระบบขนส่งสาธารณะเป็นหลัก และประเภทที่ต่างกัน ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่ถูกจำกัดในการเดินทางของคนกลุ่มใหญ่ไปโดยอัตโนมัติ เนื่องด้วยสถานการณ์ที่ไม่สามารถคาดการณ์ระยะเวลาได้ชัดเจน ที่เกิดจากการจราจรที่ติดขัด ปริมาณรถขนส่งสาธารณะไม่เพียงพอ การเปลี่ยนยานพาหนะหลายเส้นทาง และความแออัดของผู้โดยสารในห้องโดยสาร ล้วนเป็นปัญหาของผู้อาศัยในเมืองที่ใช้เวลาหมดไปกับการเดินทางที่กินเวลาส่วนอื่นๆ ในชีวิตของแต่ละวัน ผลลัพธ์คือความเหนื่อยล้าจากการเดินทาง สภาวะความกดดันทางอารมณ์เพื่อที่จะไปให้ถึงจุดหมาย และในฐานะผู้วิจัยเป็นคนกรุงเทพมหานครจึงเข้าใจกับปัญหาที่เกิดจากการเดินทางในแต่ละวัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของผู้คนในเมืองเป็นอย่างมาก

จากการศึกษาข้อมูลข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจในประเด็นที่เกิดจากการเดินทางในเขตเมืองที่ส่งผลกระทบต่อคนเมืองในหลายด้าน นำมาสู่การศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการเดินทางของคนเมือง (กรณีโดยสารด้วยระบบขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร) รวมไปถึงช่วงระยะเวลาในการเดินทางที่กินเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับชีวิตจนเหลือน้อยลง สภาวะความเครียดและ

¹ คณะกรรมการเสริมสร้างความผูกพันองค์กร. "สมดุลชีวิต 8-8-8: สูตรสร้างความสุข สมดุล ให้กับชีวิตและการทำงาน." 2564, accessed 12 กุมภาพันธ์ 2564, accessed from https://www.mhc10.go.th/myfile/00_life888.pdf.

ความกดดันที่เกิดขึ้นขณะเดินทาง จากสถานการณ์ต่างๆ ที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นำเสนอประเด็นภาพ เหตุการณ์ พฤติกรรม และสภาวะจิตใจในช่วงขณะการเดินทางในเมืองหลวง ด้วยกระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบผลงานศิลปกรรม

2. ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

- 2.1. เพื่อศึกษาเงื่อนไขและปัจจัยที่ส่งผลต่อสภาวะการณ์ในสังคมเมืองของกรุงเทพมหานคร
- 2.2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการเดินทางของคนเมือง กรณีการใช้บริการโดยสารด้วยระบบขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร
- 2.3. เพื่อการศึกษาและนำเสนอผลงานศิลปกรรมภาพสะท้อนที่เกิดจากสภาวะจิตใจของคนเมืองที่เกิดจากปัจจัยการใช้เวลาการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมือง

3. สมมติฐานของการศึกษา

3.1. สมมติฐานเชิงความคิด

นำเสนอผลงานศิลปกรรมแบบภาพแทน (representation) โดยการสะท้อนให้เห็นชีวิตความเป็นอยู่ของคนเมือง กรณีการใช้บริการโดยสารด้วยระบบขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร การนำเสนอผ่านการบันทึก สะท้อนภาพเหตุการณ์ สถานการณ์ต่างๆ ระหว่างการเดินทางในเขตเมือง ส่งผลให้คนเมืองมีสภาวะทางอารมณ์ ความเครียด ความกดดันที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้คนแสดงออกผ่านโลกโซเชียลมีเดีย (Social media) การโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทาง ซึ่งส่งผลถึงระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิตลดน้อยลง

3.2. สมมติฐานเชิงรูปแบบ

จากการศึกษาข้อมูลนำมาวิเคราะห์หาข้อสรุปความเป็นไปได้เพื่อกำหนดสมมติฐานของการศึกษา ผู้วิจัยได้เห็นถึง 3 สมมติฐาน ดังนี้

1. การเลือกใช้สื่อวีดิโอสตอปโมชัน (Stop motion) ซ้อนทับภาพของสิ่งแวดล้อมเมือง (Photomapping) กับแนวคิดวัฒนธรรมสายตา (Visual culture) เพื่อการนำเสนอมุมมองสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ การใช้ชีวิต ความเป็นจริงของคนเมืองที่ต้องพบเจอในขณะช่วงระยะเวลาการเดินทาง
2. การใช้หลักการรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form) แสดงภาพซ้อนไม่ใช่เหมือนจริงแทนความหมายทางความคิด ความฝันทางอารมณ์ ด้วยการนำเสนอข้อความการระบาย

ความรู้สึกขณะเดินทางที่พบเจอในสื่อต่างๆ จากโซเชียลมีเดีย (Social media) เพื่อแสดงให้เห็นถึงสภาวะความกดดันทางอารมณ์ขณะเดินทางของคนเมือง

3. การใช้หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) ด้วยการนำวัตถุที่เกี่ยวข้องในการเดินทางของรถโดยสารขนส่งสาธารณะมาประกอบสร้างเป็นวัตถุที่อยู่ภายในบ้าน เพื่อสื่อถึงการที่ใช้เวลาส่วนใหญ่กับการเดินทางล่วงเกินเวลาส่วนอื่นๆ ในแต่ละวัน

4. ขอบเขตของการศึกษา

4.1. ขอบเขตข้อมูลภาคเอกสาร

- 4.1.1. ศึกษาหลักการวางผังเมืองกรุงเทพมหานคร
- 4.1.2. ศึกษาระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร
- 4.1.3. ศึกษาผลกระทบของรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตคนเมือง
- 4.1.4. ศึกษาคุณภาพชีวิตของคนเมือง

4.2. ขอบเขตข้อมูลจากพื้นที่ ถนนพัฒนาการ-พญาไท กรุงเทพมหานคร กรณีโดยสารด้วยรถขนส่งสาธารณะ

- 4.2.1. ศึกษารูปแบบการเดินทางในชีวิตประจำวันของผู้คน ที่ส่งผลด้านค่าใช้จ่าย การใช้ระยะเวลาในการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะของคนในเขตเมือง
- 4.2.2. ศึกษาพฤติกรรมของผู้คนที่แสดงออกทางหน้าตา อารมณ์ ท่าทางระหว่างการเดินทาง

4.2.3. ศึกษาข้อความ บทสนทนา การเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media)

4.3. ขอบเขตด้านรูปแบบศิลปกรรม

4.3.1. ศึกษาศึกษากรอบแนวคิดทางศิลปะ แนวคิดวัฒนธรรมทางสายตา (Visual culture), หลักการรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form), หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form)

4.3.2. ศึกษาผลงานศิลปิน จูเลียน โอพาย (Julian Opie), อรวรรณ อรุณรักษ์, โรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg)

5. วิธีการศึกษา

ขั้นตอนการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

5.1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลภาคเอกสาร

5.1.1. ศึกษาหลักการวางผังเมืองกรุงเทพมหานคร ที่ส่งผลต่อระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะ เพื่อทำความเข้าใจในเบื้องต้น

5.1.2. ศึกษาระบบรถขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร เพื่อทำความเข้าใจในเบื้องต้น

5.1.3. ศึกษาผลกระทบของรถขนส่งสาธารณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตคนเมือง เพื่อนำมาวิเคราะห์ จำแนกผลกระทบในด้านต่างๆ

5.1.4. ศึกษาแนวคิดคุณภาพชีวิตของคนเมือง เพื่อนำมาเปรียบเทียบ และนำมาเป็นส่วนเสริมในด้านการศึกษาผลกระทบจากการเดินทางในเขตเมืองส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต

5.2. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ ถนนพัฒนาการ-พญาไท กรุงเทพมหานคร กรณีโดยสารด้วยรถขนส่งสาธารณะ

5.2.1. สังเกตการณ์และสัมภาษณ์ ทำแบบสอบถาม ด้านรายละเอียดจากวิธีการเดินทางประเภทของยานพาหนะต่างๆ ด้านค่าใช้จ่าย การใช้เวลา ระยะทาง เวลา/กม. การเปลี่ยนยานพาหนะ และความหนาแน่นในยานพาหนะโดยสาร

5.2.2. สังเกตการณ์พฤติกรรมของผู้คนที่แสดงออกทางหน้าตา อารมณ์ ท่าทางระหว่างการเดินทางของคนเมือง

5.2.3. การรวบรวมข้อความ บทสนทนา การเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media)

5.3. ขั้นตอนการศึกษากระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบศิลปกรรม

5.3.1. ศึกษากรอบแนวคิดทางศิลปะ แนวคิดวัฒนธรรมทางสายตา (Visual culture), หลักการรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form), หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) เพื่อหาหลักการ วิธีการที่จะนำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์

5.3.2. ศึกษาเนื้อหา รูปแบบของผลงานศิลปะจินตลีเลียน โอพาย (Julian Opie) การใช้รูปทรงคนกำลังเดินผ่านกันบนท้องถนนอย่างไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่นสะท้อนชีวิตที่เร่งรีบของคนในสังคมเมือง, อรวรรณ อรุณรักษ์ ที่ใช้วิธีการบันทึกภาพเหตุการณ์ในเมือง บทสนทนา เรื่องราวรอบตัว ถ่ายทอดมาเป็นผลงาน, โรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg) ในด้านการนำวัตถุในชีวิตประจำวันมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน

5.4. ขั้นตอนการประมวลผล

5.4.1. ประมวลข้อมูลแบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง, พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social Media), การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน

5.4.2. ประมวลผลจากสาเหตุของปัญหาส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการเดินทางและสุขภาพทางอารมณ์ แบ่งออกเป็น 3 ปัจจัย คือ ระบบการจราจร และระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะ, สภาพแวดล้อมที่อยู่บนรถ, จำนวนประชากรที่หนาแน่น

5.5. ขั้นตอนการสร้างสรรค์

5.5.1. สังเคราะห์หลักการและวิธีการ เพื่อนำเสนอ 3 ประเด็น สร้างแบบร่างและแบบจำลอง เพื่อให้ตัวเนื้อหาและรูปแบบสอดคล้องกัน

5.5.2. กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน และวิเคราะห์ชี้แจงงานระหว่างขั้นตอนการสร้างสรรค์ และการปรับแก้ไข เพิ่มรายละเอียดในบางส่วนของผลงานให้เหมาะสมสมบูรณ์

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1. เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจถึงเงื่อนไขและสะท้อนภาพปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสภาวะการณ์ในสังคมเมืองของกรุงเทพมหานครในหลากหลายมิติ

6.2. เพื่อสร้างการตระหนักรู้ด้านพฤติกรรมที่แสดงออกระหว่างการเดินทางของคนเมือง กรณีการโดยสารด้วยระบบขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร

6.3. เพื่อการนำเสนอด้วยกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม ที่สะท้อนให้เห็นผลของสภาวะจิตใจของคนเมืองเกิดจากปัจจัยการใช้เวลาในการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมืองที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิต

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาและสร้างสรรค์ครั้งนี้มีข้อมูลที่จำเป็นต้องศึกษาทำความเข้าใจเพื่อประมวลความคิด โดยแยกออกเป็น 4 ประเภทหลัก คือ ข้อมูลทฤษฎี แนวคิดและหลักการ บทความ งานวิจัยที่ใช้อ้างอิง เพื่อเป็นกรอบความคิดกำหนดแนวทาง ข้อมูลจากภาคสนาม ข้อมูลกรอบแนวคิดทางศิลปะที่ใช้ศึกษา ข้อมูลสร้างสรรค์จากศิลปินที่มีความเกี่ยวข้องในด้านรูปแบบและเนื้อหา

1. ข้อมูลทฤษฎี แนวคิดและหลักการ

- 1.1. หลักการวางผังเมืองกรุงเทพมหานคร
- 1.2. ระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร
- 1.3. ผลกระทบของรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตคนเมือง
- 1.4. คุณภาพชีวิตของคนเมือง

2. ข้อมูลจากภาคสนาม

- 2.1. ข้อมูลจากการลงพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนนพัฒนาการ-พญาไท
- 2.2. ข้อมูลตารางการเก็บสถิติการสัมภาษณ์การเดินทางของคนเมือง
- 2.3. วิเคราะห์ข้อมูล

3. กรอบแนวคิดทางศิลปะที่ใช้ศึกษา

- 3.1. แนวคิดวัฒนธรรมทางสายตา (Visual culture)
- 3.2. หลักการรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form)
- 3.3. หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form)

4. ข้อมูลศิลปินศึกษา

- 4.1. จูเลียน โอพาย (Julian Opie)
- 4.2. อรวรรณ อรุณรักษ์

4.3. โรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg)

1. ทฤษฎี แนวคิดและหลักการ

1.1. หลักการวางผังเมืองกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครได้รับการสถาปนาเป็นเมืองหลวงของประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2325 เป็นศูนย์กลางการบริหารปกครองและศูนย์กลางความเจริญทุกด้าน ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การค้า การท่องเที่ยว และการขนส่ง ทั้งยังเป็นแหล่งงานที่สำคัญของประเทศ ด้วยความเป็นศูนย์กลางดังกล่าว ทำให้กรุงเทพมหานครมีจำนวนประชากรเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อให้กรุงเทพมหานครก้าวไปสู่เป้าหมายดังกล่าว จึงจำเป็นต้องมีการวางแผน และจัดทำผังเมืองอย่างเหมาะสม²

กรุงเทพมหานครมีการวางผังเมืองเป็นครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดระบบการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเมืองทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม การคมนาคมขนส่งให้เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น ผังโครงการระบบคมนาคมขนส่ง เพื่อแก้ปัญหาด้านการจราจร ผังแสดงที่โล่งเพื่อนันทนาการ และการรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สำคัญ³

กรุงเทพมหานครพัฒนาเมืองขึ้นจากคลองใช้เรือในการเดินทางเป็นหลัก เมื่อเปลี่ยนมาเป็นถนนกลับมีการวางแผนผังอย่างไม่มีระบบ สร้างถนนมาตรฐานเพียงแค่นถนนสายหลักเท่านั้น ใช้การวางบล็อกขนาดใหญ่มีขนาด 2,000 x 2,000 เมตรขึ้นไป⁴ ส่วนพื้นที่ถนนเส้นรองมีขนาดเล็ก และเป็นซอยตัน เมื่อเมืองขยายตัวขึ้น ด้วยการวางแผนผังเมืองที่ล่าช้า มีครั้งแรกเมื่อปีพ.ศ. 2535 และเมื่อคนนิยมใช้รถในการเดินทางอย่างแพร่หลาย การวางผังเมืองจึงไม่สามารถมาแก้ไขปัญหาการจราจรได้เพราะมีต้นเหตุมาจากโครงสร้างทางกายภาพของกรุงเทพมหานคร ที่มีการวางผังเมืองล่าช้า

² PLAN4BANGKOK. "โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร." 2560, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed from <http://plan4bangkok.com/download.html>.

³ ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. "กรุงเทพฯ ปัจจุบัน." 2013, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed from <http://203.155.220.230/m.info/nowbma/>.

⁴ SALIKA. "ผ่าต้นตอ 'ปัญหาการติดในกรุงเทพฯ' ผลพวงจากการวางผังเมืองยอดเยี่ยม ทำกรุงเทพฯ เป็นเมืองแห่งขอยตัน." 2561, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed from <https://www.salika.co/2018/12/10/truth-about-traffic-problem-in-bangkok/>.

1.2. ระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร

การใช้ชีวิตประจำวันของผู้ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล โดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีรถยนต์ส่วนบุคคล ล้วนจำเป็นต้องอาศัยการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะมาเป็นตัวกลางในการเดินทาง ด้วยเหตุนี้การดำเนินชีวิตประจำวันของคนเมือง จึงมีความเกี่ยวข้อง และสัมพันธ์อยู่กับระบบขนส่งสาธารณะอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

การวิเคราะห์ปัญหา และสาเหตุการให้บริการรถโดยสารประจำทางของขสมก. อยู่ในระดับควรปรับปรุง กล่าวคือ การปรับปรุงการให้บริการรถโดยสารประจำทางของขสมก. ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งทางด้านของพนักงาน สภาพรถโดยสารประจำทาง การเพิ่มจำนวน การขยายเส้นทางการให้บริการ และการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการเดินทาง โดยเฉพาะในประเด็นของความต้องการผู้โดยสาร 6 ประการ ดังนี้

ความสามารถในการเดินทาง (availability) ความตรงต่อเวลา (punctuality) ความเร็วหรือระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทาง (speed/travel time) ความสะดวกสบายของยานพาหนะ (convenient) ความปลอดภัย (safety and security) และค่าใช้จ่าย (user cost)⁵

ปัญหาที่ผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทางของขสมก. พบเจอ สามารถอธิบายได้ดังต่อไปนี้

-ปัญหาเกี่ยวกับการใช้เวลา ความต่อเนื่องของรถโดยสารประจำทางที่ไม่เพียงพอกับความต้องการของประชาชนผู้ให้บริการ

-ปัญหาสภาพรถโดยสารประจำทางเก่าจนเกินไป มีสาเหตุมาจากอายุการใช้งานรถโดยสารประจำทางที่ยาวนานมากกว่า 10 ปี

-ปัญหาเกี่ยวกับเส้นทางการเดินทางโดยสารประจำทางไม่ครอบคลุม/ทั่วถึง ไม่เพียงพอต่อเส้นทางการเดินทางตามความต้องการของประชาชน

-ปัญหาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพนักงานเก็บค่าโดยสาร เช่น อารมณ์ที่หงุดหงิดง่าย น้ำเสียงที่พูดกับผู้ใช้บริการรถโดยสารประจำทาง⁶

ปัญหาการโดยสารขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร เริ่มมาจากลักษณะเมืองที่มีการวางแผนผังอย่างไม่มีระบบ ถนนเส้นหลักมีบล็อกที่ขนาดใหญ่ แต่ถนนเส้นรองมีขนาดเล็ก และเป็นซอยตัน

⁵ กิตติพงศ์ ชัยกิตติภรณ์ และ อุบลวรรณ ภาวนันท์, "การพัฒนาการให้บริการรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)." วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 14, ฉบับที่ 1 (2559): 157-169.

⁶ เรื่องเดียวกัน

ทำให้คนต้องเดินทางออกจากซอยด้วยการเดิน รถมอเตอร์ไซด์ รถสองแถว เพื่อมาต่อรถขนส่งสาธารณะที่ถนนเส้นหลัก ทำให้เกิดการกระจุกตัวบนถนนเส้นหลัก เมื่อรถไม่สัมพันธ์กับเส้นทางของถนน ทำให้จำนวนรถไม่สามารถรองรับปริมาณของผู้โดยสารได้ การหมุนเวียนของรถจึงมีความล่าช้าส่งผลกระทบต่อผู้โดยสารที่มา รถโดยสารไม่สามารถเข้าถึงบางพื้นที่ได้ จึงไม่ครอบคลุมทุกเส้นทางตามความต้องการของผู้ใช้บริการได้ จึงเป็นปัญหาหลักของรถโดยสารขนส่งสาธารณะในกรุงเทพมหานคร

1.3. ผลกระทบของรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตคนเมือง

ดร.สุเมธ องกิตติกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านนโยบายการขนส่ง สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) กล่าวถึงปัญหาการเดินทางในระบบขนส่งมวลชนสาธารณะของกรุงเทพมหานคร เป็นปัญหาเชิงหลักการ คนส่วนใหญ่ใช้บริการเพื่อเดินทางไปทำงาน ไปเรียน เช่น ทุกสถานที่ที่จะกำหนดช่วงเวลาการเริ่มต้นทำงาน หรือเรียนไว้ ซึ่งทำให้เกิดการกระจุกตัวในช่วงเวลาที่จำกัด ทำให้เป็นไปได้อย่างที่จะสามารถบริหารจัดการปริมาณของรถโดยสารขนส่งสาธารณะได้เพียงพอกับความต้องการของผู้โดยสารได้ ขณะที่ในหลายประเทศวางแผนให้มีการกระจายช่วงเวลาพีคเพื่อรองรับการเดินทาง แต่สิ่งสำคัญที่ควรพัฒนา คือ การเชื่อมต่อ ที่จะรองรับระบบรถขนส่งสาธารณะอื่นได้ แต่ปัญหานั้นกลับไม่ได้มีการพัฒนาให้ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของเมืองเท่าที่ควร⁷

ส่วนปัญหาสำคัญของรถโดยสารขนส่งสาธารณะ 5 อันดับแรก กล่าวคือ ความปลอดภัย สภาพรถไม่ได้มาตรฐาน ปริมาณรถไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และความสามารถของพนักงานขับรถ โดยมีข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการให้บริการของรถสาธารณะ ในเรื่องมารยาทของพนักงานขับรถ พนักงานเก็บค่าโดยสาร การปรับปรุงมาตรฐานของรถและสภาพรถ การเพิ่มจำนวนรถโดยสารให้เพียงพอ ควบคุมพฤติกรรมรถบรรทุกผู้ขับขี่ และปรับปรุงการให้บริการให้มีมาตรฐานตามลำดับ⁸

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงปัญหาหลักของการเดินทางของคนในกรุงเทพมหานคร คนต้องใช้เวลาในการเดินทางเดียวกัน เพื่อไปทำงาน ไปเรียน ทุกสถานที่ที่จะกำหนดเวลาไว้ใกล้เคียงกัน ในช่วงเช้าและช่วงเย็น ทำให้รถโดยสารขนส่งสาธารณะไม่สามารถรองรับการเดินทางของคนเมืองได้ และควรพัฒนารถขนส่งสาธารณะให้เชื่อมต่อได้ทั้งหมด เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนเมือง

⁷ PPTVHD36. "ปัญหาระดับชาติ "ขนส่งมวลชนสาธารณะ" ไม่เคยเพียงพอ." 2562, accessed 11 มกราคม 2564, accessed from <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/80498>.

⁸ เรื่องเดียวกัน

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นถึงปัญหาหลักของการเดินทางของคนในกรุงเทพฯ คนต้องใช้เวลาในการเดินทางเดียวกัน เพื่อไปทำงาน ไปเรียน ทุกที่จะกำหนดเวลาไว้ใกล้เคียงกันในช่วงเช้า ทำให้รถขนส่งสาธารณะไม่สามารถรองรับการเดินทางของคนเมืองได้ และควรพัฒนารถขนส่งสาธารณะให้เชื่อมต่อได้ทั้งหมด เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนเมือง

1.4. คุณภาพชีวิตคนเมือง

บริษัทเทคโนโลยีให้คำปรึกษาด้านการทำงาน (Kisi) เก็บข้อมูลเกี่ยวกับสมดุลชีวิต การทำงานหลากหลายด้านของ 100 เมือง กรุงเทพมหานครจัดอยู่อันดับที่ 5 ในด้านปัญหาเรื่อง Work-Life Balance มากที่สุดในปี 2565 โดยการเก็บข้อมูลของแต่ละเมือง 3 หมวด ได้แก่ ความหนักของงาน (Work intensity) มีวันลาขั้นต่ำน้อยที่สุด คนทำงานล่วงเวลามากเป็นอันดับที่ 7 สังคมและสถาบัน (Society and institutions) และความน่าอยู่ของเมือง (City liveability) มีความปลอดภัยอันดับ 97 จาก 100 เมืองที่ทำการศึกษา⁹ และผลสำรวจจาก Sustainable Cities Mobility Index ที่สำรวจระบบขนส่งสาธารณะดีที่สุดในโลกในปี 2560 กรุงเทพมหานครอยู่อันดับ 92 จากทั้งหมด 100 เมืองทั่วโลก ซึ่งวัดจากความหนาแน่น ความปลอดภัย การตรงต่อเวลา ราคา และปัญหามลพิษ¹⁰

ชีวิตของคนในเมืองไม่ได้สุขสบายนัก ถึงแม้จะมีรายได้มากแต่ก็มีรายจ่ายมาก ชีวิตหมดไปกับเวลาส่วนใหญ่ คือเวลาทำงาน และเวลาในการเดินทาง ในช่วงเวลาเร่งด่วน รถจะติดมากขึ้น 2 เท่าตัว คนในเมืองเดินทางประมาณวันละ 2-3 ชั่วโมง ถ้าวันไหนฝนตกก็จะใช้เวลาเดินทางมากขึ้นกว่าเดิม และค่าใช้จ่ายในแต่ละวันมี 18% เป็นค่าเดินทางแต่ละวัน เพราะคนเมืองส่วนใหญ่ใช้บริการรถไฟฟ้าเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ปัญหาที่สำคัญสำหรับคนเมือง คือ ไม่มีเวลา ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบหลายอย่าง เช่น มีความเครียดจากสภาพแวดล้อมที่เกิดจากการเดินทาง ไม่มีเวลาทำกิจกรรมกับครอบครัว เป็นต้น¹¹

จากข้อมูลข้างต้นทำให้เกิดการตระหนักถึงคุณภาพชีวิตที่ดีของคนเมือง และเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตอย่างยั่งยืนของทุกคน ชีวิตที่มีความสุขทั้งกายและใจ มีการเอื้ออำนวย มี

⁹ Sanit Rachata. "กรุงเทพติด Top 5 เมือง Work-Life Balance พัง: OT เก่ง-วันลาขั้นต่ำน้อยสุด-เมืองปลอดภัยรั้งท้าย." 2565, accessed 30 สิงหาคม 2565, accessed from <https://brandinside.asia/thailand-at-the-bottom-5-of-work-life-balance-index/>.

¹⁰ TERRABKK. ""ระบบขนส่งสาธารณะ" ของ "กรุงเทพฯ" ดีแค่ไหนในสายตาโลก?" 2560, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed from <https://today.line.me/th/v2/article/J6rXkX>.

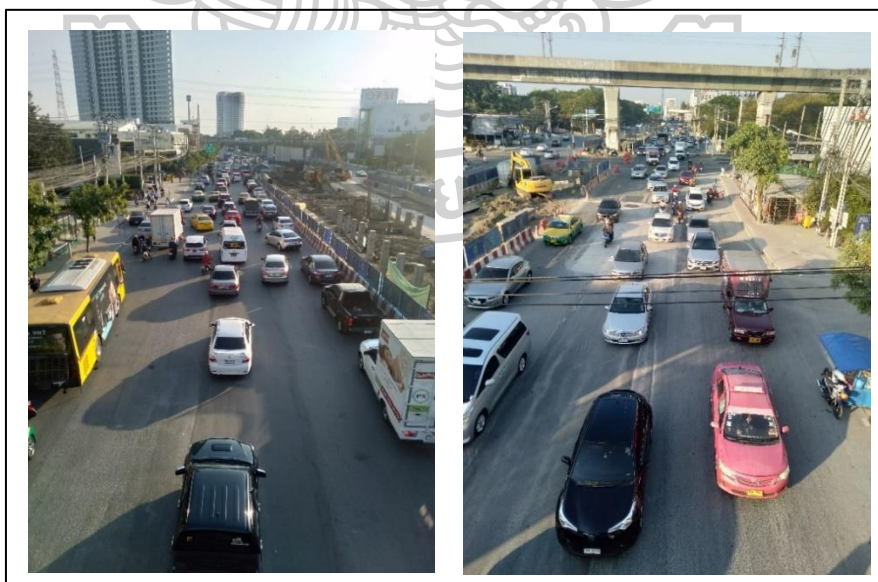
¹¹ วราพงษ์ ปานแก้ว. "วิถีคนเมือง ชีวิตป่วน สังคมป่วย." 2558, accessed 11 มีนาคม 2564, accessed from <https://www.posttoday.com/life/healthy/388999>.

สภาพแวดล้อม มีความเป็นอยู่ที่ดี มีเวลาทำกิจกรรมสันทนาการ เวลาพักผ่อน และเวลาที่อยู่กับครอบครัว ที่ส่งผลให้ชีวิตมีความสุข และมีประสิทธิภาพมากที่สุดอย่างที่ควรจะเป็น แต่ในปัจจุบันกลับไม่ได้เป็นเช่นนั้นคนเมืองต่างต้องเร่งรีบเพื่อไปให้ทันทำงาน ใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับเวลาการเดินทาง และเวลาทำงานที่มีอิทธิพลในการดำรงชีวิตทำให้ส่งผลกระทบต่อที่ตามมา เช่น มีสภาวะความเครียด มีเวลาให้กับครอบครัวน้อยลง เป็นต้น

2. ข้อมูลจากการปฏิบัติหรือภาคสนาม

2.1. ข้อมูลจากการลงพื้นที่พัฒนาการ-พญาไท

ผู้วิจัยลงไปสำรวจพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนนพัฒนาการ ถึงถนนพญาไท ด้วยวิธีการสังเกตการณ์ และสัมภาษณ์ผู้คนในกรุงเทพมหานคร ทำให้ทราบรายละเอียดของการเดินทางที่คนเมืองต้องพบเจอในหนึ่งวัน ทั้งด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางแต่ละครั้ง ระยะทาง ช่วงเวลา ระยะเวลาดำเนินการ วิธีเดินทาง การเปลี่ยนยานพาหนะก็เส้นทาง สิ่งสำคัญของความหนาแน่นของผู้โดยสารในยานพาหนะ และสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงสภาวะจิตใจที่ได้จากการสังเกตการณ์พฤติกรรมของผู้คนที่แสดงออกระหว่างการเดินทาง โดยเก็บข้อมูลจากการสังเกตการณ์ในรถโดยสาร ชานชาลา ป้ายรถเมล์ ถนน ด้วยวิธีการถ่ายภาพบันทึก ภาพเคลื่อนไหว และการสัมภาษณ์ระหว่างบุคคล รวมไปถึงการเก็บรวบรวมข้อความบทสนทนาที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media) และนำมาวิเคราะห์ ประมวลผลตรวจสอบที่แสดงผลจาก “การเดินทาง” ตามกรอบแนวคิด และเป้าหมายของการศึกษา

ภาพที่ 1 ภาพถนนพัฒนาการ

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 2 ภาพกลุ่มคนยืนรอรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 3 ภาพกลุ่มคนโดยสารรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

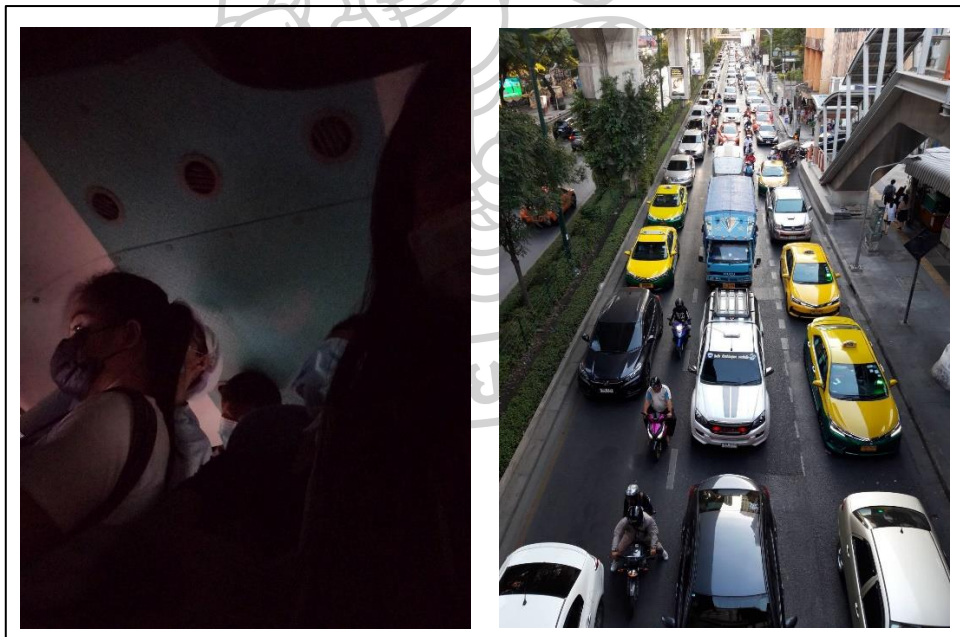

ภาพที่ 4 ภาพกลุ่มคนยืนรอรถไฟฟ้าบีทีเอส และกลุ่มคนยืนรอวินมอเตอร์ไซค์ใต้สถานีรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 5 ภาพกลุ่มคนโดยสารรถไฟฟ้า

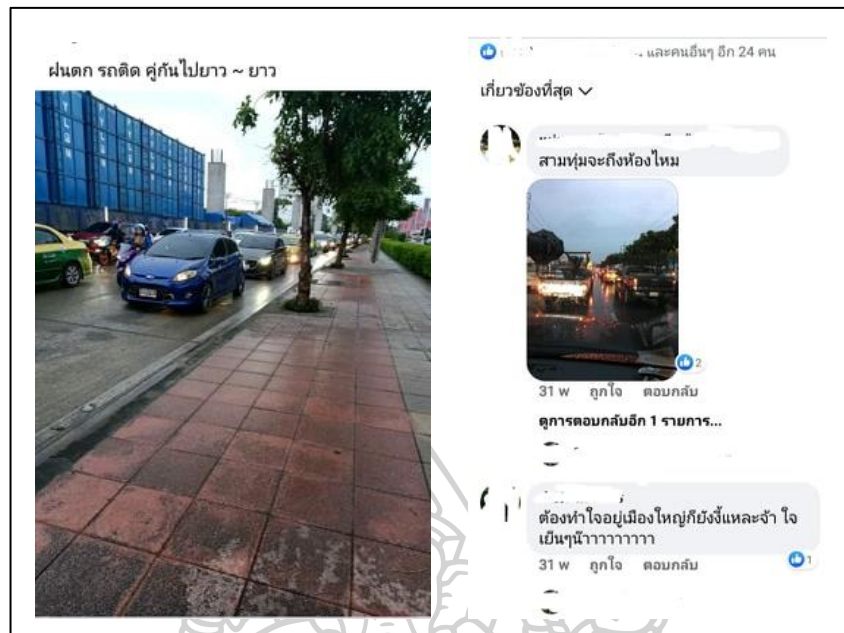
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 6 ภาพกลุ่มคนโดยสารรถตู้ และถนนพญาไท

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ข้อความ บทสนทนา การเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในโซเชียลมีเดีย (Social media)

ภาพที่ 7 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในเฟซบุ๊ก (Facebook)

ที่มารูปภาพ : บุคคลกรณีศึกษา

ภาพที่ 8 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในเฟซบุ๊ก (Facebook)

ที่มารูปภาพ : บุคคลกรณีศึกษา

๑ ใครเป็นบ้าง กว่าจะเลิกงาน เดิน ทาง กลับถึงบ้าน สภาพร่างกายยับ เยินมาก

มนุษย์เงินเดือน
ระบบขนส่งมวลชน
รถยนต์

การจราจร

คือด้วยอากาศเมืองไทยที่ร้อนมากๆ รถเมสสี่แดง
พัดลมที่มีความร้อนระอุจากเครื่องยนต์ ทั้งเบียด
เสียด กว่ากลับถึงบ้าน หัวยุ่ง หน้าซีดมันแผลบ ตัว
เหนียวเป็นตังเม ปวดเท้า รองเท้ากัด
เหมือนผ่านสงครามและเหยียบกับระเบิดมา

? เมื่อปัญหาารถติดกันมัยคะ

การจราจร
รถโดยสารประจำทาง
ปัญหาชีวิต

ปัญหาสังคม
ปัญหาสิ่งแวดล้อม

ระบาย ๆ ควบคุมเวลาจะไปไหนมาไหนไม่ได้เลย
หรือใช้เวลาบนท้องถนนนานมากกกก รู้สึกเสีย
เวลาไปอย่างโง่ ๆ ยังไงไม่รู้

ภาพที่ 9 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในพันทิป (Pantip)
ที่มารูปภาพ : Pantip, (ออนไลน์), เข้าถึงได้จาก 2 กันยายน 2564, เข้าถึงได้จาก
<https://pantip.com/topic/38294698> และ <https://pantip.com/topic/38218438>

คือเชื่อมั่นติดจ่าย ด้วยฝั่งเมือง ด้วยวิถี
ชีวิต ด้วยขนส่งสาธารณะ มันก็สามารถ
เป็นปัจจัยเสริม ให้ติดเชื่อ ได้ง่ายขึ้นทั้ง
นั้น ความจริงการเป็นโรคนั้นมันไม่ควร
ถูกมองว่าไร้วินัยหรือการตกใดๆเลย
การที่เราจะมีการป้องกันดีๆ สามารถอยู่
บ้านได้โดนไม่ออกมาข้างนอกเลย มัน
หมายความว่าเราต้องรวย

8:03 AM · 27 ก.ค. 21 · Twitter for iPhone

70.7K รีทวีต 75 ทวิตและคำพูด 9,754 ความชอบ

🗨
👤
❤
📎

@Th... · 27 ก.ค. ·
กำลังตอบกลับถึง @balladkmt
แต่ในความเป็นจริงนั้น งานมันเท่าที่บ้านไม่ได้

1 1 1

... · 27 ก.ค. ·
มันคงได้ในบางอาชีพ แต่ก็มีหลายอาชีพที่ทำไม่
ได้ ยังไม่รวมบุคคลของบางคนที่อาจจะไม่
productive ตอนอยู่บ้านด้วยอะนะะะ

รายงานสดจากเซ็นทรัลบางนา ติดจอดสนิททั้งขา
เข้าเมืองและออกเมือง #น้ำท่วม #รถติด #ฝนตก
#กรุงเทพ

🗨
👤 3
❤ 6
📎

ภาพที่ 10 ภาพข้อความการเล่าเรื่องของการเดินทางในทวิตเตอร์ (Twitter)
ที่มารูปภาพ : บุคคลกรณีศึกษา

2.2. ข้อมูลตารางการเก็บสถิติการสัมภาษณ์การเดินทางของคนเมือง

บุคคล	ค่าใช้จ่าย	ระยะทาง	ช่วงเวลา	ใช้เวลา	วิธีเดินทาง	เปลี่ยนพาหนะ	ความหนาแน่นในรถ
บุคคลที่ 1	31 บ.	29 ก.ม.	05.30 - 07.20 น.	1 ชม. 50 น.	รถ 2 แถว, รถเมล์, รถเมล์, เดิน	4 ต่อ	ปานกลาง
	31 บ.	29 ก.ม.	16.20 - 18.30 น.	2 ชม. 10 น.	เดิน, รถเมล์, รถเมล์, เดิน	4 ต่อ	หนาแน่น
บุคคลที่ 2	15 บ.	24 ก.ม.	05.40 - 07.25 น.	1 ชม. 45 น.	รถ 2 แถว, เดิน,รถไฟ, เดิน	4 ต่อ	หนาแน่นมาก
	15 บ.	24 ก.ม.	16.30 - 18.30 น.	2 ชม.	เดิน, รถไฟ, เดิน,รถ 2 แถว	4 ต่อ	หนาแน่นมาก
บุคคลที่ 3	41 บ.	25 ก.ม.	07.20 - 08.20 น.	1 ชม.	รถเมล์, รถไฟฟ้า, ,รถเมล์	3 ต่อ	หนาแน่นมาก
	41 บ.	25 ก.ม.	17.30 - 18.50 น.	1 ชม. 20 น.	รถเมล์, รถไฟฟ้า, ,รถเมล์	3 ต่อ	หนาแน่นมาก

ตารางที่ 1 ตารางการเก็บสถิติการสัมภาษณ์การเดินทางของคนเมือง

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

2.3. วิเคราะห์ข้อมูล

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มบุคคลที่มีปริมาณการเดินทางบริการขนส่งสาธารณะในแต่ละวันสูงสุด คือ กลุ่มคนวัยทำงาน และนักเรียน นักศึกษา ส่วนช่วงเวลาที่คนเดินทางมากที่สุด เป็นช่วงเวลาเช้า (7.00 – 9.00 น.) และช่วงเย็น (15.30 – 19.00 น.) เพราะกรอบเวลาการเข้างานตอนเช้า และเลิกงานตอนเย็นทุกสถานที่ที่กำหนดเวลาไว้ใกล้เคียงกัน คนเมืองเดินทางในช่วงเวลาที่ใกล้เคียงกัน ทำให้เกิดการสัญจรมากในช่วงเวลานั้น ปริมาณรถขนส่งไม่เพียงพอกับจำนวนของคน ทำให้ผู้โดยสารต้องใช้เวลารอรถนาน ในขณะที่เดียวกันเมื่อรถขนส่งมาถึงป้ายรับจึงทำให้ผู้คนที่ต่างต้องรีบขึ้นรถ เพื่อไปให้ทันเวลาเข้างาน ทำให้เกิดความแออัดของกลุ่มคนจำนวนมากในขบวนรถโดยสาร และระบบขนส่งของรถแต่ละประเภทมีการเข้าถึงพื้นที่ที่แตกต่างกัน คนจึงต้องเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะถึงจุดหมาย

ส่วนด้านค่าใช้จ่ายในการเดินทางจะไปสัมพันธ์กับระยะทาง ความรวดเร็วในการเดินทางมักต้องแลกด้วยค่าใช้จ่ายที่สูงกว่า ตัวอย่างเช่น บุคคลที่ 3 เดินทางไปทำงานระยะทาง 25 ก.ม. ด้วยรถเมล์, รถไฟฟ้า, รถเมล์ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง ใช้ค่าใช้จ่าย 41 บาท แต่บุคคลที่ 2 เดินทางระยะทาง 24 ก.ม. ด้วยรถ 2 แถว, เดิน, รถไฟ, เดิน ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 45 นาที ใช้ค่าใช้จ่าย 15 บาท และบุคคลตัวอย่าง ทั้ง 3 คนเดินทางโดยมีการเปลี่ยนยานพาหนะ 3-4 ต่อกว่าจะถึงจุดหมาย

ประชากรผู้ที่อาศัยอยู่นอกชานเมือง เริ่มจากถนนพัฒนาการ การจราจรไม่ได้ติดขัดมากนัก เมื่อเทียบกับถนนพญาไทซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางความเจริญ การจราจรมีความหนาแน่นมาก และจากข้อมูลการใช้รถไฟฟ้าพบว่าคนมีการเดินทางจากนอกเมืองเข้ามาทำงานในเมืองมีจำนวนมาก เมื่อเริ่มเข้าสู่ตัวเมืองจำนวนประชากรจะมีเพิ่มขึ้นตามระยะทาง ซึ่งเห็นถึงความแตกต่างระหว่างพื้นที่สภาพแวดล้อม บรรยากาศของเมืองที่ปรับเปลี่ยนไป

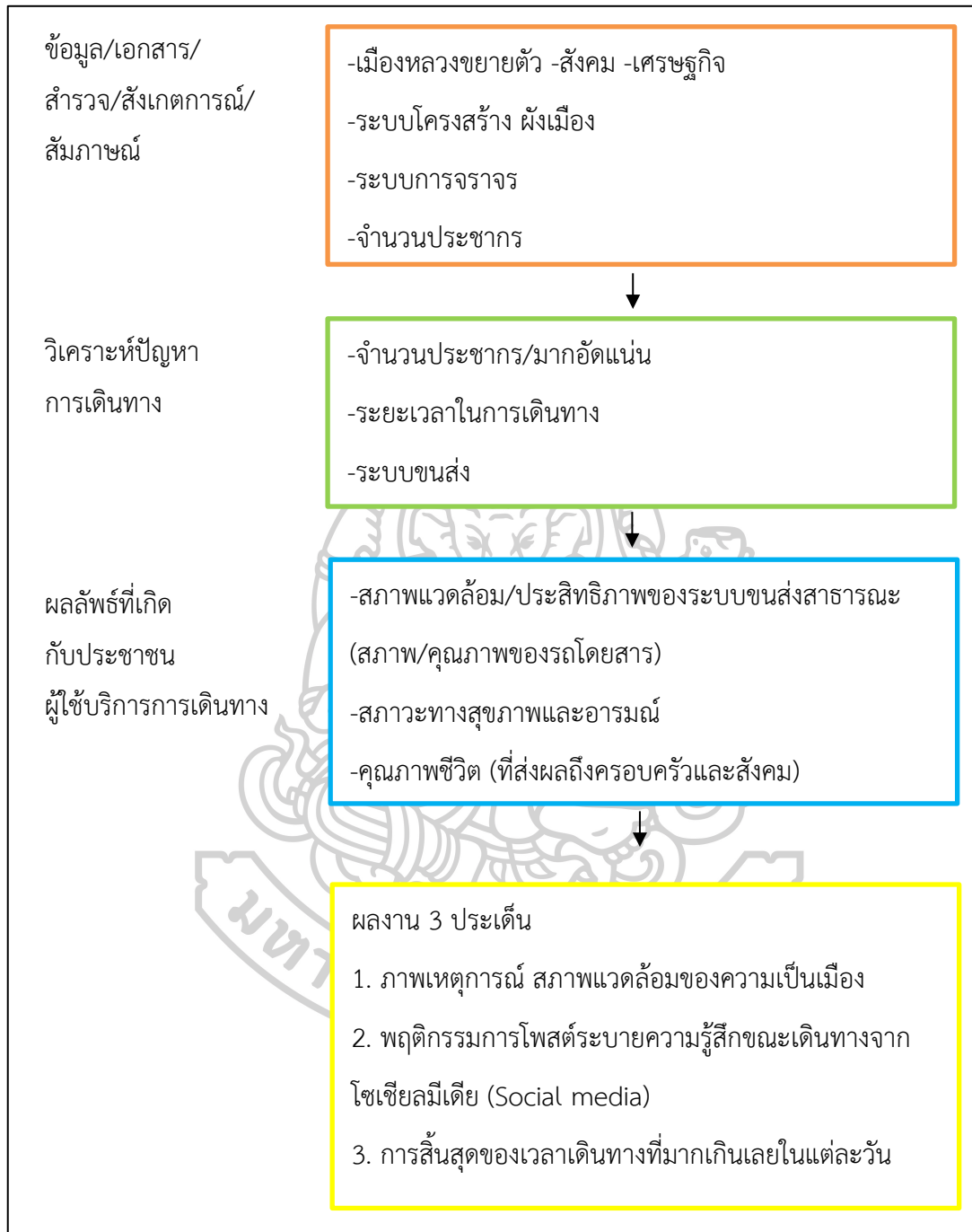
พฤติกรรมทางอารมณ์หลายครั้งคนต้องหาที่ระบายด้วยการพึ่งพากระแสจากโซเชียลมีเดีย (Social media) การโพสต์เฟซบุ๊ก (Facebook) ส่วนตัว หรือตั้งกระทู้พันทิป (Pantip) และทวิตเตอร์ (Twitter) เพื่อระดมความคิด และความรู้สึกของเพื่อนร่วมชะตาบ้นท้องถนน เพื่อระบายความเครียด ความอึดอัดของคนในขณะที่การเดินทาง เช่น ความเหนื่อยในการเดินทาง รถติด รอรถนาน รถไม่รับ และรวมไปถึงการโพสต์จากคนในครอบครัวที่คอยทวงถามกันว่าเมื่อไหร่จะถึงบ้าน เวลาของครอบครัวที่ต้องถูกหารมาเป็นเวลาในการเดินทาง

สรุปและการประมวลผลทั้งหมดสะท้อนถึงเหตุการณ์การเดินทางของคนเมือง ที่ส่งผลถึงการใช้ระยะเวลาในการเดินทางด้วยระบบขนส่งโดยสารสาธารณะในเมืองจนกินเวลาส่วนตัวในชีวิต คนเมืองใช้เวลาหมดไปกับเวลาการเดินทางที่ยาวนาน ระบบคมนาคมที่ไม่ได้มาตรฐานมากพอที่รองรับจำนวนประชาชน ปริมาณรถโดยสารที่ไม่เพียงพอ ไม่ครอบคลุมทุกพื้นที่ ระยะเวลาในการเดินทางที่ไม่แน่นอนต้องใช้เวลารอรถโดยสารนาน เส้นทางจราจรที่ไม่สัมพันธ์กับจำนวนรถส่งผลให้รถติด สถานการณ์ต่างๆ ล้วนส่งผลถึงสุขภาพทางร่างกาย และสภาวะทางอารมณ์ของผู้ที่อาศัยในเมือง

จากการสังเคราะห์ข้อมูลทำให้ผู้วิจัยได้ข้อสังเกตแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นทางความคิดเพื่อสร้างสรรค์ศิลปกรรม กล่าวคือ ประเด็นที่ 1 ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง คือ ภาพที่สะท้อนถึงเหตุการณ์การเดินทางของคนเมืองในมุมมองต่างๆ ภาพการจราจรที่ติดขัด ความแออัดของที่อยู่อาศัย และจำนวนประชากร ประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) คือ สภาวะทางอารมณ์ ความเครียด ความกดดันขณะเดินทางของคนเมืองที่ใช้โซเชียลมีเดีย (Social media) ในการแสดงความรู้สึก ประเด็นที่ 3 การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน คือ การที่ผู้คนใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการเดินทาง ไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาในการรอรถโดยสาร รถติด สถานการณ์ต่างๆ ระหว่างการเดินทางที่เข้ามากินเวลาส่วนอื่นๆ ในชีวิต

ตารางสรุปการประมวลผลองค์ความรู้จากภาคเอกสารและการลงพื้นที่

ตารางที่ 2 ตารางสรุปการประมวลผลองค์ความรู้จากภาคเอกสารและการลงพื้นที่

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

3. กรอบแนวคิดทางศิลปะที่ใช้ศึกษา

3.1. วัฒนธรรมทางสายตา (Visual culture)

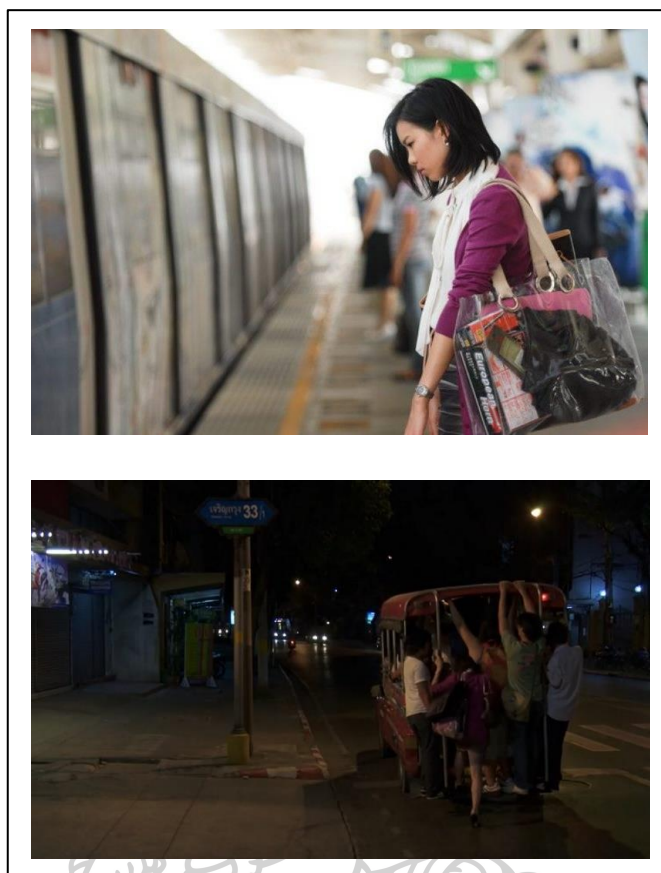
วัฒนธรรมสายตา (Visual culture) คือ วิธีการมองเห็นภาพที่ปรากฏอยู่รอบตัว ซึ่งมีความหมายที่พยายามสื่อสารคนอยู่ตลอดเวลา คนจะมองเห็นภาพมากกว่าตัวอักษรที่ปรากฏในชีวิต ซึ่งล้วนสร้างภาพ และถูกสร้างจากการจดจำผ่านการมองเห็นในชีวิตประจำวัน ในยุคสังคมอุตสาหกรรมสมัยใหม่สู่สังคมอิเล็กทรอนิกส์สมัยใหม่ยุคหลัง มีการติดต่อสื่อสารที่รวดเร็ว และมีสื่อปรากฏอยู่ในชีวิตประจำวันอย่างมากมาย เช่น แผ่นป้ายโฆษณาบนท้องถนน สื่อบนทีวี สื่อออนไลน์ และของในชีวิตประจำวัน ข้อมูลต่างๆ ทำให้เกิดปรากฏที่เรียกว่า “วัฒนธรรมทางสายตา” เกิดขึ้น วิธีแห่งการมองมักเชื่อมโยง และเป็นผลจากประสบการณ์ ความเชื่อและอุดมการณ์ต่างๆ ที่อยู่เบื้องหลังสายตา จึงดำรงอยู่ในความสัมพันธ์กับวัตถุ หรือสิ่งของต่างๆ เกิดจากการมองเห็นแทบทั้งสิ้น ดังนั้นความย้อนแย้งของการมองเห็น คือ ในขณะที่พวกเรากำลังมองสำรวจ กำหนดความสัมพันธ์กับโลกใบนี้ พวกเราเองก็ล้วนถูกมองเห็น และสำรวจจากสายตาผู้อื่นๆ ด้วยเช่นกัน¹²

แนวคิดวัฒนธรรมทางสายตา (Visual culture) ที่มีอยู่รอบตัว จำเป็นต้องศึกษาหลักการบางอย่าง ที่ช่วยในการศึกษาภาพ และเครื่องหมายที่เราเจอ เรียกว่า “หลักสัญศาสตร์” (Semiotics) มาเป็นเครื่องมือในการจำแนกข้อมูลภาพที่อยู่รอบตัว ได้เป็น 3 แบบ คือ ภาพเหมือน (Icon) คือ ภาพที่นำเสนออย่างตรงไปตรงมา เป็นภาพที่นำเสนอข้อเท็จจริงต่างๆ เช่น ภาพถ่าย ดัชนี (Index) คือ ภาพที่เป็นเหตุเป็นผลกับสิ่งที่มีอยู่จริง บ่งชี้ถึงลักษณะบางสิ่งบางอย่าง เช่น เมื่อเห็นควันจากรู้ได้ว่ามีไฟ สัญลักษณ์ (Symbol) คือ ภาพที่ต้องใช้การตีความ มีความหมายที่ต่างจากเดิม หรือสื่อความหมายใหม่ เช่น สัญลักษณ์ ตัวอักษร คำต่างๆ¹³

ในการสื่อสารที่ผู้ส่งสารจะใช้ข้อมูลภาพเหล่านี้สื่อสารถึงผู้ชมอยู่ตลอดเวลา สารที่ต้องการการอ่าน วิเคราะห์ตีความมากกว่าการสื่อสารอย่างตรงไปตรงมา ต้องอาศัยทั้งแนวคิด ความเข้าใจทางวัฒนธรรม และบริบททางประวัติศาสตร์เข้ามามีส่วนช่วยในการทำความเข้าใจเป็นส่วนๆ เช่น ตัวข้อมูล บริบท รวมถึงผู้รับสาร วัฒนธรรมทางสายตาจึงเป็นเครื่องมือหนึ่ง ที่ช่วยในการมองเห็นความจริงผ่านโลกของดวงตามาช่วยในการรับรู้ของโลกในการอ่านภาพเพื่อให้รู้ และเข้าใจสารได้อย่างลึกซึ้ง

¹² สมเกียรติ ตั้งนโม. มองหาเรื่อง: วัฒนธรรมทางสายตา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2549, 5-6.

¹³ เรื่องเดียวกัน

ภาพที่ 11 ภาพภาพยนตร์รถไฟฟ้ามาหานะเธอ

ที่มารูปภาพ trueid, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 4 ตุลาคม 2565, เข้าถึงได้จาก

<https://entertainment.trueid.net/detail/AYEAA0wZnoLY>

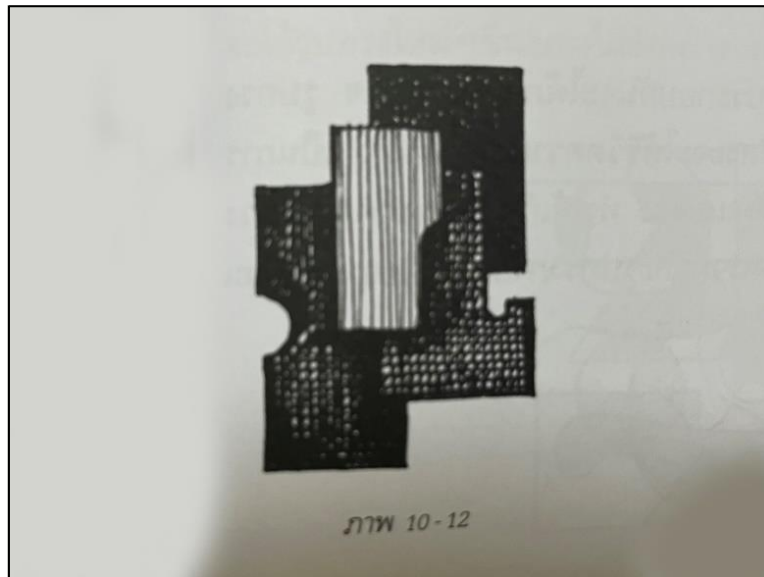
ภาพยนตร์รถไฟฟ้า มาหานะเธอ เนื้อเรื่องเกี่ยวกับการใช้ชีวิตประจำวันของคนในเมืองหลวงมาแนะนำผ่านตัวละครหลัก พนักงานบริษัทสาววัย 30 ปี ที่พบรักกับวิศวกรรถไฟฟ้าบีทีเอส สถานที่ถ่ายทำส่วนใหญ่ถ่ายที่สถานีรถไฟฟ้า ตัวเอกผู้หญิงที่เป็นพนักงานบริษัท มีการปรับเปลี่ยนรถโดยสารหลายประเภท นางเอกเดินทางจากที่ทำงานเพื่อกลับบ้านด้วยการนั่งเรือ และต่อวินมอเตอร์ไซค์เพื่อไปขึ้นรถไฟฟ้า จากนั้นนั่งรถสองแถวเพื่อกลับเข้าบ้าน ในภาพยนตร์เห็นถึงสถานการณ์สภาพแวดล้อมขณะเดินทาง การจราจรติดขัดในท้องถนน ความแออัดของภายในรถโดยสารของกลุ่มคนที่ใช้บริการร่วมกัน และเห็นถึงสภาวะที่เร่งรีบของตัวนางเอกเพื่อไปทำให้ทันเวลาเข้างาน ทำให้สะท้อนถึงเหตุการณ์ของคนเมืองในโลกความเป็นจริงเช่นกัน

ผู้วิจัยได้นำเอาแนวคิดวัฒนธรรมสายตา (Visual culture) มาใช้ในประเด็นภาพเหตุการณ์สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง นำดัชนี (Index) ภาพที่เป็นเหตุเป็นผลกับสิ่งที่มีอยู่จริง มาแนะนำการนำเสนอภาพที่อยู่รอบตัวมาใช้ในการสื่อสาร ภาพที่ปรากฏในชีวิตประจำวันที่ช่วยในการรับรู้ โดยการนำเสนอมุมมองของสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง เช่น ภาพเหตุการณ์จากรถโดยสาร

ประจำทางบนท้องถนน แสดงถึงสภาวะการจราจรที่ติดขัด และภาพเหตุการณ์จากรถไฟฟ้าลอยฟ้า เห็นถึงสภาพแวดล้อมในมุมกว้าง มุมสูงของตึก อาคารสูง สลับซับซ้อน บ่งบอกถึงความแออัดของที่อยู่อาศัย และจำนวนของประชากร จากภาพการเคลื่อนไหวของวิดีโอที่ปรากฏจะเชื่อมโยงการมองเห็นของคน และประสบการณ์ที่พบเจอทำให้เข้าใจในการรับรู้ได้มากยิ่งขึ้น

3.2. หลักการรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form)

รูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form) คือ การประกอบกันของรูปทรงให้เป็นรูปทรงที่ทับซ้อนขึ้น ซึ่งเป็นวิธีการที่สำคัญของการสร้างรูปทรงในทางทัศนศิลป์ที่ทำให้องค์ประกอบต่างๆ มีความสัมพันธ์ต่อกันมากยิ่งขึ้น โดยลักษณะของการซ้อนจะมีการสอดประสานในลักษณะของรูปทรงหลายๆ ขนาดเรียงซ้อนกันเป็นระนาบเดียว ทำให้ผลงานมีมิติที่ทับซ้อนกันหลายชั้น การทับซ้อนจะเรียงตัวจากต่ำไปสูง ขนาดใหญ่ซ้อนขนาดเล็ก ไกลเรียงกันไปกลายเป็นมิติการทับซ้อน ที่มีความเหนียวแน่น มีเอกภาพมากขึ้น เมื่อนำรูปทรงเรขาคณิต (Geometric form) รูปทรงอินทรีย์ (Organic form) และรูปทรงอิสระ (Free form) มาประกอบเข้าด้วยกัน รูปทรงเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์ในการดึงดูดซึ่งกันและกัน ซึ่งการประกอบกันของรูปทรงจะทำให้เกิดรูปลักษณะใหม่ๆ อย่างไม่สิ้นสุด¹⁴

ภาพที่ 12 ภาพรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form)

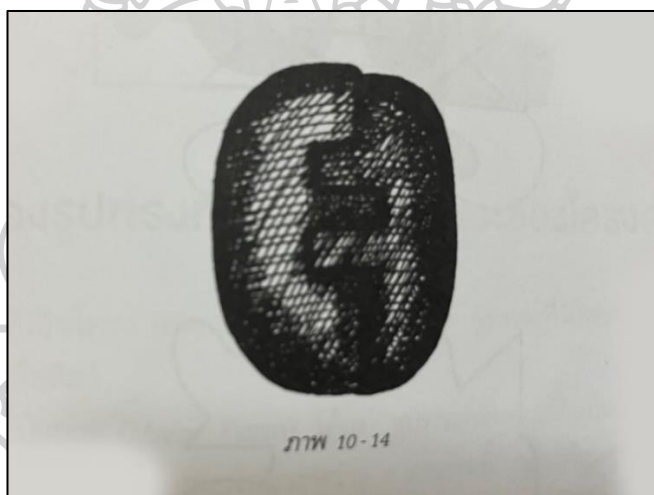
ที่มารูปภาพ **องค์ประกอบของศิลปะ**, โดย ชลูด นิ่มเสมอ, 2553, หน้า 279.

¹⁴ ชลูด นิ่มเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 7 : กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553, 278-279.

ในผลงานสร้างสรรค์นี้ ผู้วิจัยได้นำหลักการรูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form) มาใช้ในประเด็นพฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) โดยการใช้รูปทรงของวัตถุที่มีข้อความที่พบเจอในสื่อต่างๆ ของโซเชียลมีเดีย (Social media) มาประกอบกันให้เป็นรูปทรงที่ทับซ้อนกัน เช่น วัตถุหนึ่งเป็นของคนที่โพสต์ระบายในสื่อ อีกวัตถุหนึ่งเป็นของคนที่แสดงความคิดเห็นตอบโต้กัน โดยใช้วัตถุมาเรียงให้เป็นมิติที่ทับซ้อนกัน

3.3. หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form)

รูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) คือ การประกอบกันของรูปทรงต่างๆ โดยมีลักษณะที่มีการนำรูปทรงหนึ่งมาสอดแทรกเข้ามาในอีกรูปทรงหนึ่ง เมื่อนำรูปทรงเรขาคณิต (Geometric form) รูปทรงอินทรีย์ (Organic form) และรูปทรงอิสระ (Free form) มาประกอบเข้าด้วยกัน เมื่อนำรูปทรงหลายๆ รูปมาวางใกล้กัน รูปทรงเหล่านั้นจะมีความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรง ในการดึงดูดซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดรูปลักษณะใหม่ๆ อย่างไม่จำกัด¹⁵

ภาพที่ 13 ภาพรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form)

ที่มาภาพ **องค์ประกอบของศิลปะ**, โดย ชลูด นิ่มเสมอ, 2553, หน้า 279.

ผู้วิจัยนำหลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) มาใช้ในประเด็นการสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน โดยการใช้รูปทรงของวัตถุที่เกี่ยวข้องกับรถโดยสารขนส่งสาธารณะมาประกอบเป็นวัตถุที่อยู่ภายในบ้าน โดยรูปทรงของวัตถุหนึ่งจะถูกวัตถุอีกประเภทหนึ่งมาแทรกประกอบเข้าหากัน เพื่อสื่อถึงการที่ส่วนใหญ่เราใช้เวลาหมดไปกับการเดินทางจนเข้ามาเกินเวลาส่วนอื่นๆ ในแต่ละวัน

¹⁵ ชลูด นิ่มเสมอ. **องค์ประกอบของศิลปะ**. พิมพ์ครั้งที่ 7 : กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553, 278-279.

สรุปตารางการวิเคราะห์ผลงานศิลปินนำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์

กรอบแนวคิดทางศิลปะ	เนื้อหา รูปแบบและหลักการทางศิลปะ	ปรับประยุกต์ใช้ในผลงานสร้างสรรค์ของผู้วิจัย
1. วัฒนธรรมสายตา (Visual culture)	การนำเสนอมุมมองของสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง ภาพที่ปรากฏอยู่รอบตัวในชีวิตประจำวัน	การนำเสนอสภาวะภาพเหตุการณ์สภาพแวดล้อมขณะเดินทางในเมือง
2. รูปทรงที่ทับซ้อนเข้าด้วยกัน (Overlapping form)	การประกอบกันของรูปทรง โดยการซ้อนประสานเป็นรูปทรงที่ทับซ้อนขึ้น	การใช้รูปทรงของวัตถุที่มีข้อความที่พบเจอในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social Media) มาเรียงทับซ้อนกัน
3. รูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form)	การประกอบกันของรูปทรงต่างๆ โดยการนำรูปทรงหนึ่งมาสอดแทรกเข้ามาในอีกรูปทรงหนึ่ง	การใช้รูปทรงของวัตถุที่เกี่ยวข้องในรถโดยสารมาประกอบแทรกเข้าหากันเป็นเตียงนอน

ตารางที่ 3 ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปินนำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

4. ศิลปินศึกษา

4.1. จูเลียน โอพาย (Julian Opie)

ภาพที่ 14 ผลงานศิลปินจูเลียน โอพาย (Julian Opie)

ที่มารูปภาพ PROJECT MARTA monitoring art archive, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 10 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.projectmarta.com/en/autore/julian-opie/>

จูเลียน โอปาย (Julian Opie) ศิลปินชาวอังกฤษ สร้างสรรค์ผลงานในด้านภาพวาด ภาพเคลื่อนไหว งานโมเดล และงานประติมากรรมของผู้คนในอิริยาบถต่างๆ ผลงานของศิลปินเป็นที่รู้จักด้วยการวาดรูปคนกำลังเดินสวนกัน และตัดเส้นหน้าด้วยสีดำ มีสไตล์เฉพาะตัวด้วยการผสมผสานระหว่างศิลปะป๊อปอาร์ต (Pop Art), มินิมอล อาร์ต (Minimal Art)

ภาพที่ 15 ภาพผลงานศิลปิน Julian Opie “Walking statuettes”

ที่มารูปภาพ **Gregg Shienbaum Fine Art**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 10 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.artsy.net/artwork/julian-opie-walking-statuettes-11>

การสร้างสรรค์ของศิลปินมาจากภาพถ่ายของผู้คนที่เดินอยู่ตามท้องถนน โดยวิธีการทำงานจะให้ผู้ช่วย หรือช่างภาพตั้งกล้องถ่ายชีวิตผู้คน และนำมาถอดลายเส้นเป็นชิ้นงานในรูปแบบต่างๆ ศิลปินอธิบายวิธีการทำงานว่า “มาจากความเบื่อ เวลาที่เราเบื่อแล้วเรานั่งเฉยๆ เราจะได้เห็นในสิ่งที่ไม่เคยสังเกตมาก่อน ว่าจริงๆ แล้วทุกคนและทุกอย่างรอบตัวเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะได้” ผลงานสะท้อนชีวิตของคนในสังคมเมือง ที่ต่างคนต่างใช้ชีวิตกันอย่างเร่งรีบ ผู้คนในเมืองเสมือนคนแปลกหน้าที่อยู่รอบตัว เพราะต่างคนต่างดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตัวเองในสังคมเมือง โดยการใช้วิธีการจัดองค์ประกอบด้วยการวาดเส้นหน้าสีดำที่แสดงเอกลักษณ์ (Characteristic) ของคนเมือง ถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาด ภาพเคลื่อนไหว งานประติมากรรมของผู้คนที่เดินผ่านกันสวนทางตามท้องถนนอย่างไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคนอื่น มีการลดทอนอัตลักษณ์ของบุคคล ไม่มีรายละเอียดของใบหน้า การเลือกสวมเครื่องแต่งกาย เครื่องประดับมีเอกลักษณ์แบบคนเมือง ใช้วัตถุเป็นตัวแทนในการสื่อความหมาย โดยการใช้ภาษาทางศิลปะ การซ้ำของรูปร่างมีลักษณะแบน รายละเอียดเรียบง่าย¹⁶

¹⁶ LAB. "ธรรมดาดังไรให้โลกจำ? ขวนขวายเดินในเมลเบิร์นกับลายเส้นสุดเบสิกของ JULIAN OPIE." 2561, accessed 3 มิถุนายน 2565, accessed from <https://lab.sal.mn/2018/12/julian-opie/60836/>.

ผู้วิจัยได้รับอิทธิพลจากจูเลียน โอพาย (Julian Opie) ในเรื่องการสะท้อนชีวิตของคนในสังคมเมือง รูปบุคคล ภาพเคลื่อนไหวของคนเมือง การใช้รูปทรงคนนำเสนอเป็นตัวแทนที่กำลังเดินทางในเมือง การเคลื่อนไหวของรูปทรงคนเห็นถึงการใช้ชีวิตที่เร่งรีบ และการเดินทางผ่านสวนทางกันอย่างไม่มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นรอบข้าง การใช้ภาพเหตุการณ์ เรื่องราวที่พบเจอมาเป็นแรงบันดาลใจในการสร้างงานศิลปะ

4.2. อรวรรณ อรุณรักษ์

ภาพที่ 16 ภาพศิลปินอรวรรณ อรุณรักษ์

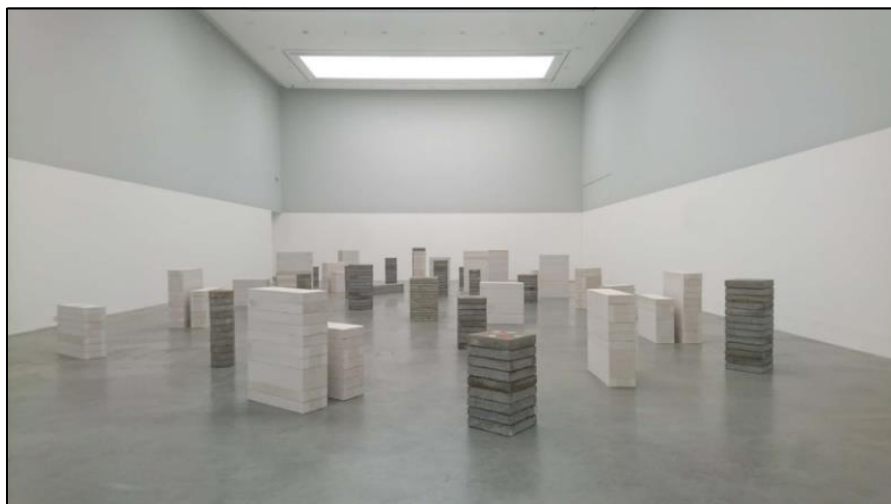
ที่มารูปภาพ [becommon](https://becommon.co/culture/count-exhibition-by-orawan/), (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 13 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก

<https://becommon.co/culture/count-exhibition-by-orawan/>

อรวรรณ อรุณรักษ์ ศิลปินคนไทย กรุงเทพมหานคร สังกัดการณสิ่งแวดลอมที่ศิลปินใช้ชีวิตอยู่ และบทสนทนาเรื่องราวต่างๆ ที่ได้พบปะพูดคุยในแต่ละวันจำนวนมาก เรื่องราวทางประวัติศาสตร์ ภูมิประเทศทางสังคม การเมือง วัฒนธรรมหลายประเทศ หลอมรวมเรื่องราวรอบๆ ตัวสร้างเป็นผลงานศิลปะ

ในปี 2562 ศิลปินจัดแสดงนิทรรศการผลงานชุด “COUNTING (นับ)” สร้างสรรค์ผลงานศิลปะผ่านการที่ใช้ชีวิตไปมาระหว่างกรุงเทพมหานครกับเบอร์ลิน ศิลปินสังเกตรณสิ่งแวดลอมระหว่างทางในชีวิต และบทสนทนาเรอบตัว นำเสนอโดยใช้สื่อในรูปแบบของงานจิตรกรรม ใช้ดินสอกับสีไม้วาดภาพ เขียนบันทึกลงบนวัตถุอิฐบล็อกองค์ประกอบของการก่อสร้างอาคารบ้านเรือน จำนวน 21 กอง ถูกวางซ้อน มีความสูงแตกต่างกันไป แสดงให้เห็นถึงเรื่องราวของประวัติศาสตร์แต่ละประเทศที่เราไม่อาจรู้มาก่อนเสมือนเป็นการที่ศิลปินเอาเรื่องราวต่างๆ มาแบ่งปันให้ผู้อื่นรู้ รวมถึงการติดตั้งที่มีพื้นที่ว่างระหว่างกองอิฐ ให้ผู้ชมเดินสำรวจ และอ่านเรื่องราวได้ตามอัธยาศัย ศิลปินสร้างสรรค์ผลงานเหล่านี้ในร้านขายวัสดุก่อสร้าง ที่เป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการก่อรูปร่างของสถาปัตยกรรมและ

อาคาร บ้านเรือนที่เป็นที่พักพิงอยู่อาศัย อันเป็นต้นกำเนิดของบทสนทนา และเรื่องราวระหว่างทางที่ศิลปินหยิบมาถ่ายทอดในผลงานชุดนี้¹⁷

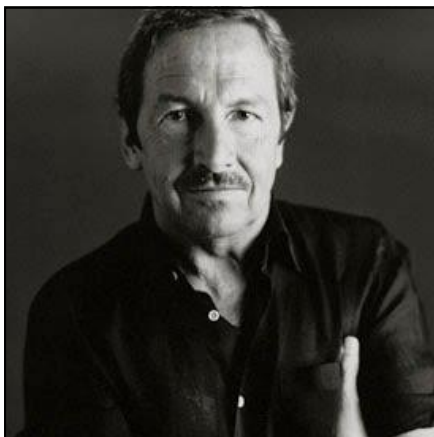

ภาพที่ 17 ภาพผลงานศิลปินอรวรรณ อรุณรักษ์ “COUNTING”
 ที่มีรูปภาพ อรวรรณ อรุณรักษ์ ศิลปินผู้เล่าเรื่องคนธรรมดาด้วยศิลปะในนิทรรศการ “นับ,
 (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 13 สิงหาคม 2565, เข้าถึงได้จาก [https://today.line.me/th/pc/article/
 อรวรรณ+อรุณรักษ์+ศิลปินผู้เล่าเรื่อง%20เล่าเรื่องคนธรรมดาด้วยศิลปะในนิทรรศการ+‘นับ’-mw3Xqz](https://today.line.me/th/pc/article/อรวรรณ+อรุณรักษ์+ศิลปินผู้เล่าเรื่อง%20เล่าเรื่องคนธรรมดาด้วยศิลปะในนิทรรศการ+‘นับ’-mw3Xqz)

ผู้วิจัยได้สนใจศึกษาผลงานสร้างสรรค์ของอรวรรณ อรุณรักษ์ ในเรื่องการบันทึกบทสนทนา เหตุการณ์ เรื่องราวในชีวิตประจำวันรอบๆ ตัวมาถ่ายทอดเป็นผลงานศิลปะ การใช้วัตถุเป็นตัวแทน ความหมายของศิลปินใช้แท่งคอนกรีต อิฐบล็อกนำมาบันทึกบนผิวหน้าวัตถุเหล่านั้น ซึ่งของผู้วิจัยใช้ แผ่นอะคริลิกแบบใสในการนำเสนอ เปรียบเสมือนหน้าจอโทรศัพท์ ผลงานที่มีลักษณะการจดบันทึก เรื่องราวที่ศิลปินได้พบเจอระหว่างการเดินทางข้ามประเทศ เสมือนกับผู้วิจัยที่บันทึกข้อความ บน สนทนาจากโซเชียลมีเดีย (Social media) และการจัดวางของผลงานที่ให้ผู้ชมเดินชม อ่านเรื่องราวได้ตามอัธยาศัย

¹⁷ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. "COUNTING (นับ) เรื่องเล่าจากบทสนทนาและการเฝ้ามองวิถีชีวิตคนเมือง." 2562, accessed 2 มิถุนายน 2565, accessed from https://www.matichonweekly.com/column/article_219960.

4.3. โรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg)

ภาพที่ 18 ภาพศิลปินโรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg)

ที่มารูปภาพ TIME, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 24 กันยายน 2565, เข้าถึงได้จาก

http://content.time.com/time/specials/packages/article/0,28804,1861543_1865297_1866376,00.html

โรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg) หรือในชื่อเต็มว่า มิลตัน เออร์เนสต์ โรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Milton Ernest Robert" Rauschenberg) ศิลปินชาวอเมริกัน นักทดลองค้นคว้าหาแนวทางใหม่ๆ ในการสร้างสรรค์ผลงานผ่านสื่อหลากหลายแขนง ไม่ว่าจะเป็น จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย การแสดง และสื่อผสม ศิลปินเป็นที่รู้จักจากการนำวัสดุในชีวิตประจำวันมาทำงาน และการทดลองสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบใหม่ๆ ซึ่งมีบทบาทในการขยายขอบเขตของงานศิลปะให้กว้างไกล และเปิดแนวทางใหม่ๆ ให้กับศิลปินรุ่นหลังอย่างมหาศาล¹⁸

ผลงาน “Bed” ศิลปินนำวัสดุที่พบเห็นได้ในชีวิตประจำวันมาใช้ ได้แก่ ผ้าปูที่นอน ผ้าคลุมเตียง หมอน ซึ่งวัสดุทั้งหมดเป็นของตัวศิลปินเอง นำมาเขียนด้วยดินสอ และระบายสีทับลงไปบนวัสดุเหล่านั้นในลักษณะเชิงนามธรรม โดยการจัดวางอยู่ในสภาพที่ผ่านการใช้งานมาแล้ว ติดตั้งแขวนผลงานทั้งชุดไว้บนผนัง เสมือนงานจิตรกรรมบนเฟรมผ้าใบ เนื่องจากศิลปินต้องการสื่อสารถึงการเชื่อมโยงระหว่างวัสดุกับชีวิต ผลงานชุดนี้เปรียบเสมือนภาพเหมือนตนเองและเป็นรอยประทับโดยตรงของจิตสำนึกภายในของตนเอง และกล่าวถึงผลงานชิ้นนี้ว่า “การวาดภาพเกี่ยวข้องกับ

¹⁸ ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. "Robert Rauschenberg ศิลปินนักทดลอง ผู้ลบลบกฎเกณฑ์เดิมๆของโลกศิลปะ."

2565, accessed 24 กันยายน 2565, accessed from

https://www.matichonweekly.com/column/article_246434

ทั้งศิลปะและชีวิต ฉันทพยายามเป็นช่องว่างระหว่างทั้งสอง”¹⁹

ภาพที่ 19 ภาพผลงานศิลปะป็น Robert Rauschenberg “Bed”

ที่มารูปภาพ **ResearchGate**, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 24 กันยายน 2565, เข้าถึงได้จาก

https://www.researchgate.net/figure/Robert-Rauschenberg-Bed-1955-Combine-painting-oil-and-pencil-on-pillow-quilt-and_fig5_334263445

ผู้วิจัยสนใจและศึกษามผลงานสร้างสรรค์ของโรเบิร์ต เราชเชนเบิร์ก (Robert Rauschenberg) ในด้านการนำวัตถุในชีวิตประจำวันมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงาน วัตถุที่เกี่ยวข้องกับการนอนพักผ่อน ซึ่งการนำวัตถุในชีวิตประจำวันที่มีความหมาย บ่งบอกถึงเนื้อหาเรื่องราวสะท้อนถึงการเชื่อมโยงระหว่างวัตถุกับชีวิต วัตถุที่คุ้นชินในชีวิตทำให้สามารถสื่อสารเรื่องราวความรู้สึกถึงผู้ชมได้อย่างตรงไปตรงมา

ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปะป็นศึกษา

ศิลปิน	ประเด็นในการนำเสนอผลงาน	แนวความคิด	รูปแบบ	วัสดุ
จูเลียน โอพาย (Julian Opie)	ชีวิตของคนในสังคมเมือง	สะท้อนชีวิตที่เร่งรีบของคนในสังคมเมือง	ศิลปะแบบจัดวาง (Installation)	อะลูมิเนียม

¹⁹ จิระศักดิ์ ทองหยวก, "ศิลปะสื่อผสม : กรณีศึกษาแนวคิดและเทคนิคการสร้างสรรคผลงานศิลปะสื่อผสมของ ริชาร์ด แฮมิลตัน และ โรเบิร์ต เราส์เชนเบิร์ก." ปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2548, 120-124.

อรวรรณ อรุณ รักษ์	สำรวจและบันทึก ชีวิตประจำวันกับ สิ่งแวดล้อม	นำเสนอบทสนทนา เรื่องราวต่างๆ ที่ได้พบ เจอในชีวิตถ่ายทอด ออกเป็นผลงาน	ศิลปะแบบจัดวาง (Installation)	อิฐมวลเบา , อิฐบล็อก, บล็อกปู พื้น
โรเบิร์ต เราช เบิร์ก (Robert Rauschenberg)	การเชื่อมโยง ระหว่างวัสดุกับ ชีวิต	การเชื่อมโยงวัตถุที่พบ เห็นได้ในชีวิตประจำวัน สะท้อนชีวิตและศิลปะ	ศิลปะแบบจัดวาง (Installation) และจิตรกรรม	ผ้าปูที่นอน , ผ้าคลุม เตียง, หมอน

ตารางที่ 4 ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปินศึกษา

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์ผลงานของศิลปิน ในด้านประเด็นเนื้อหา แนวความคิด รูปแบบ เทคนิค
วิธีการ และวัสดุ สามารถนำมาปรับประยุกต์ใช้ และสร้างแนวทางในการสร้างสรรค์ผลงานโครงการ
วิทยานิพนธ์ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปินนำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์

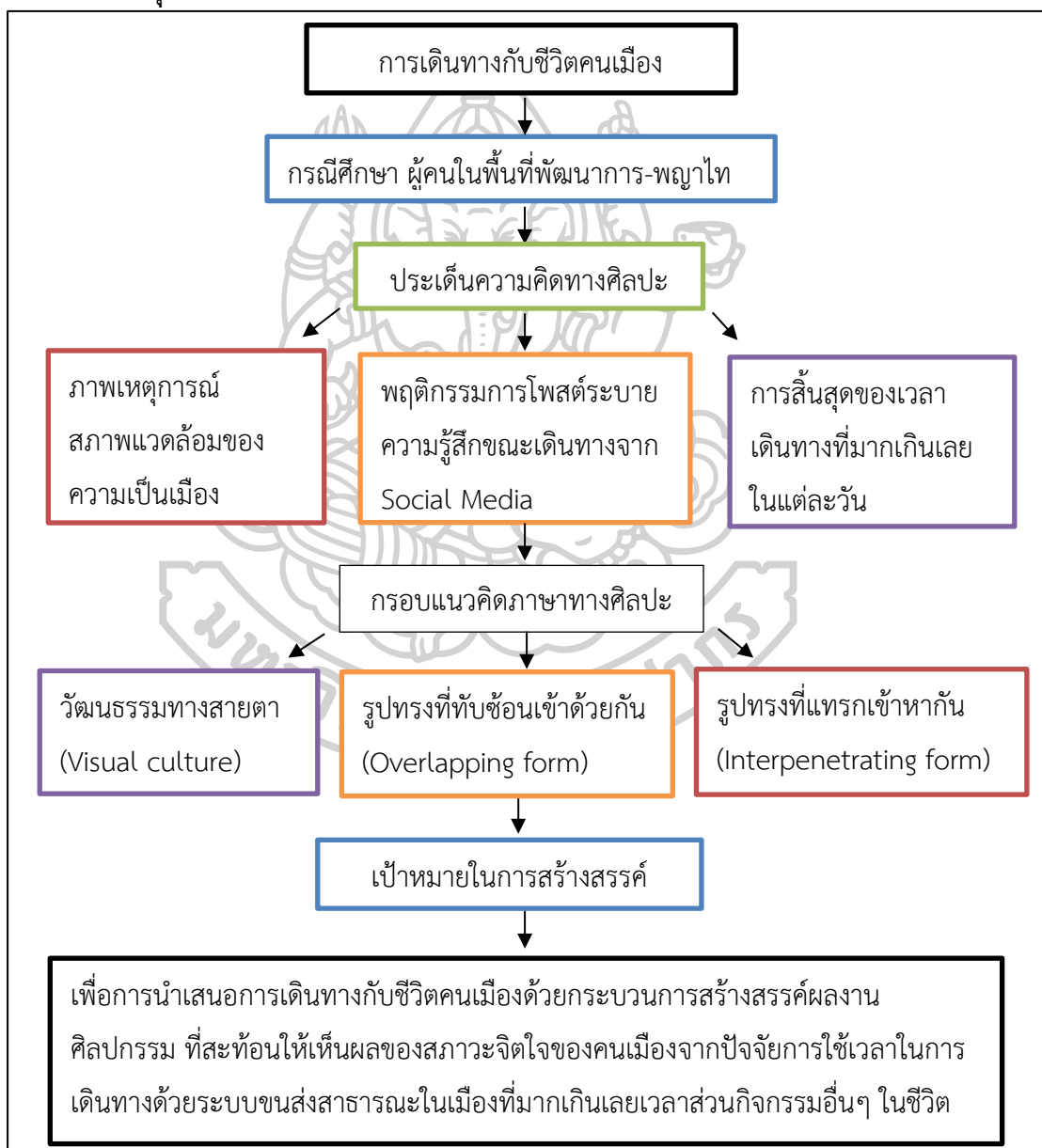
ศิลปิน	เนื้อหา รูปแบบและหลักการทาง ศิลปะ	ปรับประยุกต์ใช้ในผลงานสร้างสรรค์ ของผู้วิจัย
1. จูเลียน โอพาย (Julian Opie)	การนำเสนอด้วยรูปทรงคนที่แสดง เอกลักษณ์สะท้อนชีวิตของคนใน สังคมเมือง	การนำรูปทรงตุ๊กตาผู้หญิงซึ่งเป็นตัวแทน ของคนเมืองกำลังเดินทางในเมือง
2. อรวรรณ อรุณ รักษ์	การใช้วิธีการสังเกตการณ์เรื่องราว บทสนทนาต่างๆ รอบตัว มา นำเสนอ	การบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ในเมืองที่ ได้พบเจอในโซเชียลมีเดีย (Social media) รอบตัว มาถ่ายทอดเป็นผลงาน
3. โรเบิร์ต เราช เบิร์ก (Robert Rauschenberg)	การนำวัตถุในชีวิตประจำวันมาใช้ ในการสร้างสรรค์ผลงาน	การนำวัตถุในชีวิตประจำวันที่มี ความหมาย และบ่งบอกถึงเนื้อหา เรื่องราวมาใช้ในผลงาน

ตารางที่ 5 ตารางสรุปการวิเคราะห์ผลงานศิลปินนำมาใช้ในผลงานสร้างสรรค์

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

อิทธิพลทั้งหมดที่ได้กล่าวมาข้างต้น จากข้อมูลภาคเอกสาร ข้อมูลจากภาคสนาม กรอบแนวคิดทางศิลปะ และข้อมูลศิลปิน ล้วนเป็นปัจจัยหลักที่สำคัญต่อผู้วิจัยเป็นอย่างมาก เมื่อประมวลผลจากองค์ความรู้ที่ได้ศึกษามานวกกับจินตนาการของผู้วิจัย แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น คือ ประเด็นที่ 1 ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง ประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) ประเด็นที่ 3 การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน จากการศึกษาจากองค์ความรู้ทั้งหมดแสดงออกมาเป็นแผนผังทางความคิด ดังนี้

ตารางสรุปการประมวลผลที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์

ตารางที่ 6 ตารางสรุปการประมวลผลที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

บทที่ 3

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานโครงการวิทยานิพนธ์ “การเดินทางกับชีวิตคนเมือง” มีความมุ่งหมายในการนำเสนอผลของภาพสะท้อนสภาวะจิตใจของคนเมืองที่ใช้เวลาในการเดินทางด้วยระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะในเมือง สะท้อนภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมในสังคมเมือง การจราจรที่ติดขัด ความแออัดของที่อยู่อาศัย และจำนวนประชากร พฤติกรรมการแสดงออกระหว่างการเดินทาง จากการโพสต์ระบายความรู้สึกในโซเชียลมีเดีย (Social media) สภาวะอารมณ์ความเครียด ความกดดันขณะเดินทาง และใช้เวลาในการเดินทางที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิต

การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ ในแต่ละผลงานมีกระบวนการสร้างสรรค์ รูปแบบเทคนิค วิธีการในการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไป เพื่อถ่ายทอดออกมาให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของแต่ละชุดผลงาน ผู้วิจัยใช้กระบวนการลงพื้นที่สำรวจสิ่งแวดล้อม การจราจร การโดยสารด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ และการระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) โดยการบันทึกภาพเคลื่อนไหว รูปภาพในโลกออนไลน์ เพื่อทำความเข้าใจถึงชีวิตความเป็นอยู่การเดินทางของคนเมือง

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลในการสร้างสรรค์ นำมาวิเคราะห์ ประมวลผล แบ่งออกเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง

นำเสนอภาพเคลื่อนไหววีดิโอสต็อปโมชัน (Stop motion) มาที่สะท้อนถึงเหตุการณ์การเดินทางของคนเมืองในมุมมองต่างๆ สภาพแวดล้อม ความแออัดของที่อยู่อาศัย และจำนวนประชากร ภาพการจราจรที่ติดขัด บันทึกภาพรอบตัวขณะเดินทางซ้อนทับกับตัวแทนของคนเมืองที่แสดงอาการปฏิกิริยาขณะเดินทางเช่นเดียวกัน

ประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media)

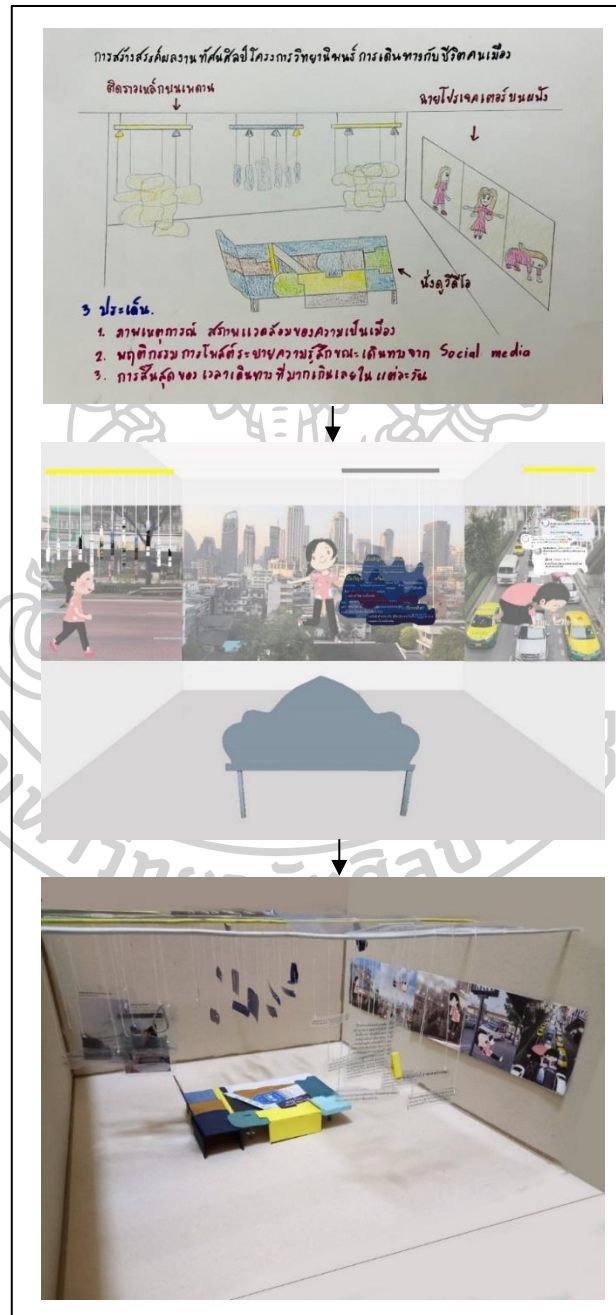
นำเสนอสภาวะอารมณ์ ความเครียด ความกดดันขณะเดินทางของคนเมืองที่ใช้โซเชียลมีเดีย (Social media) ในการแสดงความรู้สึก โดยการทับซ้อนข้อความ บนสนทนา การเล่าเรื่องขณะเดินทางมาจัดวางทับซ้อนเป็นชั้นๆ (layer) ซึ่งสามารถมองเห็นทะลุกันได้ทั้งหมด

ประเด็นที่ 3 การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน

นำเสนอการที่ผู้คนใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการเดินทาง ไม่ว่าจะเป็นการใช้เวลาในการรอรถโดยสาร รถติด สถานการณ์ต่างๆ ระหว่างการเดินทางที่ล่วงเลยเวลาส่วนอื่นๆ ในชีวิต โดยการ

ปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน (function) จากวัตถุพื้ที่อยู่นในบ้านประกอบกับวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ

เมื่อได้ประเด็นในการสร้างสรรค์ทั้งหมด 3 ประเด็น นำมาสร้างแบบร่างวาดเส้น แบบร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ใช้หลักการและวิธีการทางทัศนศิลป์ที่ได้เลือกใช้ในผลงานสร้างสรรค์ เพื่อให้เนื้อหาและรูปแบบสอดคล้องกัน

ภาพที่ 20 ภาพแบบร่างวาดเส้น ภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ทั้ง 3 ผลงาน
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

1. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ผลงานประเด็นที่ 1 ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง

ภาพที่ 21 ภาพแบบร่างวาดเส้น ภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ผลงานที่ 1

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

จากภาพการเคลื่อนไหวของวิดีโอแบ่งบอกถึงสภาพแวดล้อม และบรรยากาศที่สื่อให้เห็นการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เห็นถึงความแออัดของที่อยู่อาศัย และจำนวนประชากรที่เพิ่มมากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อระบบคมนาคมในอนาคต โดยวิธีการหยุดของภาพเคลื่อนไหวพื้นหลังเป็นระยะๆ แสดงให้เห็นถึงความไม่ต่อเนื่องของการเดินทาง และการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะเดินทางถึงจุดหมายปลายทาง จากภาพความแตกต่าง สิ่งแวดล้อม สะท้อนประสิทธิภาพที่แตกต่างกันจากการใช้บริการรถโดยสารขนส่งสาธารณะ และเห็นการใช้ชีวิตของคนในเมือง ความเหนื่อยล้า การเร่งรีบ ความวุ่นวายต่างๆ สะท้อนถึงเหตุการณ์การเดินทางของคนเมือง

ในการสร้างสรรค์ผลงานชิ้นนี้ใช้สื่อวิดีโอสตอปโมชัน (Stop motion) กับแนวคิดวัฒนธรรมสายตา (Visual culture) การนำเสนอมุมมองของสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง โดยการใช้เทคนิคโมเดล แอนิเมชัน (Model animation) คือ การทำตัวละครโมเดลตัวการ์ตูนตุ๊กตาขึ้นมาขยับแล้วนำมาซ้อนทับภาพเข้ากับฉากพื้นหลังเสมือนจริง (Photomapping) โดยการนำเสนอมุมมองของสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง ผู้วิจัยสร้างตัวการ์ตูนตุ๊กตาผู้หญิงที่ทำหน้าที่เป็นภาพแทน (representation) ของคนเมือง แสดงอาการปฏิกิริยาต่างๆ ขณะเดินทาง ซ้อนทับอีก 1 ชั้น (layer) เข้ากับภาพเหตุการณ์ต่างๆ ขณะเดินทางเช่นเดียวกัน ในวิดีโอจะเห็นถึงภาพเหตุการณ์จากรถเมล์บนท้องถนน ซึ่งแสดงถึงสภาวะการจราจรติดขัด เป็นระยะ จังหวะ การหยุดรถบ่อยต่อเนื่องเพื่อรับผู้โดยสาร และภาพเหตุการณ์จากรถไฟฟ้า จะเห็นสภาพแวดล้อมในมุมกว้าง มุมสูงของตึก อาคารสูง สลับซับซ้อน บ่งบอกถึงความแออัดของที่อยู่อาศัย และจำนวนของประชากร ในขณะที่ภาพเคลื่อนไหวไปเรื่อยๆ ตุ๊กตาผู้หญิงซึ่งเป็นตัวเอกของเรื่องมีการเปลี่ยนรูปร่าง (transform) หน้าตา ท่าทาง เช่นเดียวกัน ซึ่งตุ๊กตาเปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนเมือง

1.1. กระบวนการบันทึกข้อมูลการสร้างสรรค์ จากการลงพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนน พัฒนาการ-พญาไท

การศึกษาด้านการลงพื้นที่ตั้งแต่จุดหมายตั้งต้นถนนพัฒนาการ ไปจนถึงจุดหมายปลายทางพญาไท กรุงเทพมหานคร กรณีโดยสารด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ ผู้วิจัยใช้กระบวนการบันทึกภาพเคลื่อนไหว บรรยากาศ สภาพแวดล้อม แหล่งที่อยู่อาศัย การจราจรของพื้นที่ต่างสถานที่ การเดินทางในชีวิตประจำวันของผู้คน การใช้ระยะเวลาในการเดินทาง ระยะทางการเดินทาง วิธีการเดินทางด้วยรถโดยสาร การเปลี่ยนยานพาหนะ และความหนาแน่นของผู้โดยสารในยานพาหนะ เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นสื่อในการสร้างสรรค์และนำเสนอผลงาน

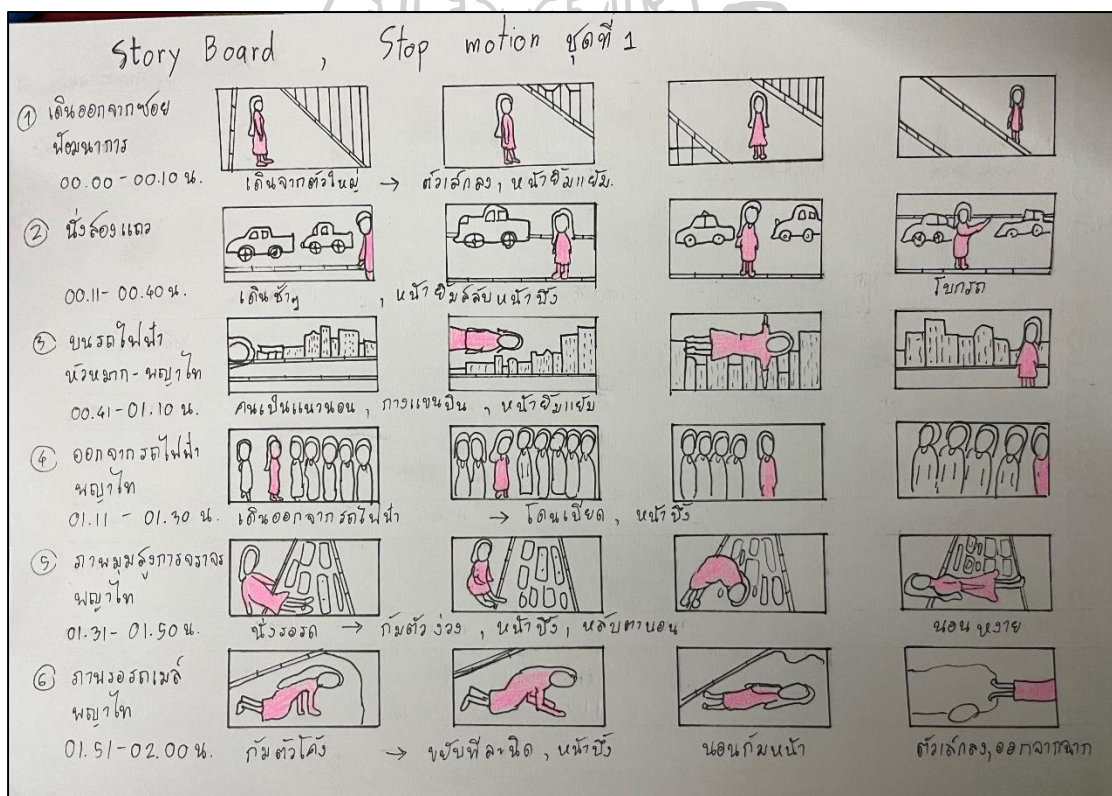

ภาพที่ 21 ภาพการบันทึกภาพเคลื่อนไหวจากการลงพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนนพัฒนาการ-พญาไท
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ผู้วิจัยเริ่มจากการบันทึกภาพเคลื่อนไหวตั้งแต่ก่อนออกจากซอยถนนพัฒนาการในช่วงเช้า โดยมีลำดับของการเดินทาง คือ การโดยสารด้วยรถสองแถว เพื่อไปขึ้นรถไฟฟ้าแอร์พอร์ตลิงค์หัวหมาก และลงสถานีพญาไท โดยพบว่ามีการเปลี่ยนรถโดยสารจากประเภทหนึ่งเพื่อต่อรถโดยสารอีกประเภทหนึ่ง ความไม่เชื่อมต่อของรถโดยสาร ทำให้ต้องใช้ระยะเวลาในการเดินทางเพิ่มขึ้น เนื่องจากต้องใช้

เวลาในการรอรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่ไม่อาจคาดการณ์เวลาได้ ความหนาแน่นของผู้โดยสารที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ เมื่อเข้าสู่ตัวเมือง ความแตกต่างระหว่าง 2 พื้นที่ ถนนพัฒนาการซึ่งอยู่นอกตัวเมือง การจราจรมีความคล่องตัว การจราจรไม่ติดขัดมาก เหมือนเปรียบเทียบกับถนนพญาไทซึ่งเป็นจุดใจกลางเมือง การจราจรไม่ค่อยสโลว์ มีการเคลื่อนตัวของรถเป็นไปอย่างช้า 10-20-30 เมตร และด้วยปริมาณของรถที่มีจำนวนมากกับพื้นที่ถนนไม่สัมพันธ์กัน และเมื่อเปรียบเทียบระบบขนส่งเห็นถึงความแตกต่างของความเร็วที่ต่างกันระหว่างเดินทางด้วยรถโดยสารบนถนน กับการเดินทางด้วยรถไฟฟ้า กระบวนการบันทึกภาพเคลื่อนไหวดังกล่าวเห็นถึงการเร่งรีบในการเคลื่อนไหวของคน ทิศทางการเคลื่อนที่ และการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้นมีความแตกต่างสภาพแวดล้อมที่ค่อยๆ เปลี่ยนแปลงไป ส่งผลต่อบรรยากาศ และการรับรู้ที่แตกต่างกัน

1.2. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นผลงานศิลปกรรมชุดที่ 1

ภาพที่ 22 ภาพการร่างสตอรี่บอร์ด (Story board)

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

การร่างสตอรี่บอร์ดเป็นการสร้างภาพให้เห็นลำดับของเหตุการณ์ การเล่าเรื่องที่เราต้องการจะสื่อสารออกมาในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว ให้เข้าใจถึงภาพรวมก่อนการสร้างสรรคผลงานจริง เป็นการ

ร่างของฉากต่างๆ เพื่อกำหนดการเล่าเรื่องฉากภาพเหตุการณ์ขณะเดินทางในเมือง ส่วนประกอบที่สำคัญของสตอรี่บอร์ด (Story board) ในการสร้างสรรค์ผลงาน มีดังนี้

- เนื้อเรื่อง (story) ภาพการเดินทางของคนเมือง ใช้ตุ๊กตาผู้หญิงแสดงกิริยาอาการเป็นตัวแทนของคนเมืองกำลังเดินทาง แสดงถึงสภาพแวดล้อมรอบตัวปรับเปลี่ยนไปเรื่อยๆ จากต้นทางถึงปลายทาง
- ลำดับฉาก (scene no) เริ่มต้นจากการเดินทางออกจากซอยพัฒนาการ รอรถสองแถว ขึ้นรถสองแถว รถไฟฟ้า และต่อด้วยรถเมล์
- ฉากหรือสถานที่ (scene) เริ่มต้นจากถนนพัฒนาการถึงถนนพญาไท
- การจัดมุมกล้อง (camera angle) ใช้มุมกล้องหลายแบบ ได้แก่ มุมระดับสายตา (eye level shot) มุมเงย (ant's eye view) และมุมกด (bird eye view) เพื่อให้เห็นสถานการณ์ที่แตกต่างกันในหลายมุมมอง
- การกำหนดระยะเวลา (duration) ที่คาดการณ์ในแต่ละฉากที่ต้องการนำเสนอ

ภาพที่ 23 ภาพขั้นตอนการถ่ายวิดีโอ

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

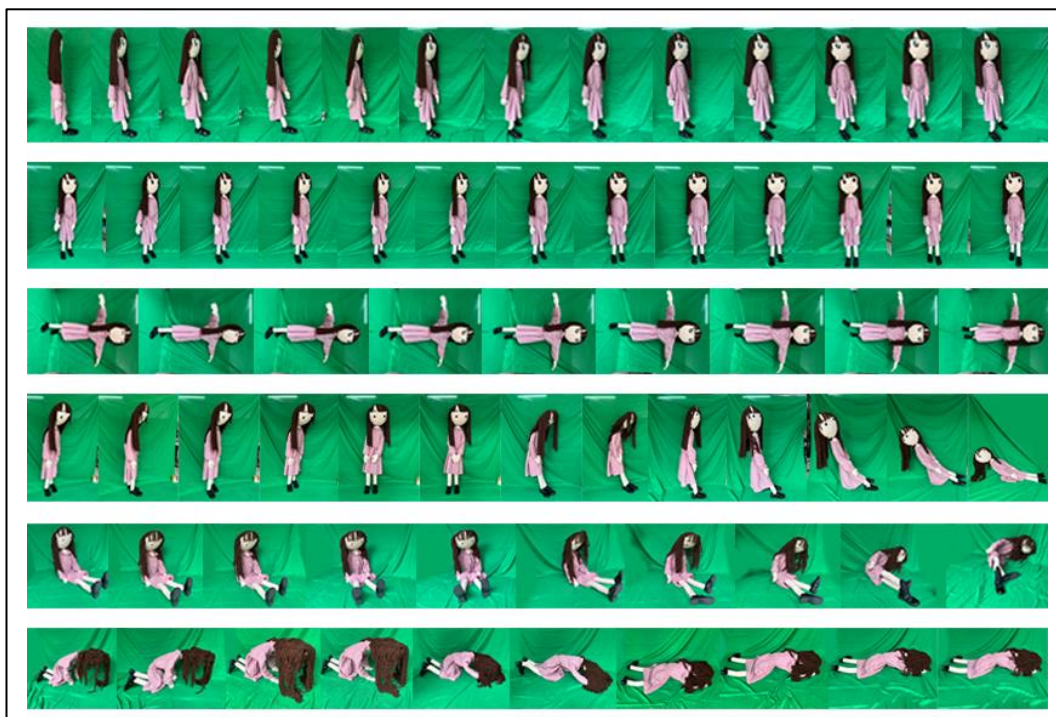
จากลำดับการลงพื้นที่ถนนพัฒนาการถึงถนนพญาไท ใช้วิธีการบันทึกภาพเคลื่อนไหววิดีโอในแต่ละพื้นที่ โดยการบันทึกรูปแบบการเดินทางในชีวิตประจำวันของผู้คน กรณีที่ใช้รถโดยสารขนส่งสาธารณะ เริ่มตั้งแต่การเดินทางออกมาหน้าปากซอย รอรถ ขึ้นรถสองแถว รถไฟฟ้า และรถเมล์ ถ่ายภาพ

สภาพแวดล้อม บรรยากาศรอบตัว ตึกอาคาร ที่อยู่อาศัย การจราจร ผู้คนในเขตเมืองที่ปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละพื้นที่

ภาพขั้นตอนการถ่ายวิดีโอ แบ่งเป็น 6 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ในช่วงเวลาเช้าประมาณ 06.30 น. ตั้งแต่ออกจากซอยพัฒนาการ จนมาถึงพญาไท ในขณะที่เดินทางในแต่ละพื้นที่จะเห็นถึงความแตกต่างกัน ให้ผลลัพธ์ทางความรู้สึก ประสบการณ์ที่แตกต่างกัน

1. ภาพจากการเดินออกจากซอยพัฒนาการ เพื่อมาขึ้นรถสองแถว แสดงถึงการออกจากซอย และการใช้เวลาเพื่อรอรถโดยสาร การจราจรเคลื่อนที่ช้า
2. ภาพจากการนั่งรถสองแถวเพื่อมาขึ้นรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์ หัวหมาก แสดงถึงเหตุการณ์จากรถเมล์บนท้องถนน ซึ่งแสดงถึงสภาวะการจราจรติดเป็นระยะๆ การหยุดรถบ่อยต่อเนื่อง เพื่อรับผู้โดยสาร
3. ภาพมุมสูงจากบนรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์ หัวหมาก แสดงถึงสภาพแวดล้อมในมุมกว้าง สิ่งก่อสร้าง ตึกอาคาร ที่อยู่อาศัย สลับซับซ้อน และการจราจรบนท้องถนน บ่งบอกถึงความแออัดของที่อยู่อาศัย จำนวนประชากร และความหนาแน่นของการจราจร
4. ภาพทางออกจากรถไฟฟ้าแอร์พอร์ต เรล ลิงก์ พญาไท แสดงถึงคนแออัดระหว่างกลุ่มคนที่กำลังจะออกจากขบวนรถ และกลุ่มคนที่กำลังจะเข้าไปในขบวนรถ เห็นถึงการใช้ชีวิตที่เร่งรีบ ความวุ่นวายของคนเมือง
5. ภาพมุมสูงการจราจร ถนนพญาไท แสดงถึงการจราจรมีความหนาแน่น เนื่องจากถนนพญาไทเป็นจุดศูนย์กลางของตัวเมือง มีคนอาศัย และบริเวณย่านธุรกิจ หรือแหล่งความเจริญทางด้านเศรษฐกิจต่างๆ มากมาย ทำให้การจราจรมีความติดขัดมาก การเคลื่อนตัว 10-30 เมตรตามลำดับ
6. ภาพการรอรถเมล์ ถนนพญาไท แสดงถึงการจราจรมีความติดขัด ต้องใช้ระยะเวลาในการรอรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่ยาวนานไม่เป็นไปตามการกำหนดระบบเวลา

การบันทึกภาพในมุมกล้อง (camera angle) ที่แตกต่างกัน มุมระดับสายตา (eye level shot) เป็นมุมมองที่ใช้ภายในชีวิตประจำวัน ถ่ายภาพการเดินทาง การรอรถโดยสารสาธารณะ การอยู่รถโดยสารที่ถนน มุมเงย (ant's eye view) เป็นมุมภาพที่เสยขึ้นด้านบน ในรถไฟฟ้า เห็นท้องฟ้า ตึกคอนโดสูง ที่อยู่อาศัยอาคารสลับซับซ้อน และมุมกด (bird eye view) มุมมองในลักษณะของการถ่ายจากด้านบนลงด้านล่างซึ่งจะเห็นภาพกว้าง เห็นถึงการจราจรที่ติดขัด รถคันเล็กๆ ที่ติดรวมกันบนถนน และบันทึกเสียงในแต่ละสถานที่ เสียงเครื่องยนต์ การจราจร เสียงประกาศในรถไฟฟ้า เสียงพูดคุยในรถโดยสาร เสียงกิจกรรมรอบๆ ตัวมาประกอบเป็นส่วนหนึ่งในผลงาน

ภาพที่ 24 ภาพการถ่ายรูปลูกตุ๊กตา
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

เมื่อถ่ายภาพเคลื่อนไหวของวิดีโอเป็นที่แล้วเสร็จ ผู้วิจัยสร้างตุ๊กตาผู้หญิงขนาดเท่าคนจริง สูง 160 ซม. นำตุ๊กตามาถ่ายภาพทีละเฟรม โดยตุ๊กตาจะขยับสีหน้า ท่าทางของตุ๊กตา ให้สอดคล้องกับการเดินทางในช่วงเวลานั้น เหมือนกับตุ๊กตาทำหน้าที่เป็นตัวแทนของคนเมืองขณะเดินทางอยู่ในสถานที่นั้นจริง ตั้งแต่การเดินทางออกจากบ้าน ขณะเดินทาง และก่อนจะถึงจุดมุ่งหมายปลายทาง และนำมาตัดต่อวิดีโอ ด้วยวิธีการนำวิดีโอขณะเดินทางมาซ้อนทับกับตุ๊กตา โดยการใช้สื่อวิดีโอสตอปโมชัน (Stop motion) โดยการใช้เทคนิคโมเดล แอนิเมชัน (Model animation) การสร้างโมเดลตุ๊กตาขึ้นมาขยับปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อย ซึ่ง 1 วินาที จะใช้รูป 10 รูป และ 1 นาที จะใช้รูป 600 รูป ผลงานมีความยาว 2 นาที ใช้รูปทั้งหมดจำนวน 1,200 รูป เพื่อให้การขยับตุ๊กตากลมกลืนเข้าไปกับฉากพื้นหลังให้เหมือนจริงที่สุด

ภาพที่ 25 ภาพวิธีการนำวิดีโอขณะเดินทางมาซ้อนทับกับตุ๊กตา

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

นอกจากนี้ยังสังเกตการณ์พฤติกรรมของผู้คนที่แสดงออกทางหน้าตา ท่าทางระหว่างการเดินทาง นำมาสร้างเป็นตุ๊กตาผู้หญิงขนาดเท่าคนจริงเพื่อแสดงเป็นตัวแทนของคนเมืองที่ปรับเปลี่ยนรูปร่าง ท่าทางตลอดการเดินทาง นำมาถ่ายภาพทีละเฟรมแต่ละมุมมอง ขยับภาพทีละนิดเพื่อให้ภาพตัวแทนของคนเมืองกลมกลืนไปกับภาพพื้นหลัง และนำมาทับซ้อน (Overlapping) กับพื้นหลังภาพเคลื่อนไหว รวมกันเป็นวิดีโอสตอปโมชัน (Stop motion) เพื่อเชื่อมโยงให้ผู้ชมรับรู้ถึงสิ่งแวดล้อม เมือง บรรยากาศ ภาพเหตุการณ์ ซึ่งมีอิทธิพลต่อการรับรู้ สัมผัส และประสบการณ์ของผู้ชม

ภาพที่ 26 ภาพการซ้อนทับของบรรยากาศการเดินทางในเมือง
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ผู้วิจัยนำภาพเคลื่อนไหวที่นำตุ๊กตาผู้หญิงมาซ้อนทับแล้ว นำมาซ้อนทับภาพในอีกครั้งหนึ่ง โดยวิธีการใช้การซ้อนทับภาพของสิ่งแวดล้อมเมือง (Photomapping) นำภาพเคลื่อนไหวระหว่าง 2 ฉากมาซ้อนทับกันโดยภาพที่ซ้อนทับปรับให้มีลักษณะโปร่งแสง เมื่อนำมาซ้อนกันจะมองเห็นเป็น 2 ชั้น (layer) พบว่าการนำภาพมาซ้อนกันหลายๆ ชั้นทำให้ผลลัพธ์ภาพไม่แสดงรูปร่างของสิ่งแวดล้อมชัดเจนมากนัก แต่กลับเห็นถึงบรรยากาศสิ่งแวดล้อมรอบตัวเพิ่มขึ้น เกิดการซ้อนประสานรูปร่างของบรรยากาศของสิ่งแวดล้อมเมือง สถานการณ์รอบตัวของพื้นที่ เห็นถึงการเคลื่อนไหวของพื้นที่ที่แตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา มีองค์ประกอบต่างๆ ของทัศนธาตุในเมืองแทรกเข้ามาระหว่างการเดินทางที่เริ่มตั้งแต่ก่อนออกจากบ้านต้นทางถนนพัฒนาการ ไปจนถึงปลายทางพญาไท ภาพการจราจรบนท้องถนน แหล่งที่อยู่อาศัย อาคารบ้านเรือน ดิถุกอนโด ผู้คนในเมืองขณะเดินทางในขบวนโดยสาร และวิถีชีวิตของผู้คนในพื้นที่ปรับเปลี่ยนตลอดการเดินทาง

จากกระบวนการสร้างสรรค์พบว่าการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ คนเมืองเดินทางในหลายเส้นทาง มีการเปลี่ยนรถโดยสารจากประเภทหนึ่งเพื่อต่อรถโดยสารอีกประเภทหนึ่ง ความแตกต่างระหว่าง 2 พื้นที่ พัฒนาการกับพญาไท พัฒนาการเป็นเส้นที่อยู่นอกเมือง ย่านชายขอบ อยู่ฝั่งตะวันออก สิ่งก่อสร้าง สถานที่ท่องเที่ยวไม่ได้มีมากมายนัก ส่วนใหญ่มีเพียงที่อยู่อาศัย ทำให้รถไม่ได้ติดมากเท่ากับฝั่งพญาไท ทิศตะวันตก พื้นที่ซึ่งเป็นจุดศูนย์กลางใจกลางเมืองของกรุงเทพมหานคร แหล่งทางเศรษฐกิจ มีคนจะเข้ามาทำงานจำนวนมาก และเป็นถนนเส้นสำคัญตัดผ่านหลายสาย มีจุดเชื่อมต่อการเดินทางในรูปแบบราง ทั้งรถไฟฟ้า และรถไฟ เมื่อช่วงเวลาเร่งด่วนการจราจรจะติดขัดเป็นอย่างมาก การจราจรหนาแน่นมาก กระบวนการดังกล่าวเห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ ส่งผลต่อบรรยากาศ สภาพแวดล้อม และส่งผลกระทบต่อประชาชนคนเมืองในเวลาต่อมา การใช้ชีวิตของคนในเมือง การเร่งรีบ ความวุ่นวายต่างๆ สะท้อนถึงเหตุการณ์การเดินทางของคนเมือง

2. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ผลงานประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media)

ภาพที่ 27 ภาพแบบร่างวาดเส้น ภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ผลงานที่ 2

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

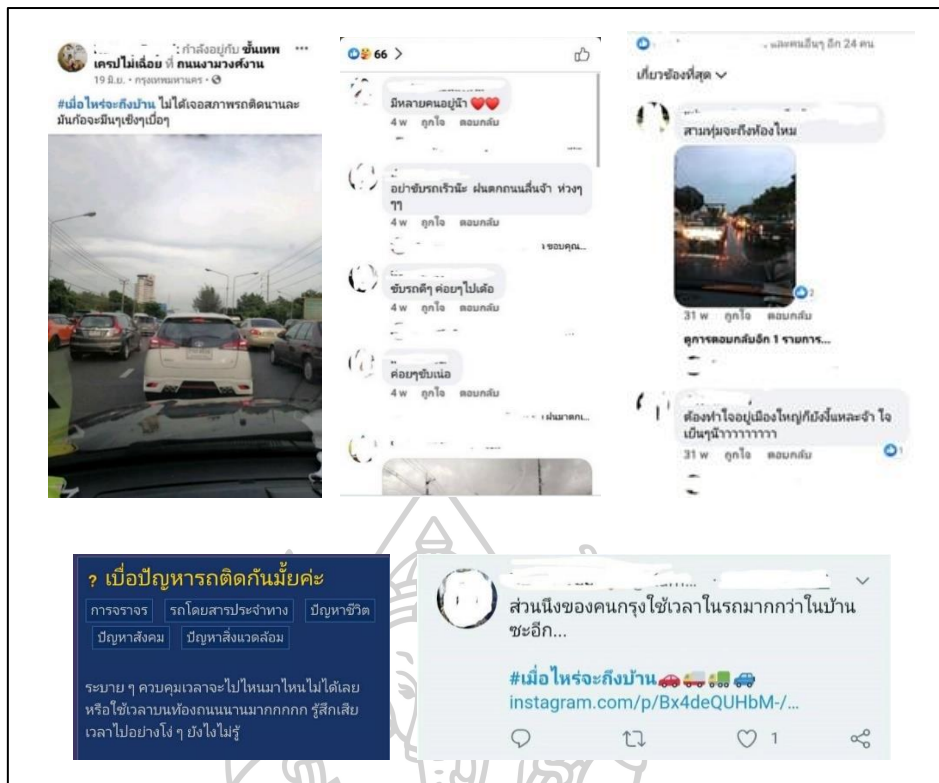
แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานแสดงให้เห็นถึงสภาวะความกดดันทางอารมณ์ขณะเดินทางของคนเมืองที่ไม่มีทางเลือกในการเดินทาง จึงต้องหาที่ระบายผ่านโซเชียลมีเดีย (Social media) เช่น การโพสต์เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) รวมไปถึงการตั้งกระทู้พันทิป (Pantip) เพื่อระดมความคิด และความรู้สึกของเพื่อนร่วมชะตาบนท้องถนน เพื่อระบายความเครียด ความอัดอั้นของสภาวะอารมณ์ขณะการเดินทาง และเห็นถึงสถานการณ์ เหตุการณ์ที่สะท้อนภาพการเดินทางของคนเมืองที่ต้องพบเจอ

ผลงานชุดนี้ใช้หลักการรูปทรงที่ทับซ้อน (Overlapping form) ผู้วิจัยใช้รูป สัญลักษณ์ ตัวอักษร ข้อความที่พบเจอในโซเชียลมีเดีย (Social media) เช่น ความเหนื่อยในการเดินทาง รถติด รอรถนาน รถไม่จอดรับ รวมไปถึงการโพสต์ของคนในครอบครัวที่คุยกัน และมีคำถามเดิมๆ ว่าเมื่อไหร่จะถึงบ้าน ข้อความต่างๆ เหล่านี้ถูกนำมาใช้ลงบนวัสดุที่มีความใสในหลายเทคนิค เช่น วาดเส้น ฉลุ แกะสลัก ซึ่งบางข้อความจะมีทั้งข้อความที่ (อ่านออก) สมบูรณ์ และข้อความไม่สมบูรณ์ (อ่านไม่ออก) พิมพ์ผิด และภาพสติ๊กเกอร์ หน้าตาต่างๆ ที่แสดงสีหน้าอารมณ์ โดยวัตถุที่มีข้อความอยู่นั้นจะถูกนำมาวางทับซ้อนเป็นชั้นๆ (layer) แผ่นหนึ่งเป็นของคนโพสต์ระบายในโซเชียลมีเดีย (Social media) และอีกแผ่นหนึ่งเป็นของคนที่คุณตอบได้กัน เมื่อติดตั้งผลงานองค์ประกอบของภาพ ข้อความต่างๆ นำมาวางทับซ้อนกัน ความใสจากตัววัสดุทำให้มองผ่านทะลุแทรกซึม (penetration) กันได้ทั้งหมด เสมือนกับการที่คนต้องหาที่ระบายความเครียดให้กับตัวเองผ่านหน้าจอโทรศัพท์ และผู้อื่นที่มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน คุณตอบได้ แสดงความคิดเห็นผ่านหน้าจอ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาวะความกดดันทางอารมณ์ขณะเดินทางของคนเมืองที่ไม่มีทางเลือกในการเดินทาง

2.1. กระบวนการบันทึกข้อมูลการสร้างสรรค์ จากการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media)

การศึกษารวบรวมข้อมูลจากข้อความ บทสนทนา การเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อ (Social media) เพื่อทำความเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้คนที่ใช้โซเชียลมีเดีย (Social media) ในการระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากการโพสต์เฟซบุ๊ก (Facebook) ส่วนตัว รวมไปถึงการตั้งกระทู้พันทิป (Pantip) และทวิตเตอร์ (Twitter) เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวไปสู่การนำเสนอ และใช้ในผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 28 ภาพการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media)

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

จากการสำรวจข้อมูลการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางที่ปรากฏในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media) พบว่าคนเมืองใช้โซเชียลมีเดีย (Social media) เป็นเครื่องมือในการแสดงออก ระบายความรู้สึก สภาวะทางอารมณ์ความกดดัน ความเครียด ความอึดอัดขณะเดินทาง เช่น ความเหนื่อยในการเดินทาง รถติด รอรถนาน รถไม่รับ และการโพสต์เฟซบุ๊ก (Facebook) ส่วนตัว ในการคลายเครียด ปลดปล่อยอารมณ์ พูดคุยกับคนในครอบครัวที่คุยกันว่าเมื่อไหร่จะถึงบ้าน การให้กำลังใจจากเพื่อนคนรอบตัว แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกันนอกจากนั้นมีการตั้งกระทู้พันทิป (Pantip), ทวิตเตอร์ (Twitter) เพื่อระดมความคิดและความรู้สึกของเพื่อนร่วมชะตาบนท้องถนน การเล่าเรื่องราว เหตุการณ์ประสบการณ์การเดินทาง การตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบในสิ่งที่สงสัย มีการระดมความคิดเห็นจากผู้ใช้ท้องถนนร่วมกัน

2.2. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นผลงานศิลปกรรมชุดที่ 2

นี่คือตัวอย่างของกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นผลงานศิลปกรรมชุดที่ 2

ภาพบนซ้าย: ภาพจากโซเชียลมีเดียเกี่ยวกับรถติด

ภาพบนขวา: ภาพวาดที่แสดงถึงความรู้สึกหงุดหงิดเมื่อรถติด

ภาพกลางซ้าย: ภาพจากมุมมองคนขับในรถติด

ภาพกลางขวา: ภาพวาดที่แสดงถึงความรู้สึกหงุดหงิดเมื่อรถติด

ภาพล่างซ้าย: ข้อความที่แสดงถึงความรู้สึกหงุดหงิดเมื่อรถติด

ภาพล่างขวา: ภาพวาดที่แสดงถึงความรู้สึกหงุดหงิดเมื่อรถติด

คือเชื่อมั่นติดง่าย ด้วยผังเมือง ด้วยวิถีชีวิต ด้วยขนส่งสาธารณะ มันก็สามารถเป็นปัจจัยเสริมให้ติดเชื่อได้ง่ายขึ้นทั้งนั้น ความจริงการเป็นโรคนี้มันไม่ควรถูกมองว่าไร้เรี่ยวหรือการ์ดตกใดๆเลย การที่เราจะมีการป้องกันดีๆ สามารถอยู่บ้านได้โดนไม่ออกมาข้างนอกเลย มันหมายความว่าเราต้องรวย

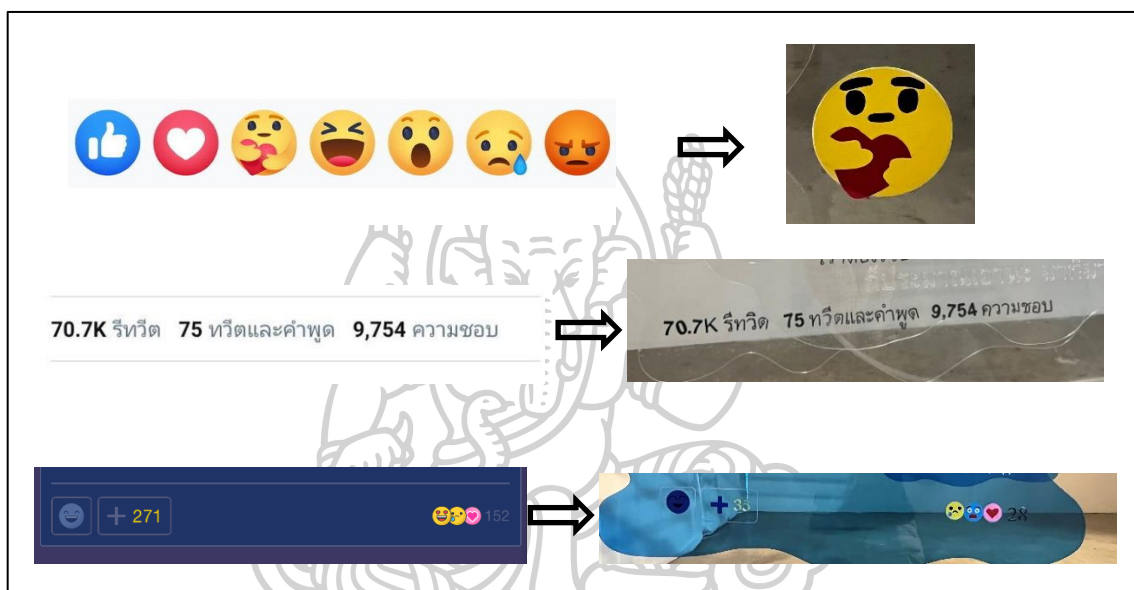
8:03 AM · 27 ก.ค. 21 · Twitter for iPhone

ภาพที่ 29 ภาพแผ่นอะคริลิกที่ถูกจัดการด้วยเทคนิคต่างๆ

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

การนำองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางของคนเมืองที่พบเจอในสื่อโซเชียลมีเดียมาใช้ในประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) ในด้านนำข้อความ รูปภาพ บทสนทนา การเล่าเรื่องที่คนเมืองโพสต์ลงในแอปพลิเคชันต่างๆ

ทั้งโพสต์เฟซบุ๊ก (Facebook) ตั้งกระทู้พันทิป (Pantip), ทวิตเตอร์ (Twitter) นำข้อความ บนสนทนา
 ทั้งจากผู้โพสต์ ผู้มาแสดงความคิดเห็นเห็นมานำเสนอที่แตกต่างกัน มีทั้งข้อความที่อ่านออกสมบูรณ์
 ข้อความไม่สมบูรณ์ ภาพสติ๊กเกอร์ หน้าตาต่างๆ ที่แสดงสีหน้าอารมณ์ของสื่อประเภทต่างๆ โดยนำมา
 ออกแบบเขียนในโปรแกรมอะโดบี อิลลัสเตรเตอร์ (Adobe Illustrator) และนำแผ่นอะคริลิกแบบใส
 ไปเลเซอร์ด้วยหลากหลายเทคนิค เช่น วาดเส้น ฉลุ แกะสลัก เรียงตัวอักษร เพื่อให้เกิดพื้นผิวบนวัสดุ
 ที่แตกต่างกัน เมื่อนำเทคนิคต่างๆ มาจัดวางผสมรวมกันจะได้ผลทางความรู้สึกที่หลากหลาย

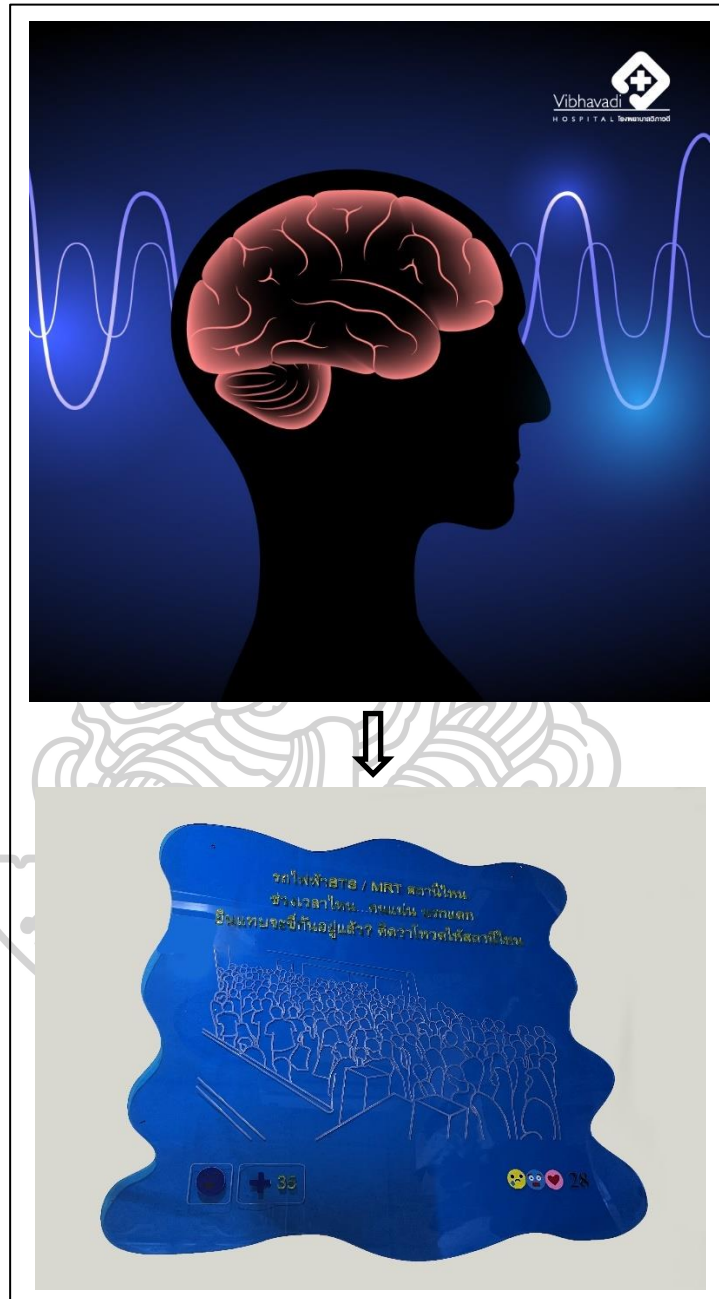

ภาพที่ 30 ภาพการนำหน้าสติ๊กเกอร์ในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media)

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

การนำเอกลักษณ์ของสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media) ประเภทต่างๆ มานำเสนอ สื่อเฟซบุ๊ก (Facebook) เป็นสื่อที่ใช้ระบุตัวตนได้ สามารถโพสต์รูป ข้อความ มีเอกลักษณ์โดดเด่นในการนำภาพ สติ๊กเกอร์อิโมจิในการแสดงความรู้สึก เช่น สติ๊กเกอร์กตโลภ ห่วงใย หัวใจ หน้าเศร้า ในการแสดงความคิดเห็น การส่งกำลังใจ สื่อทวิตเตอร์ (Twitter) ใช้สำหรับการตั้งคำถาม ระดมความคิดเห็น เพื่อต้องการคำตอบหรือกำลังใจ มีการรีทวิต ทวิตและคำพูด ความชอบ เสมือนการที่เราแสดงความคิดเห็น ตอบโต้ แบ่งปันเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้อื่นรับรู้ร่วมกัน สื่อพันทิป (Pantip) สื่อที่เราใช้ในการตั้งคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งในคำตอบ ที่คนเมืองตั้งกระทู้ในเรื่องต่างๆ เช่น คุณเคยใช้เวลาในการรอรถที่ชั่วโมง หรือการเล่าประสบการณ์ในการเดินทาง ซึ่งสามารถเห็นได้จากตั้งชื่อกระทู้ การใส่ # แฮชแท็ก (Hashtag) ใช้สำหรับการที่ใส่ # และตามด้วยคำสำคัญ ซึ่งจะทำให้ผู้คนที่ค้นหาคำสำคัญนี้เห็นข้อมูล เรื่องราวเช่นเดียวกัน คนที่สนใจเรื่องเดียวกันที่ไม่ได้รู้จักกันสามารถพูดคุยกันผ่านโซเชียลได้ ซึ่งสื่อ

แอปพลิเคชันทั้งหมดนี้ มีสัญลักษณ์ สติ๊กเกอร์ องค์กรประกอบต่างๆ ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลดังกล่าวไปสู่การนำเสนอ และใช้ในผลงานสร้างสรรค์

ภาพที่ 31 ภาพการใช้รูปร่างในการนำเสนอแผ่นอะคริลิก

ที่มารูปภาพ : ภาพสมมติทำหน้าที่การตรวจคลื่นสมองไฟฟ้า, (ออนไลน์), เข้าถึงเมื่อ 28 ตุลาคม 2565, เข้าถึงได้จาก <https://www.vibhavadi.com/our-technology-detail/11>

แผ่นอะคริลิครูปทรงอิสระ (Free form) ที่ใช้นำเสนอข้อความ บทสนทนาที่พบเจอในสื่อจาก โซเชียลมีเดีย (Social media) นำมาจากสมอง ซึ่งทำหน้าที่เกี่ยวกับความคิด ความรู้สึก อารมณ์ ความทรงจำ โดยผู้วิจัยใช้รูปทรงอิสระ โค้งมน มาจากสมอง เพื่อแทนความคิด ความรู้สึก ความฝันทางอารมณ์ของผู้โพสต์บทสนทนาและผู้แสดงความคิดเห็นที่ใช้ตอบโต้พูดคุยสื่อสารกันในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media)

ภาพที่ 32 ภาพการนำภาพ ข้อความขณะเดินทางมาซ้อนทับกับข้อความโซเชียลมีเดีย (Social media)

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ผลงานอีกหนึ่งชิ้นที่ใช้สื่อวิดีโอ ผู้วิจัยนำข้อความ บทสนทนา การเล่าเรื่องจากสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media) ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) พันทิป (Pantip) องค์กรประกอบทั้งหมดนำเสนอเป็นวิดีโออาร์ต (Video Art) นำมาตัดต่อในโปรแกรมอะโดบี พรีเมียร์ โปร (Adobe Premiere Pro) โดยการนำรูปภาพที่คนโพสต์ลงสื่อ เช่น ภาพการรอรถเมล์ ภาพรถติดอยู่บนถนน ภาพคนแออัดในขบวนรถ มาทำเป็นพื้นหลังด้วยการซ้อนทับกัน และด้านบนนำข้อความต่างๆ มาทับ

อีกชั้นหนึ่ง โดยมีข้อความที่อ่านออกสมบูรณ์ และไม่สมบูรณ์ นำเสนอข้อความในรูปแบบที่แตกต่างกัน เช่น ตัวข้อความวิ่ง ตัวข้อความสั้น ตัวข้อความขึ้นทีละตัวแบบพิมพ์ดีด ผลัดเปลี่ยนไปเรื่อยๆ เมื่อใช้เทคนิคที่ต่างๆ กัน มาจัดวางผสมรวมกันจะได้ผลทางความรู้สึกที่หลากหลาย และมีภาพสต็อกเกอร์ หน้าตาต่างๆ ที่แสดงสีหน้าอารมณ์ประกอบอยู่ในผลงาน สต็อกเกอร์กดโลก ห่วงใย หัวใจ หน้าร้องไห้ ในการแสดงความคิดเห็น เพื่อเป็นการส่งกำลังใจซึ่งกันและกัน นอกจากนี้มีการนำเสียงของแอปพลิเคชันต่างๆ มาประกอบเป็นส่วนหนึ่งของผลงานด้วย

ภาพที่ 33 ภาพราวเหล็กเสารถสำหรับติดตั้งแผ่นอะคริลิก ทั้งหมด 3 ชั้น

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

การติดตั้งผลงาน แบ่งออกเป็น 3 ราว ซึ่งได้แรงบันดาลใจมาจากเสابนรถโดยสารขนส่งสาธารณะ และมีจับราวในรถโดยสาร มานำเสนอในการติดตั้งผลงาน ยึดติดบนเพดาน การติดตั้งแผ่นอะคริลิก นำแผ่นมาจัดวางโดยการสลับไปมาซ้อนทับเหลื่อมกันไปมาระหว่างแผ่น ติดตั้งอะคริลิกทีละแผ่น ให้เรียงซ้อนกันเป็นชั้น (layer) และการติดตั้งความสูงให้เสมือนจริงเหมือนอยู่ในรถโดยสาร โดยอยู่ในระดับสายตา และใน 1 ชุด แต่ละแผ่นจะเว้นระยะห่างกัน แต่เมื่อมองโดยรวมแล้วแผ่นที่ 1 จะมองเห็นข้อความแผ่นสุดท้ายได้ การจัดวางจะทำให้รู้สึกเหมือนกับการที่เราเดินทางใน

สถานการณ์จริง เพื่อดึงประสบการณ์ของผู้ชมให้รับรู้ถึงบรรยากาศในพื้นที่ ลักษณะภาพจำที่สร้าง
ความคุ้นชิน

ภาพที่ 34 ภาพการติดตั้งแผ่นอะคริลิกเพื่อฉายวิดีโอลงบนแผ่นอะคริลิก
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

การติดตั้งผลงานชิ้นวิดีโออาร์ต (Video Art) นำเสนอด้วยการนำวิดีโอฉายลงแผ่นอะคริลิกสีเหลืองใส โดยการใช้สีเหลืองใสเปรียบเสมือนแสงตอนเล่นโทรศัพท์ ความใสของตัววัสดุสามารถมองเห็นทะลุได้ทั้ง 2 ด้าน โดยแผ่นอะคริลิกสีเหลืองใสมีทั้งหมด 2 ชั้น นำมาติดตั้งวางห่างกันเล็กน้อย เหมือนกับแผ่นหนึ่งเป็นของคนที่โพสต์ข้อความลงในสื่อ ส่วนอีกแผ่นหนึ่งเป็นของคนที่แสดงความคิดเห็น เหมือนกับการที่เราอยู่ห่างกันแต่ก็สามารถใช้โซเชียลในการติดต่อกันได้ การติดตั้งความสูงอยู่ในระดับสายตา ซึ่งทำให้คนสามารถอ่านข้อความได้ แผ่นอะคริลิกซึ่งมีขนาดใหญ่ ทำให้เกิดแรงปะทะในการรับรู้ เพื่อดึงประสบการณ์ของผู้ชมให้รับรู้ถึงบรรยากาศสถานการณ์

กระบวนการดังกล่าวเห็นถึงการระบายอารมณ์ความรู้สึกขณะเดินทางของคนเมือง การพูดคุยแสดงความคิดเห็นต่อกัน ทั้งกับคนที่รู้จัก และไม่รู้จัก ต่างแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่แตกต่างกัน การแสดงความห่วงใยของคนในครอบครัว และการให้ความสนับสนุน ให้กำลังใจ รวมไปถึงการตั้งคำถามเพื่อการค้นหาคำตอบ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเดินทาง เช่น การถามว่าใช้เวลาอรอล โดยสารสาธารณะกี่นาที การบอกเล่าถึงเส้นทางที่รถติดมาก ทั้งหมดเห็นถึงการการเดินทางในเขตเมือง ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม

3. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ผลงานประเด็นที่ 3 การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน

ภาพที่ 35 ภาพแบบร่างวาดเส้น ภาพร่าง 2 มิติ และภาพร่าง 3 มิติ ผลงานที่ 3

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

แนวความคิดในการสร้างสรรค์ผลงาน

ผลงานแสดงถึงการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน (function) ผิดรูปลักษณะ การใช้เวลาในการเดินทางด้วยระบบขนส่งโดยสารสาธารณะในเมืองที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิต เช่น การพักผ่อน การมีเวลาส่วนตัวในชีวิตประจำวัน เวลาที่อยู่กับครอบครัว แต่ในปัจจุบันกลับไม่ได้เป็นเช่นนั้น คนเมืองต่างใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับเวลาการเดินทาง และเวลาทำงานที่มีอิทธิพลในการดำรงชีวิต ซึ่งเห็นถึงการใช้ชีวิตของคนเมืองซึ่งมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่สมดุล และไม่มีประสิทธิภาพอย่างที่เราควรจะเป็น

ผู้วิจัยใช้หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) โดยการใช้วัตถุอุปกรณ์ในการเดินทางของรถโดยสารขนส่งสาธารณะ เช่น ป้ายรถเมล์ ที่นั่งรอป้ายรถเมล์ เก้าอี้รถเมล์ รถสองแถว รถไฟฟ้า รวมไปถึงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง วัตถุเหล่านั้นหลากหลายประเภทมาประกอบสร้างเป็นเตียงนอน โดยวิธีการนำรูปทรงของวัตถุประเภทหนึ่ง และวัตถุอีกประเภทหนึ่งเข้าไปแทรกในระหว่างรูปทรงนั้น เพื่อสื่อถึงการทับซ้อนกันของสิ่งของในแต่ละช่วงเวลาวางทับซ้อนกัน หมายถึงช่วงระยะเวลา ส่วนใหญ่เราใช้เวลาหมดไปกับการเดินทางจนล่วงเลยเข้ามาเกินเวลาส่วนอื่นๆ ในแต่ละวัน

3.1. กระบวนการบันทึกข้อมูลการสร้างสรรค์ จากทัศนธาตุของเมือง (City element)

ภาพที่ 36 ภาพวัตถุอุปกรณ์ของรถโดยสารขนส่งสาธารณะ และสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

จากการลงพื้นที่ พบองค์ประกอบของวัตถุต่างๆ ที่อยู่บริเวณพื้นที่สาธารณะของเมือง มีวัตถุประสงค์ของอุปกรณ์ของรถโดยสารขนส่งสาธารณะ และสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง แสดงถึงการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ และพื้นที่สาธารณะของเมือง ผู้วิจัยได้เลือกใช้ความมีเอกลักษณ์ ลักษณะเด่น สี วัสดุ และรูปทรงเฉพาะแสดงสัญลักษณ์ต่างๆ ที่มีรูปแบบการใช้งาน (function) เหล่านี้ เช่น เก้าอี้รถเมล์ เบาะรถมอเตอร์ไซด์ ป้ายจอดรถประจำทางรถเมล์ แผนที่สายรถไฟฟ้า เป็นสื่อในการนำเสนอผลงานสร้างสรรค์ เพื่อตีงประสบการณ์การรับรู้ความเชื่อมโยงระหว่างวัตถุกับผู้ชม

3.2. กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแปลงเป็นผลงานศิลปกรรมชุดที่ 3

ภาพที่ 37 ภาพเชื่อมโครงโลหะเป็นรูปทรงเตียง

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพเชื่อมโครงโลหะเป็นรูปทรงเตียง ขนาด 150 x 200 x 100 ซม. ขนาดเท่าเตียง 5 ฟุต เสมือนเตียงสำเร็จรูป อยู่ในระดับนั่งและนอนได้ เชื่อมหัวเตียง และขาเตียงที่มีลักษณะเป็นขาตั้งของ

รถโดยสารสาธารณะประเภทต่างๆ ประกอบตัดเบาะพองน้ำเป็นรูปทรงวัตถุเก้าอี้ของรถโดยสาร
สาธารณะหลากหลายประเภท

ภาพที่ 38 ภาพเย็บผ้าหนังหุ้มเบาะพองน้ำให้คงรูปทรงวัตถุเก้าอี้ของรถโดยสารสาธารณะ
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

การนำองค์ประกอบของวัตถุต่างๆ ที่พบเจอในพื้นที่สาธารณะที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางในเขต
เมือง ซึ่งบ่งบอกถึงการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ วัตถุอุปกรณ์ต่างๆ เช่น เก้าอี้ของรถ
โดยสารหลากหลายประเภท เช่น ที่นั่งรถเมล์ ที่นั่งรถเมล์ ที่นั่งรถสองแถว ที่นั่งรถไฟฟ้ามาใช้เป็น
วัตถุหลักในการนำเสนอในประเด็นที่ 3 การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน

โดยการนำรูปทรงที่แตกต่างกันของรถโดยสาร รูปทรงสี่เหลี่ยมแนวยาวหมายถึงรถสองแถว รูปทรงอิสระของเบาะมอเตอร์ไซด์ รูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัสของเบาะรถเมล์ การใช้ผ้าหนังเทียมแสดงถึงพื้นผิวของเบาะรถโดยสาร นำมาเย็บผ้าหนังหุ้มเบาะพองน้ำให้คงรูปทรงวัตถุต่างๆ การใช้รูปทรง และ สีที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นของที่นั่งรถโดยสารประเภทต่างๆ ที่บ่งบอกถึงรถโดยสารประเภทนั้นๆ โดย เบาะที่ตัดจะมีลักษณะการตัดรูปทรงหนึ่งมาประกอบแทรกเข้าไปในอีกรูปทรงหนึ่ง เก็บรายละเอียด ติดเบาะพองน้ำลงไปบนโครงรูปทรงเตียง และเบาะจะมีพื้นผิวระดับสูง ต่ำ ไม่เท่ากัน

ภาพที่ 39 ภาพเย็บรายละเอียดตัวอักษร ที่อยู่บนสัญลักษณ์ของรถโดยสารสาธารณะ
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

นอกจากนี้ นำสัญลักษณ์ ตัวอักษรที่พบเจอขณะเดินทาง เช่น ป้ายบอกสถานีรถไฟฟ้า ป้ายจอดรถประจำทางรถเมล์ มาเย็บเป็นตัวอักษรและหุ้มด้วยผ้าหนังเทียม เก็บรายละเอียดติดเบาๆ ฟองน้ำลงไปในโครงโลหะรูปทรงเตี้ยๆ ให้สมบูรณ์ ผลงานนำเสนอด้วยการใช้หลักการรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) นำวัตถุประเภทหนึ่งตัดทอนมาประกอบแทรกเข้าไปในอีกวัตถุประเภทหนึ่ง วัตถุหลายประเภทตัดประกอบแทรกเข้าด้วยกันจนกลายเป็นเตียงนอน เพื่อให้ผู้ชมรับรู้สัมผัสถึงการประสานวัตถุที่สะท้อนถึงพื้นที่ และเวลาของสถานการณ์ที่แตกต่างกันของ 2 พื้นที่ ระหว่างการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะกับบ้านที่ใช้ในการพักผ่อน

กระบวนการดังกล่าวนำวัตถุที่ตรงข้ามกันอย่างสิ้นเชิง ระหว่างวัตถุที่บ่งบอกถึงการอยู่ในบ้าน คือ เตียงนอน กับวัตถุที่ใช้ในการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ มาประกอบแทรกเข้าด้วยกัน ซึ่งผิดจากรูปลักษณะการใช้งานเดิม 2 สิ่งที่ต่างกันบ่งบอกถึงการใช้เวลาในการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่เกินเลยเวลาส่วนอื่นๆ ที่จำเป็นสำหรับชีวิตจนเหลือน้อยลง

ตารางสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานนิทรรศน์

ประเด็น	วิธีวิทยา	แนวความคิด	แนวคิด, หลักการ	วัสดุ เทคนิค วิธีการ รูปแบบ
ภาพเหตุการณ์สภาพแวดล้อมของความ เป็นเมือง	-บันทึกภาพสภาพแวดล้อมรอบตัวที่เปลี่ยนแปลงไปตามพื้นที่ขณะเดินทาง ตั้งแต่ถนนพัฒนาการถึงพญาไท	ภาพการเคลื่อนไหว แสดงมุมมอง ภาพเหตุการณ์ต่างๆ บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมทับซ้อนเข้ากับตัวแทนของคนเมือง แสดง อากัปกริยา สะท้อนถึงเหตุการณ์การเดินทางของคนเมือง	แนวคิด วัฒนธรรม สายตา (Visual culture) กับการซ้อนภาพ (Photomapping)	นำเสนอด้วยสื่อวิดีโอ สต๊อปโมชัน (Stop motion) โดยการใช้เทคนิคโมเดล แอนิเมชัน (Model animation) ภาพเคลื่อนไหวมีพื้นหลังเป็นสภาพแวดล้อม และ ตัดตามผู้หญิงปรับเปลี่ยนท่าทางขณะเดินทาง
พฤติกรรม การโพสต์ระบาย ความรู้สึก ขณะเดินทาง จากโซเชียล	-การรวบรวมและบันทึกข้อความ การเล่าเรื่องที่ เกี่ยวข้องกับการเดินทางในสื่อ	แสดงสภาวะอารมณ์ การระบาย ความรู้สึกขณะเดินทางของคนเมือง โดยใช้โซเชียลมีเดีย (Social media) ใน	รูปทรงที่ทับซ้อน (Overlapping form)	นำเสนอโดยการใช้แผ่นอะคริลิคแบบใส ด้วยวิธีการทับซ้อนเป็นชั้นๆ (layer) ระหว่างวัสดุ การใช้เทคนิค วาดเส้น ฉลุ แกะสลัก เรียงตัวอักษร

มีเดีย (Social media)	โซเชียลมีเดีย (Social media)	การแสดงออก พุดคุยตอบโต้ แสดงความคิดเห็น		ข้อความ รูปภาพ ภาพ สติกเกอร์ที่พบเจอในโซเชียลมีเดีย (Social media) และการนำเสนอข้อความด้วยวิดีโอฉายทับลงบนแผ่นอะคริลิก ด้วยวิธีการทับซ้อนภาพข้อความในโซเชียลมีเดีย (Social media)
การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินเลยในแต่ละวัน	-การสำรวจวัตถุต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับรถโดยสาร ขนส่งสาธารณะ และสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง	แสดงถึงการใช้เวลาในการเดินทางที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ โดยการ โดยการการปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้งาน (function) ผิดรูปลักษณะ จากวัตถุที่อยู่ภายในบ้านมาประกอบกันวัตถุที่ใช้ในการเดินทาง	รูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form)	นำเสนอด้วยวิธีการตัดทอนรูปทรง และนำมาประกอบสร้าง โดยการ ใช้รูปทรงของวัตถุอุปกรณ์ในการเดินทางของรถโดยสารประกอบกับเตียงนอน

ตารางที่ 7 ตารางสรุปกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

สรุปกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานโครงการวิทยานิพนธ์การเดินทางกับชีวิตคนเมือง มีผลงานทั้งหมด 3 ประเด็น ได้แก่ ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง, พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media), การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน ในแต่ละประเด็นมีการนำเสนอในรูปแบบที่แตกต่างกัน มีลักษณะเป็นผลงานจัดวาง (Installation) มีผลงานจัดวาง ประติมากรรม และวิดีโออาร์ต ซึ่งผลงานแต่ละชิ้นมีการใช้หลักการ เทคนิค วิธีการที่ต่างกันอย่างออกไป คือ การเลือกใช้วัสดุหลากหลาย แต่ละชนิดที่ให้ผลทางความรู้สึกที่ต่างกันอย่างนำมาประยุกต์ สร้างสรรค์ตามแนวความคิด “การเดินทางของคนเมือง โดยใช้บริการขนส่งสาธารณะ” (Public transport) ที่ต้องการจะสื่อสารออกมา เมื่อนำเสนอผลงานแล้ว ผลงานแต่ละชุดจะเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน สอดคล้องร่วมกัน เพื่อให้ประเด็นการเดินทางที่ยาวนาน สุขภาพอารมณ์ที่ผู้วิจัยต้องการถ่ายทอดให้ตรงกับวัตถุประสงค์ และเป้าหมายผลกระทบได้มากที่สุด

กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดนี้ เริ่มจากช่วงวิธีวิทยาการประมวลความคิด นำมาสู่การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์ จากข้อมูลในการลงพื้นที่เชื่อมต่อระหว่างถนนพัฒนาการถึงพญาไท กรณีโดยสารด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ โดยการใช้แนวคิดวัฒนธรรมสายตา (Visual culture) ด้วยการบันทึกภาพเคลื่อนไหวสภาพแวดล้อม บรรยากาศ สถานการณ์รอบตัวขณะเดินทางในเมือง ที่ปรับเปลี่ยนเปลี่ยนแปลงไปตามแต่ละพื้นที่ การใช้ภาพแทนของคนเมืองที่แสดงออกระหว่างทางมาถ่ายเป็นรูปภาพปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับสถานการณ์นำมาซ้อนทับภาพฉากหลังเสมือนจริง (Photomapping) มานำเสนอในประเด็นที่ 1 ภาพเหตุการณ์สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง

การรวบรวมข้อความการเล่าเรื่องเกี่ยวกับการเดินทางที่ปรากฏในโซเชียลมีเดีย (Social media) นำเสนอโดยใช้หลักการรูปทรงที่ทับซ้อน (Overlapping form) การทับซ้อนของข้อความ ตัวอักษร รูปภาพ สัญลักษณ์ ให้ปรากฏเป็นรูปธรรม ทำให้รับรู้ถึงความรู้สึกสภาวะอารมณ์ของผู้คน นำเสนอในประเด็นที่ 2 พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) และการประกอบสร้างวัตถุที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางในรถโดยสารขนส่งสาธารณะมาประกอบกันเป็นเตียงนอน โดยการใช้รูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) ซึ่งเป็นวัตถุ 2 สิ่งที่แตกต่างกัน จากที่มาและความหมายอย่างสิ้นเชิง นำเสนอเป็นผลงานจัดวางในบริบทใหม่ ในประเด็นที่ 3 การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน

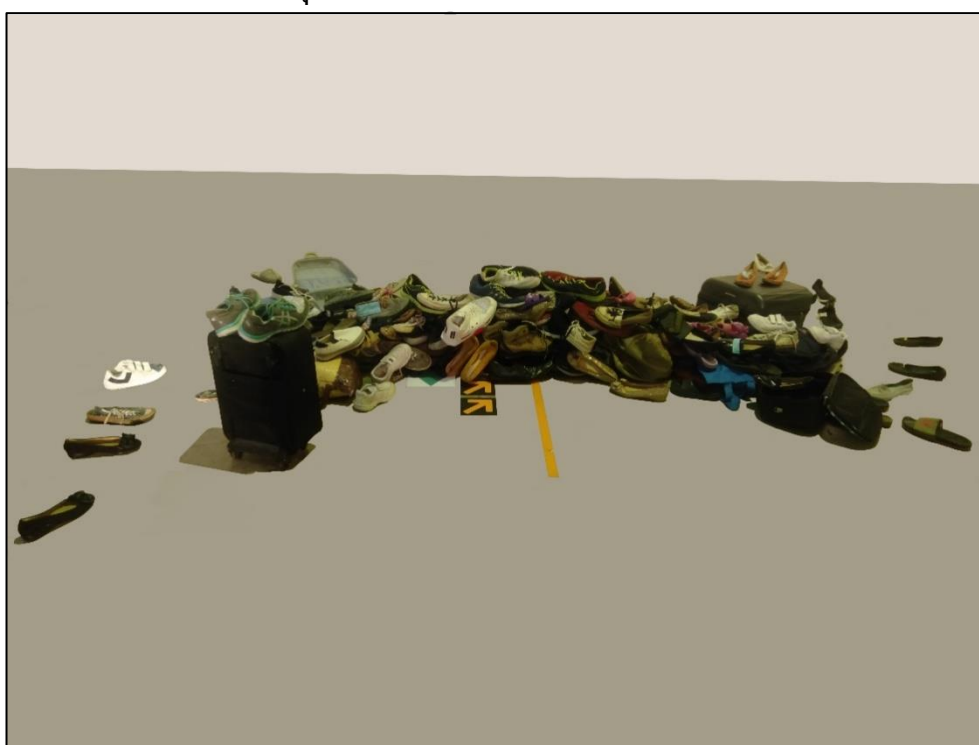
บทที่ 4

การพัฒนาผลงานวิทยานิพนธ์และการวิเคราะห์ผลงาน

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “การเดินทางกับชีวิตคนเมือง” เป็นการพัฒนาผลงานสร้างสรรค์สืบเนื่องจากผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ โดยผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินงานสร้างสรรค์เป็น 2 ระยะเวลาด้วยกัน คือ ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ จำนวน 2 ชุด และผลงานวิทยานิพนธ์ จำนวน 3 ชุด ดังต่อไปนี้

1. การสร้างสรรค์และพัฒนาผลงานระยะก่อนวิทยานิพนธ์

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ภาพที่ 40 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ชื่อผลงาน แร่งปะทะระหว่างสองพื้นที่

ขนาด แปรม์นตามพื้นที่

เทคนิค เย็บวัสดุผสมลงบนรองเท้า

ปีที่สร้าง 2563

ภาพที่ 41 ภาพรายละเอียดผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

1.1. วิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงานชุดนี้เป็นการจัดวางของรูปทรงรองเท้าที่มีจำนวนมาก การจัดวางจากพื้นที่ใหญ่พุ่งไปข้างหน้าหาพื้นที่เล็ก (Perspective) จึงหะของรองเท้าเชื่อมแต่ละเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน ด้านตรงกลางจะมีการทับซ้อนกันของรองเท้าทับกันเป็นกองสูง ด้านหลังวางกระจัดกระจาย เปรียบเสมือนกำลังก้าวขา เพื่อพุ่งไปข้างหน้า องค์ประกอบโดยรวมทั้งหมดมีลักษณะแบ่งพื้นที่เป็น 2 ผัง กำลังพุ่งหน้าเข้าหากัน มีสัญลักษณ์เส้นสีเหลืองแบ่งกันของ 2 พื้นที่ และลูกศรสีเหลือง การนำรองเท้าซึ่งเป็นวัตถุหลักนำมาใช้ในผลงาน มีหลากหลายประเภท ทั้งรองเท้าผ้าใบ รองเท้าคัทชู รองเท้านักเรียน และอื่นๆ นำมาจัดการในวิธีการที่แตกต่างกันออกไป ได้แก่ รองเท้ามีการสอดแทรกกันของรองเท้า 2 ประเภทเชื่อมต่อเป็นรองเท้าเดียว รองเท้ามีตัวรถเมล์ติด รองเท้ามีตัวรถไฟ รองเท้ามีการเย็บประสานกัน มีกระเป๋าวางอยู่ในผลงาน มีกระเป๋าผ้า และกระเป๋าเดินทางประกอบอยู่ในผลงาน

วิเคราะห์ลักษณะที่มาและความหมาย

ผลงานชุดนี้แสดงให้เห็นถึงการใช้จ่ายจำนวนมากของรองเท้ามาเป็นวัตถุหลักในการสื่อสาร ซึ่งรองเท้าเปรียบเสมือนวัตถุที่คนใช้ในการเดินทาง รองเท้าที่มีหลายลักษณะ หลากหลายประเภท แสดงถึง

ความหลากหลายของกลุ่มคนที่ใช้รถโดยสารสาธารณะร่วมกัน การใช้สัญลักษณ์เส้นสีเหลือง ลูกศร คือ สัญลักษณ์ที่ใช้ในสถานีรถไฟ การแบ่งกันพื้นที่ของ 2 ฝั่ง ซึ่งสื่อถึงการแบ่งพื้นที่ระหว่างด้านนอกกับด้านในขบวนรถ ซึ่งคนที่รอรถอยู่ด้านนอก และคนที่อยู่ด้านในรถกำลังพุ่ง มุ่งหน้าเข้าหากัน จนเกิดการซ้อนกันของวัตถุจนกลายเป็นกองสูง แสดงให้เห็นถึงการแทรกตัวของคนที่อยู่ในพื้นที่ด้านนอกชานชาลากับคนที่อยู่ในพื้นที่ด้านในขบวนรถที่กำลังพุ่งตัวผ่านช่องผ่านประตูรถที่แคบ ทำให้เกิดแรงปะทะของ 2 ฝั่ง ผู้คนกำลังแทรกตัว ทับซ้อนกัน และรองเท้าที่ถูกเหยียบมีสัญลักษณ์ตัวรถเมล์ ตัวรถไฟ ทำให้ทราบว่าผู้คนมีการใช้รถโดยสารประเภทอื่น ก่อนมาต่อรถโดยสารอีกประเภทหนึ่ง โดยทั้งหมดทำให้ทราบถึงการเดินทางว่ากว่าจะเดินทางไปยังจุดหมายทาง คนที่เดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะมีการเปลี่ยนรถหลายประเภท และยังเห็นถึงการที่คนต้องใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบในการเดินทาง เพื่อที่จะไปจุดมุ่งหมายให้ทันเวลา

ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

วัสดุทางกายภาพ	ภาษาทางศิลปะ	กลยุทธ์
-รองเท้า	-จำนวน	-การใช้จำนวนรองเท้าหลายประเภทแสดงถึงความหลากหลายของกลุ่มคนที่ใช้รถโดยสารร่วมกัน
-สัญลักษณ์สถานีแอร์พอร์ตลิงค์	-Perspective	-การจัดวางจากพื้นที่ใหญ่พุ่งไปข้างหน้าหาพื้นที่เล็ก (Perspective)
-ตัวรถเมล์	-จังหวะ	-จังหวะของรองเท้าเชื่อมแต่ละเหตุการณ์ให้ต่อเนื่องกัน
-ตัวรถไฟ	-การทับซ้อน	-การแบ่งพื้นที่ 2 ฝั่ง ระหว่างพื้นที่ด้านนอกและด้านในขบวนรถ
-กระเป๋	-การสอดแทรก	-การแทรกตัวของคนที่อยู่ในพื้นที่ด้านนอกชานชาลา กับคนที่อยู่ในพื้นที่ด้านในขบวนรถที่กำลังพุ่งตัวผ่านช่องผ่านประตูรถที่แคบ ทำให้เกิดแรงปะทะของสองฝั่งที่กำลังแทรกตัว และทับซ้อนกัน

ตารางที่ 8 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

รูปแบบการนำเสนอ	แนวความคิด/วัตถุประสงค์
-การจัดวางรูปทรงของรองเท้าหลากหลายประเภท วางทับซ้อนกันเป็นกองสูงของ 2 ฝั่ง กำลังพุ่งตัวไปด้านหน้า -การจัดวางรูปทรงของรองเท้าแบบกระจัดกระจาย เปรียบเสมือนกำลังก้าวขา เพื่อพุ่งไปข้างหน้า	เพื่อแสดงให้เห็นถึงการแทรกตัวของกลุ่มคนจำนวนมากของ 2 ฝั่ง ระหว่างกลุ่มคนที่กำลังออกจากขบวนรถ และกลุ่มคนที่กำลังเข้าไปภายในขบวนรถ ทำให้เกิดการปะทะของกลุ่มคน และเห็นถึงสถานการณ์การเดินทางที่ต้องใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบ ความแออัด ความกดดันของกลุ่มคนจำนวนมากเพื่อที่จะไปถึงจุดหมาย
-การใช้วัสดุ คือ รองเท้าหลากหลายประเภท และตัวรถโดยสารประเภทต่างๆ มาจัดการในวิธีการที่แตกต่างกัน ได้แก่ การนำตัวรถโดยสารมาประกอบเป็นรองเท้า การนำรองเท้ามาทับซ้อนกัน และการนำรองเท้าของ 2 ประเภทมาสอดแทรกเข้าหากัน	เพื่อแสดงถึงการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะเดินทางไปยังจุดหมาย และความหลากหลายของกลุ่มคนในการใช้บริการรถโดยสารร่วมกันของผู้ที่อาศัยในเมือง
-การติดตั้งโดยการแบ่งเส้นกันสีเหลืองของ 2 ฝั่ง และลูกศรสีเหลือง ซึ่งเป็นสัญลักษณ์จุดเข้า-ออกของขบวนรถที่พบเจอเมื่อโดยสารด้วยรถไฟฟ้า	เพื่อตั้งประสบการณ์การรับรู้ถึงสถานการณ์การเดินทางในเมืองกลับมานำเสนอในหอคิลป์

ตารางที่ 9 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 ในด้านกายภาพและลักษณะที่มาความหมาย การวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ ผลงานส่งผลทางด้านความรู้สึกและตอบโจทย์ปัญหา นำมาสู่บทสรุปดังต่อไปนี้

สรุปผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ผลงานให้ผลทางด้านความรู้สึก

ผลงานชุดนี้ให้ความรู้สึกทางด้านถึงความวุ่นวายในด้านการเดินทางของคนเมือง ความเหนื่อยล้าจากการต้องเบียดเสียดกัน การแย่งพื้นที่ความแออัดของกลุ่มคนระหว่างคนที่ต้องการเข้าขบวนรถ

กับคนที่ต้องการออกนอกขบวนรถ สภาวะที่เร่งรีบ ความกดดันในเรื่องของเวลาที่จำกัด ส่งผลต่อสุขภาพร่างกาย และสภาวะจิตใจที่แย่งลงของคนในสังคม

ผลงานให้ผลลัพธ์ตอบโจทย์ปัญหา

ผลงานแสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตอย่างเร่งรีบในการเดินทาง เพื่อที่จะไปจุดมุ่งหมายให้ทันเวลา และความแออัดของกลุ่มคนระหว่างขบวนรถขนส่งสาธารณะ การใช้จำนวนรองเท้าที่เป็นตัวแทนของจำนวนคน การทับซ้อนกันของรองเท้าเปรียบเสมือนกลุ่มคนที่เร่งรีบ การเบียดตัว การแทรกตัวระหว่างคนรอที่จะเข้าไปในขบวนรถกับคนที่จะออกจากขบวนรถ ที่ต่างฝ่ายต่างเร่งรีบ แสดงถึงการไม่มีทางเลือกในการเดินทางเมื่อต้องใช้บริการรถโดยสารขนส่งสาธารณะ

ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ภาพที่ 42 ภาพผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ชื่อผลงาน	การแทรกตัวสู่พื้นที่ว่างในขบวนรถ
ขนาด	แปรผันตามพื้นที่
เทคนิค	เชื่อมเหล็ก, เย็บผ้า
ปีที่สร้าง	2563

ภาพที่ 43 ภาพรายละเอียดผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

1.2. วิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงานชุดนี้เห็นถึงรูปทรงกายภาพร่างกายของกลุ่มคนจำนวน 7 คน ยืนในพื้นที่ที่จำกัด กำลังยืนยกแขนขึ้น กายภาพร่างกายมีการยืนแบบแนบชิดกัน ผู้คนต่างไม่มีระยะห่างระหว่างบุคคล แต่ละบุคคลไม่มีหน้าตา ไม่มีมือ กำลังกางแขน การนำเสนอรูปทรงกายภาพของแต่ละบุคคล ผ่าน 3 วิธีการ ได้แก่ การทับซ้อน การแทรกเข้าหากัน การตัดต่อประสาน แต่ละบุคคลสละพากระเป๋าไว้ด้านหลัง

หรือด้านข้างลำตัว แต่ละบุคคลสวมเสื้อผ้าที่แตกต่างกันออกไป มีทั้งชุดผู้หญิง ชุดผู้ชาย ชุดนักเรียน อนุบาล และชุดนักเรียนมัธยม

วิเคราะห์ลักษณะที่มาและความหมาย

ผลงานแสดงถึงบุคคลหลายคนที่ยืนอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มในพื้นที่ที่จำกัดทำให้คนต้องยืนแนบชิดกัน ไม่มีระยะห่างระหว่างบุคคล ใช้วิธีการนำเสนอผ่าน 3 วิธีการ คือ การนำเสื้อผ้ามาสวมทับรวมให้เป็นบุคคลหนึ่ง การนำบุคคล 2 คน มาแทรกรวมกันเป็นคนเดียวกัน และการตัดต่อประสานจากบุคคลหนึ่งให้กลายเป็นอีกบุคคล ให้ความรู้สึกเหมือนการถูกรุกล้ำพื้นที่ส่วนตัว ลักษณะคนที่แสดงด้วยการตัดทอนรายละเอียด ไม่แสดงถึงอัตลักษณ์ ไม่ระบุหน้าตา ตัวตน สวมใส่เสื้อผ้าหลากหลายประเภท แตกต่างกันแสดงถึงความหลากหลายของกลุ่มคนที่ใช้รถโดยสารร่วมกัน ผลงานสะท้อนถึงความหนาแน่นในรถโดยสาร สถานการณ์ของคนเมืองที่ต้องเจอเมื่อโดยสารด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ

ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

วัสดุทางกายภาพ	ภาษาทางศิลปะ	กลยุทธ์
-กายภาพ ร่างกาย	-การทับซ้อน	-พื้นที่ที่จำกัด ผู้คนไม่มีระยะห่างระหว่างบุคคล
-เสื้อผ้า	-การสอดแทรก	-การนำเสนอรูปทรงกายภาพของแต่ละบุคคล ผ่าน 3 วิธีการ ได้แก่ การทับซ้อน การแทรกเข้าหากัน การตัดต่อประสาน ให้ความรู้สึกเหมือนการถูกรุกล้ำพื้นที่ส่วนตัว
-กระเป๋	-การตัดต่อ ประสาน	-การใช้เสื้อผ้าหลายประเภทแสดงถึงความหลากหลายของกลุ่มคนที่ใช้บริการรถโดยสารร่วมกัน

ตารางที่ 10 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

รูปแบบการนำเสนอ	แนวความคิด/วัตถุประสงค์
-การนำเสนอรูปทรงกายภาพร่างกายของกลุ่มคน ไม่มีรายละเอียดของหน้าตา กำลังยืนเบียดแนบชิดกัน ในลักษณะกำลังยืนยกมือขึ้น และไม่มีระยะห่างระหว่างบุคคล นำเสนอผ่าน 3	เพื่อแสดงถึงความแออัดของกลุ่มคนจำนวนมาก ในขบวนรถโดยสารขนส่งสาธารณะ ปริมาณขนส่งที่ไม่เพียงพอกับจำนวนคน ทำให้เกิดความแออัดในขบวนรถโดยสาร

วิธีการ ได้แก่ การทับซ้อน การสอดแทรกเข้าหากัน และการตัดต่อประสาน	
-การใช้วัสดุของเสื้อผ้าที่หลากหลาย มีทั้งชุดผู้หญิง ผู้ชาย ชุดนักเรียน ชุดอนุบาล สะพายกระเป๋า	เพื่อแสดงถึงความหลากหลายของกลุ่มคนที่ใช้บริการรถโดยสารร่วมกัน การไม่มีสิทธิเลือกในการเดินทาง คนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกันกลับต้องมาขึ้นเบียดเสียดเมื่อใช้รถโดยสารร่วมกัน
- การติดตั้งของรูปทรงร่างกายกลุ่มคนยืนเบียดกันในบริเวณพื้นที่ว่างที่แคบ	เพื่อแสดงถึงความแออัด เบียดเสียด อึดอัดของกลุ่มบุคคล ทั้งหมดให้ความรู้สึกถึงสภาวะอารมณ์ที่แย่งของคนเมือง

ตารางที่ 11 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์ผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 ในด้านกายภาพและลักษณะที่มาความหมาย การวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ ผลงานส่งผลทางด้านความรู้สึกและตอบโจทย์ปัญหา นำมาสู่บทสรุปดังต่อไปนี้

สรุปผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ผลงานให้ผลทางด้านความรู้สึก

ผลงานชุดนี้ให้ความรู้สึกถึงความอึดอัดในการยืนในขบวนรถโดยสารสาธารณะ ของกลุ่มคนแปลกหน้าที่ใช้บริการรถโดยสารร่วมกัน รูปทรงคนแสดงในลักษณะที่แตกต่างกันซึ่งส่งต่อความรู้สึกที่ต่างกัน เช่น การนำรูปทรงของ 2 คน มาแทรกรวมกันเป็นคนเดียวกัน แสดงถึงความเบียดเสียดของบุคคล การตัดต่อประสานจากบุคคลหนึ่งให้กลายเป็นอีกบุคคลให้ความรู้สึกเหมือนการถูกรุกล้ำพื้นที่ส่วนตัว และการนำเสื้อผ้ามาสวมทับรวมให้เป็นบุคคลหนึ่งแสดงถึงการเบียดเสียด อึดอัดจนแทบจะกลายเป็นคนเดียวกัน ซึ่งทั้งหมดให้ความรู้สึกถึงสภาวะทางอารมณ์ที่แย่งของคนเมือง

ผลงานให้ผลลัพธ์ตอบโจทย์ปัญหา

ผลงานแสดงให้เห็นถึงความแออัดของกลุ่มคนในขบวนรถขนส่งสาธารณะ บ่งบอกถึงความแออัดของกลุ่มคนจำนวนมากในขบวนรถปริมาณรถขนส่งไม่เพียงพอกับความต้องการของคน ทำให้เกิดความแออัดของกลุ่มคนจำนวนมากในขบวนรถโดยสาร ผู้คนต่างไม่มีระยะห่างระหว่างบุคคล (Personal space) ผู้คนต่างต้องเบียดเสียดทั้งที่เป็นคนแปลกหน้าซึ่งกันและกัน

สรุปการประมวลผลงานก่อนวิทยานิพนธ์นำไปพัฒนาสู่ผลงานวิทยานิพนธ์

จากการประมวลผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ พบว่าผลงานการสร้างสรรค์มิได้มีความสมบูรณ์แบบรอบด้าน แสดงออกมาโดยตรงไปตรงมา ไม่สามารถถอดถ่ายออกมาได้ตรงกับเป้าหมายของผลงานได้อย่างสมบูรณ์ และกรอบจำกัดในการใช้สื่อประติมากรรมเพียงสื่อเดียวไม่สามารถทำให้การรับรู้ถึงโครงสร้างภาพรวมที่ต้องการจะสื่อสารได้เพียงพอความต้องการ ส่วนในด้านเนื้อหาเรื่องราวที่ถ่ายทอดแสดงออกมีเพียงประเด็นในด้านความแออัดในรถโดยสารสาธารณะเพียงด้านเดียว ไม่เห็นภาพรวมของประเด็นเนื้อหาที่หลากหลาย และขอบจำกัดในด้านเวลาทำให้ผลงานไม่สามารถตอบปัญหาตั้งเป้าหมายที่วางไว้ ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีข้อควรพัฒนาในอีกหลายจุด จึงนำไปปรับปรุง พัฒนาค่อยๆ ในผลงานวิทยานิพนธ์ เช่น ในด้านเนื้อหาที่สามารถพัฒนาต่อไปได้อีก เทคนิควิธีการในการสร้างสรรค์และการใช้สื่อในการสร้างสรรค์ที่หลากหลายมากขึ้นโดยไม่จำกัดวิธีการ/รูปแบบเฉพาะผลงานประติมากรรมเพียงสื่อเดียว การเรียนรู้ถึงจุดบกพร่องในข้อเสีย และการมองเห็นถึงข้อดีของผลงานก่อนวิทยานิพนธ์ เห็นว่าข้อดีในบางประการสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในผลงานวิทยานิพนธ์ได้ อย่างในด้านการนำวัสดุที่บ่งบอกถึงความหมายเฉพาะมาใช้ในผลงาน หลักการในด้านรูปทรงที่ทับซ้อน (Overlapping form) และรูปทรงที่แทรกเข้าหากัน (Interpenetrating form) ที่สามารถตอบถึงประเด็นปัญหา นำมาใช้ในชุดผลงานวิทยานิพนธ์ได้

2. การสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุด “การเดินทางกับชีวิตคนเมือง” เป็นผลงานที่พัฒนาค่อยๆ มาจากผลงานในระยะก่อนวิทยานิพนธ์ โดยผู้วิจัยได้ทำความเข้าใจในเนื้อหาแนวความคิดให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น มีการพัฒนาจากเนื้อหาข้อมูลที่ได้ศึกษามาเพิ่มเติม ทั้งในด้านข้อมูลจากภาคเอกสาร ข้อมูลจากการลงพื้นที่ ข้อมูลการสร้างสรรค์ทางรูปแบบศิลปกรรม นำความรู้มาต่อยอดในผลงานวิทยานิพนธ์ เรียนรู้แก้ไขจากผลงานชุดก่อนวิทยานิพนธ์ นำมาปรับปรุงพัฒนาในผลงานชุดวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์มากที่สุด นำมาซึ่งการสร้างสรรค์ในผลงานวิทยานิพนธ์จำนวน 3 ชุด ได้แก่ ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง, พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media), การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน ดังนี้

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 ประเด็น “ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง”

ภาพที่ 44 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ชื่อผลงาน ฉันทันเดินทางในเมืองกรุง

เวลา 2.02 น.

เทคนิค Video Art, Stop motion

ปีที่สร้าง 2565

ภาพที่ 45 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 46 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

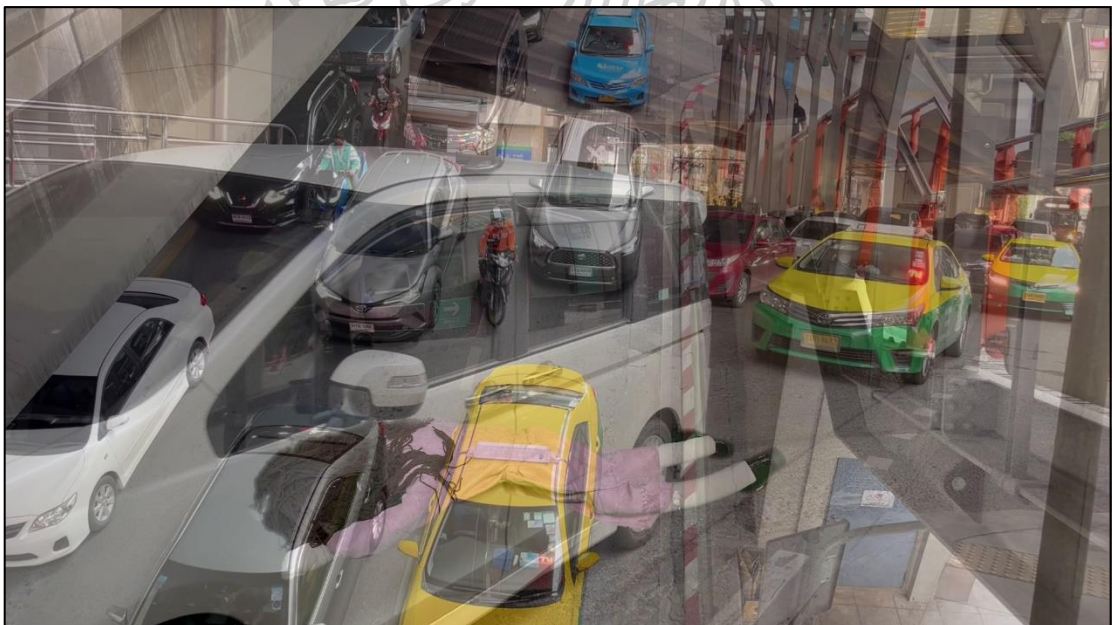

ภาพที่ 47 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 48 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 49 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 50 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

2.1. วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 1

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงานชุดนี้เป็นงานวีดิโออาร์ต ฉายลงบนผนัง มีขนาดใหญ่ การนำเสนอภาพการเคลื่อนไหวของวิดีโอจะเห็นภาพพื้นหลังที่ปรับเปลี่ยนไปต่อเนื่อง เห็นถึงบรรยากาศ สภาพแวดล้อมรอบตัว ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง การใช้ชีวิตของคนในเมืองหลวง ส่วนภาพด้านหน้ามีตุ๊กตาผู้หญิงขนาดเท่าคนจริงกำลังแสดงอาการปฏิกิริยา รูปร่าง หน้าตา ท่าทางต่างๆ ซ้อนทับเข้าด้วยกันกับภาพเคลื่อนไหว ในวิดีโอภาพพื้นหลังแสดงเริ่มตั้งแต่การเดินทางออกจากซอยเพื่อไปจอดรถโดยสาร มีเสียงรอบตัวแสดงวิถีชีวิตของผู้คน ตุ๊กตาข้ามถนนและทำมือโบกรถ ขณะอยู่บนรถ เห็นบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เคลื่อนตัวไป มีจังหวะที่รถหยุด เพื่อจอดรอรับผู้โดยสาร มีเสียงการจราจรบนถนน เสียงเครื่องยนต์ต่างๆ เสียงประกาศสถานีราชปรารภ และสถานีพญาไท ส่วนภาพด้านหน้ามีตุ๊กตาผู้หญิงแสดงรูปร่างท่าทางกำลังเดิน หน้าตาแจ่มใส เปลี่ยนแปลงท่าทางและหน้าตา ถัดมาภาพพื้นหลังเคลื่อนไหวแสดงถึงมุมสูง ขณะเดินทางด้วยรถไฟฟ้า เห็นสิ่งก่อสร้าง อาคารบ้านเรือนต่างๆ สลับซับซ้อนไปมา ส่วนภาพด้านหน้า

ตุ๊กตาผู้หญิงแสดงรูปร่างท่าทางทางแกน ทางขาในลักษณะกำลังบิน มีหน้าตาแจ่มใส ปรับเปลี่ยนท่าทางและหน้าตาไปเรื่อยๆ และภาพพื้นหลังเคลื่อนไหวแสดงถึงการออกจากขบวนรถ มีลักษณะเบียดกันของผู้คนบนในขบวนรถโดยสาร ส่วนภาพด้านหน้ามีตุ๊กตาผู้หญิงแสดงรูปร่างท่าทางกำลังถูกเบียดเสียด พยายามแทรกตัวเพื่อหลบหลีกผู้คน หน้าตาบึ้งตึง ถัดมาเห็นถึงการจราจร ภาพรถติด และการรอรถโดยสาร ในขณะที่รอรถตุ๊กตาผู้หญิงแสดงรูปร่างท่าทางนั่ง ล้มตัวนอน แสดงอาการเหนื่อยล้า หน้าตามีลักษณะหาว ง่วงนอน และเมื่อรถติด รถเคลื่อนตัวช้าตุ๊กตาผู้หญิงแสดงท่าทางคุกเข่า ก้มตัวท่าทางเหนื่อยล้า และเดินออกจากฉาก มีเสียงแวดล้อมเสียงการจราจรบนถนน

วิเคราะห์ลักษณะที่มาและความหมาย

จากภาพการเคลื่อนไหวของวิดีโอ ฉายบนผนังของห้องหอศิลป์ มีขนาดใหญ่ เพื่อให้ปะทะสายตากับผู้ชม ภาพเคลื่อนไหวเริ่มตั้งแต่การเดินทางออกจากซอยบ้าน ขณะอยู่ในรถสองแถวบนท้องถนน เพื่อมาต่อด้วยรถไฟฟ้า และต่อด้วยการจราจรบนท้องถนน แสดงให้เห็นถึงความไม่ต่อเนื่องจากการเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะ เห็นถึงการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะถึงจุดหมาย ภาพเคลื่อนไหวแสดงถึงสภาพแวดล้อมในปัจจุบัน บ่งบอกถึงความแออัดของที่อยู่อาศัย และจำนวนของประชากรจำนวนมาก นอกจากนั้นภาพด้านหน้าที่ใช้ตุ๊กตาผู้หญิงเป็นตัวเอกของเรื่อง เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนเมือง ซึ่งจะปรับเปลี่ยนรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง สอดคล้องไปกับสถานการณ์ภาพเคลื่อนไหวพื้นหลังที่อยู่ด้านหลัง และเห็นการใช้ชีวิตของคนในเมืองสะท้อนถึงเหตุการณ์เสมือนจริงขณะการเดินทางของคนเมือง

ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

วัสดุทางกายภาพ	ภาษาทางศิลปะ	กลยุทธ์
-วิดีโอ (Stop motion)	-การซ้อนทับภาพ (Photomapping) เคลื่อนไหวของบรรยากาศ แวดล้อมเมือง	-การนำเสนอภาพการเคลื่อนไหวที่ปรับเปลี่ยนไปต่อเนื่อง เห็นถึงบรรยากาศ สภาพแวดล้อมรอบตัว ภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง
-ตุ๊กตาผู้หญิง	-เวลาที่ทับซ้อน (Overlap time) ขณะการเดินทาง	-ภาพเคลื่อนไหวแสดงถึงความไม่ต่อเนื่องของการเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะ เห็นถึงการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทาง
	-ตุ๊กตาตัวแทนของคนเมือง ปรับเปลี่ยนรูปร่าง (transform) ขณะเดินทาง	-การทำตัวละครโมเดล คือ ตุ๊กตาผู้หญิงขึ้นมาขยับปรับเปลี่ยนรูปร่าง หน้าตา ท่าทาง แล้วนำมาซ้อนภาพเข้ากับฉากบรรยากาศพื้นหลังเสมือนจริง

		-การใช้ตุ๊กตาผู้หญิงเป็นตัวเอกของเรื่อง เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนเมือง

ตารางที่ 12 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

รูปแบบการนำเสนอ	แนวความคิด/วัตถุประสงค์
-การนำเสนอรูปทรงของตุ๊กตาผู้หญิงซึ่ง เปรียบเสมือนเป็นตัวแทนของคนเมือง มีการ เปลี่ยนรูปร่าง (transform) หน้าตา กิริยา ท่าทางขณะเดินทาง	เพื่อแสดงให้เห็นถึงการใช้ชีวิตของคนในเมือง การเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ การ เร่งรีบ ความเหนื่อยล้า ความวุ่นวายต่างๆ ความ แออัดในขบวนรถ สะท้อนถึงเหตุการณ์การ เดินทางของคนเมือง
-การใช้สื่อวีดิโอสตอปโมชั่น (Stop motion) นำเสนอการซ้อนทับภาพ (Photomapping) มุมมองของสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ สิ่งแวดล้อมเมือง สถานการณ์ บรรยากาศ การจราจรของเมือง และการใช้ชีวิตของกลุ่มคน ที่ใช้บริการรถโดยสารสาธารณะ	เพื่อนำเสนอสภาวะการณ์ในสังคมเมืองของ กรุงเทพมหานคร ปัญหาโครงสร้างทางกายภาพ ของกรุงเทพมหานคร เมืองขยายตัวขึ้น ส่งผลให้ สถานการณ์ในสังคมเมืองเกิดความหนาแน่น ซึ่ง ส่งผลต่อระบบการจราจร และระบบรถโดยสาร เกิดปัญหาการจราจรติดขัด รถโดยสารไม่ เพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสาร ทำให้ ส่งผลต่อระยะเวลาการเดินทางที่ยาวนาน และ สุขภาพอารมณ์ที่แย่งลงของมนุษย์
-การติดตั้งฉายวิดีโอลงบนผนัง มีขนาดใหญ่	เพื่อให้ผู้ชมได้รับรู้ถึงเรื่องราวการใช้ชีวิตจาก การเดินทางของคนเมือง

ตารางที่ 13 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1 ในด้านกายภาพและลักษณะที่มาความหมาย การวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ ผลงานส่งผล ทางด้านความรู้สึกและตอบโจทย์ปัญหา นำมาสู่บทสรุปดังต่อไปนี้

สรุปผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 1

ผลงานให้ผลทางด้านความรู้สึก

จากผลงานวิดีโอสตอปโมชัน (Stop motion) แสดงออกมาในการเสียดสีตลกร้าย ภาพเคลื่อนไหวขณะเดินทางซ้อนทับกับตุ๊กตาตัวแทนของคนเมือง ให้ความรู้สึกถึงการใช้ชีวิตของคนเมืองที่ไม่มีสิทธิเลือกในการเดินทาง ต้องพึ่งพารถโดยสารขนส่งสาธารณะทำให้ต้องเปลี่ยนการโดยสาร ในหลายเส้นทาง การใช้เวลาในการรอรถ การเปลี่ยนสายรถ การจราจรที่ติดขัด ภายในรถโดยสาร ความแออัดที่เกิดขึ้นในรถโดยสารที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ให้ความรู้สึกทางด้านอารมณ์สะท้อนใจ ความเหนื่อยล้าในการเดินทางกว่าจะถึงจุดหมายปลายทาง ความเร่งรีบ กัดดันของคนเมือง นอกจากนี้ เห็นถึงสภาพแวดล้อมที่เราอาศัยอยู่ ความแออัดของสิ่งก่อสร้างทางด้านเศรษฐกิจที่ขยายในมุมกว้าง จนกินพื้นที่ที่อาศัยของผู้คนทั่วไป ทำให้ประชากรมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งต่างเร่งรีบในการใช้ชีวิต ความ กัดดันในเรื่องของกรอบของเวลาที่จำกัด ทำให้สุขภาพทางร่างกาย สภาวะอารมณ์จิตใจของคนเมือง แย่ลง

ผลงานให้ผลลัพธ์ตอบโจทย์ปัญหา

จากภาพการเคลื่อนไหวของวิดีโอบ่งบอกถึงการขยายตัวของเมืองที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ความ แออัดของที่อยู่อาศัย สิ่งก่อสร้างทางเศรษฐกิจ และจำนวนประชากรที่มากขึ้น ซึ่งส่งผลต่อระบบ คมนาคม ด้วยวิธีการเปลี่ยนของภาพเคลื่อนไหวในขณะที่เดินทาง แสดงให้เห็นถึงความไม่ต่อเนื่องของการ เดินทาง ระยะทางที่ยาวนาน การเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะเดินทางถึงจุดหมายปลายทาง และเห็นสภาพแวดล้อม การใช้ชีวิตของคนในเมือง ความเหนื่อยล้า การเร่งรีบ ความกัดดัน ความอึด อัด ความวุ่นวาย และมองเห็นปัญหาของผู้อาศัยในเมือง

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 ประเด็น “พฤติกรรมกรโพล์ระบายความรู้สึกขณะเดินทาง
จากโซเชียลมีเดีย (Social media)”

ภาพที่ 51 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ทั้ง 4 ชั้น

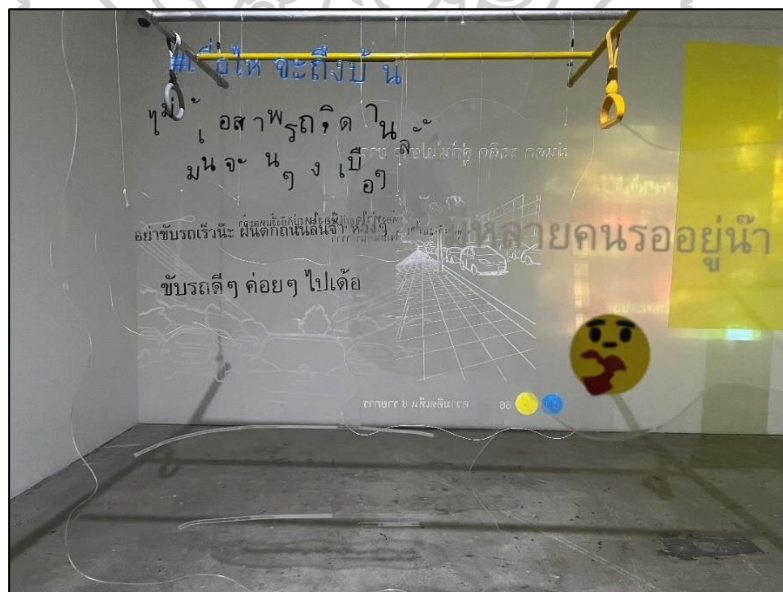
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ชื่อผลงาน ข้อความ บันทึก ระบาย ความรู้สึก เดินทาง

ขนาด แพร่ผืนตามพื้นที่

เทคนิค เลเซอร์อะคริลิก จัตุวาง และวีดีโออาร์ต (Video Art)

ปีที่สร้าง 2564-2565

ภาพที่ 52 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 1

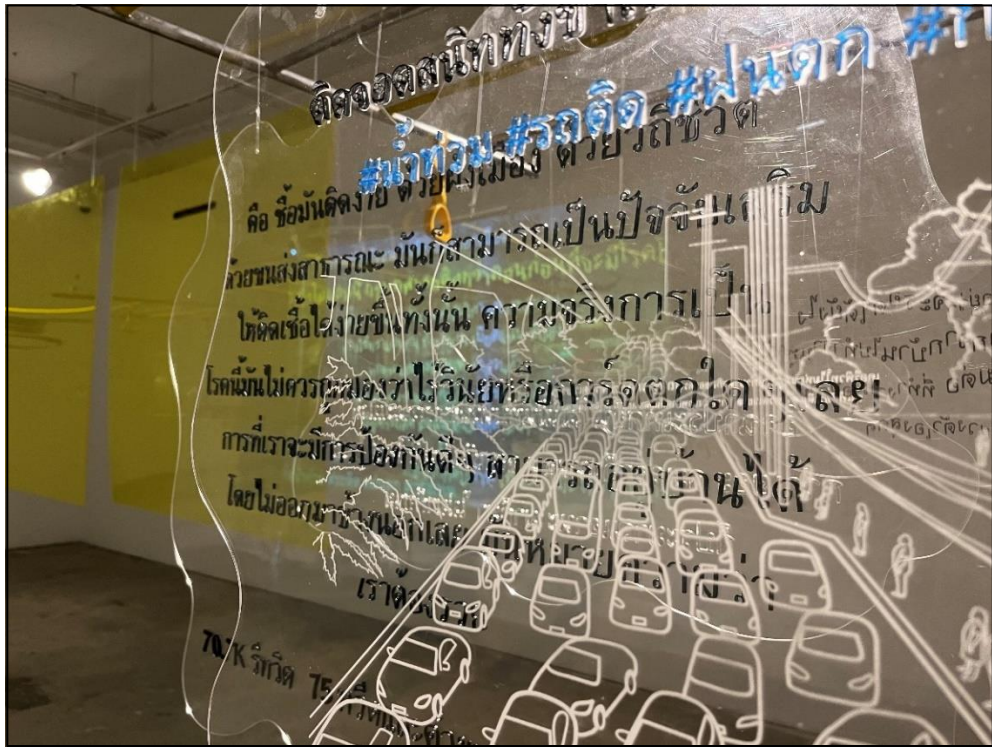
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 53 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 1
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 54 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 2
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

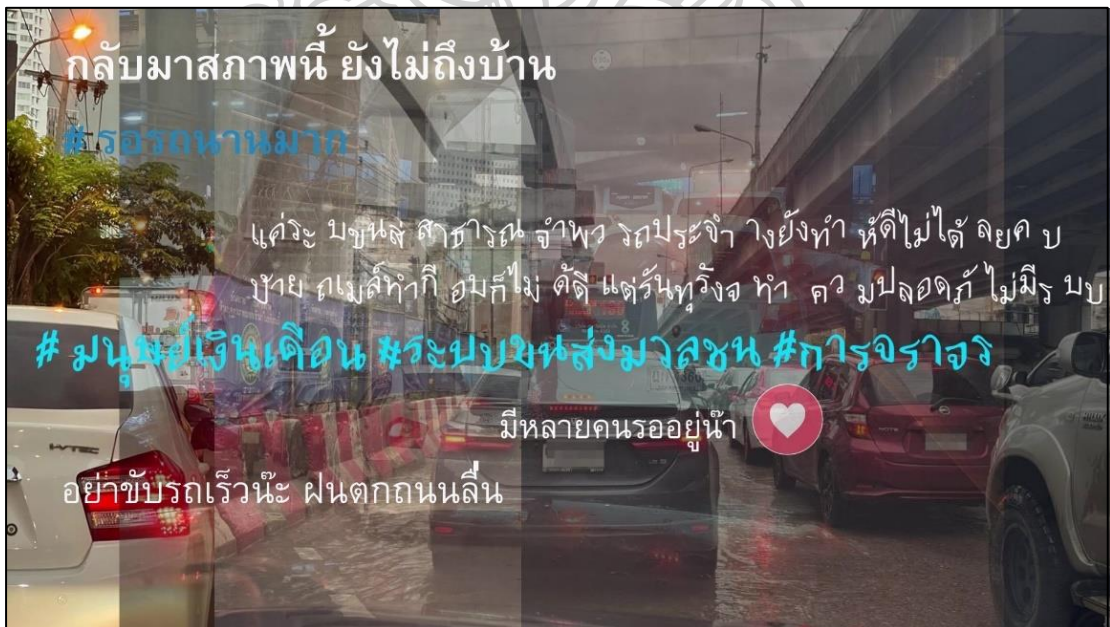
ภาพที่ 55 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 2
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

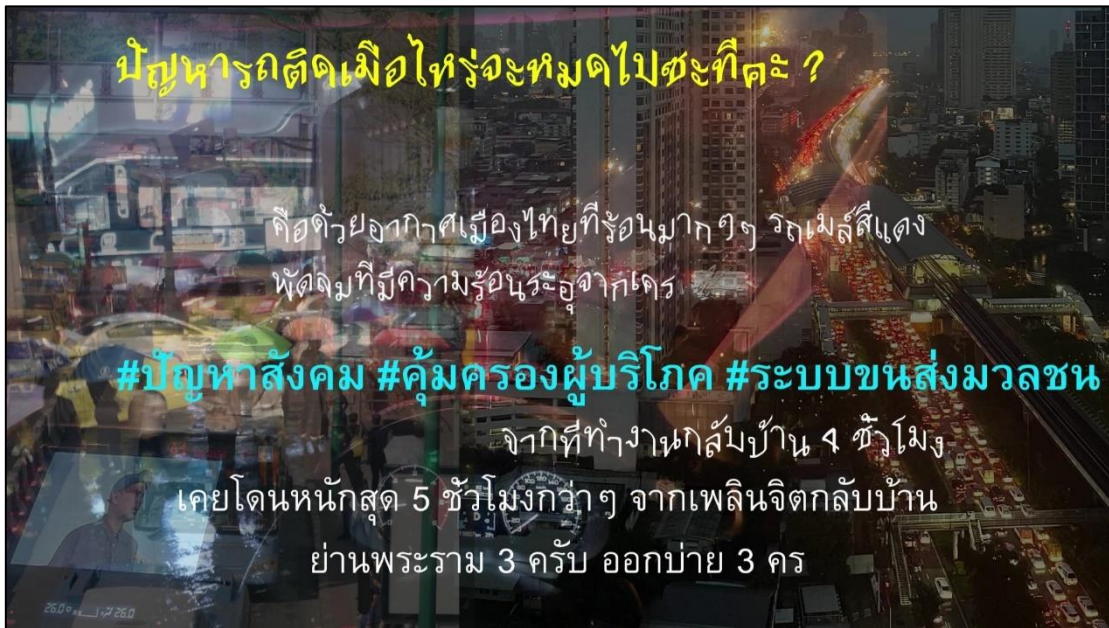
ภาพที่ 56 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 3
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 57 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 3
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

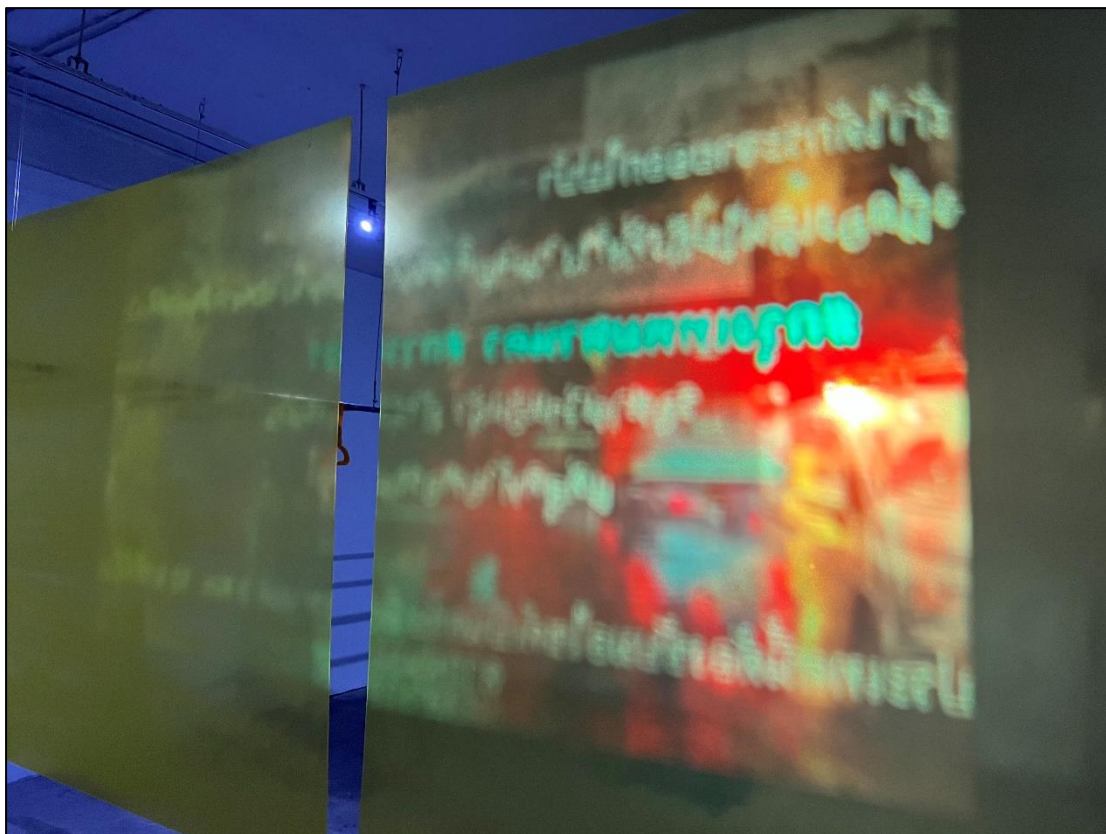
ภาพที่ 58 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 4
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 59 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 4
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 60 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 4
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 61 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2 ชั้นที่ 4
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

2.2. วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 2

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงานชุดนี้ประกอบด้วยผลงานจัดวาง จำนวน 3 ชิ้น และผลงานวิดีโอจำนวน 1 ชิ้น ซึ่งทั้งหมดนี้ใช้แผ่นอะคริลิคแบบใสในการนำเสนอ ชุดผลงานจัดวางเป็นสีใส 2 ชิ้น และสีน้ำเงินใส 1 ชิ้น วิธีการจัดการแผ่นอะคริลิค จะมีทั้งข้อความที่เรียงอ่านออก จับใจความได้อย่างสมบูรณ์ และข้อความที่อ่านไม่ออก มีการพิมพ์ผิด สลับกันไปมา มีอักษรที่หายไป จนไม่สามารถจับใจความได้ โดยข้อความต่าง ๆ นั้นถ่ายทอดในหลายเทคนิค ได้แก่ การแกะสลักลงไปบนพื้นผิว ฉลุลูกฟูกพื้นผิวให้ตัวอักษรหายไป การวาดเส้นรูปภาพ การตัดตัวอักษรขึ้นมาใหม่ และนำมาจัดเรียงขึ้นใหม่ การใช้สีของตัวอักษร มีสีเหลือง สีขาว สีดำ และสีน้ำเงิน การใช้สัญลักษณ์ สติกเกอร์ ได้แก่ หน้าร่องให้ หน้าเศร้า หน้าบึ้ง หัวใจ หน้าห่วงใย กดโลโก้ การใช้รูปภาพผู้คนยืนรอรถโดยสาร ภาพการจราจร ภาพอยู่บนรถ มานำเสนอในผลงาน

การติดตั้งผลงาน ใช้การจัดวางระดับสายตา การนำเสนอผลงานใช้เสาเหล็กมีสี่เหลี่ยม สีเทา มีหัวราวจับติดอยู่บนเสาเหล็ก ใช้สลิงเจาะกับเพดาน และแขวนเสาเหล็กลงมา ส่วนการจัดวางใช้วิธีการนำอะคริลิกในข้างต้น มาทับซ้อนกันสลับไปมา เรียงเป็นชั้น (layer) ห่างกันประมาณ 25 ซม. ซึ่งใน 3 ชั้น จะมีจำนวนทั้งหมดไม่เท่ากัน มี 6 แผ่น 7 แผ่น และ 8 แผ่น เมื่อนำมาติดตั้งแล้วใน 1 ชั้นเดียวกัน จะสามารถมองเห็นทะลุผ่านกันได้ทั้งหมด

นอกจากนั้นมีผลงานวิดีโออาร์ต 1 ชั้น ใช้แผ่นอะคริลิกสี่เหลี่ยมใสในการนำเสนอ โดยการฉายวิดีโอลงบนแผ่นอะคริลิก ใช้ข้อความ รูปภาพ ตัวอักษร สติกเกอร์ โดยลักษณะของข้อความ มีหลายรูปแบบ มีข้อความที่วิ่ง ข้อความสั้น ข้อความแสดงทีละตัว บางข้อความมีทั้งข้อความอ่านออกสมบูรณ์ และข้อความที่อ่านออกไม่อ่าน พิมพ์ผิด หรือตัวอักษรหายไป การติดตั้งผลงานโดยการแบ่งอะคริลิกเป็น 2 ชั้น มีขนาดใหญ่ วางห่างกันเล็กน้อยแขวนเอ็นลงมาจากเพดาน เมื่อฉายวิดีโอลงบนแผ่นอะคริลิกแล้วจะสามารถมองเห็นทะลุผ่านได้ทั้ง 2 ชั้น และมีเสียงประกอบของแอปพลิเคชันตลอดวิดีโอ มีทั้งเสียงพิมพ์ของแป้นพิมพ์โทรศัพท์ และมีเสียงของสื่อประเภทต่างๆ ในผลงาน

วิเคราะห์ลักษณะที่มาและความหมาย

องค์ประกอบทั้งหมดของผลงานเป็นการนำเสนอบทสนทนาเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้ชมเข้าไปอ่าน การติดตั้งผลงาน ใช้การจัดวางระดับสายตา และราวเหล็กที่ติดตั้งระดับเสมอนอยู่ในรถโดยสาร การใช้วัตถุที่เป็นแผ่นอะคริลิกใส เหมือนกับหน้าจอโทรศัพท์ และความใสจากตัววัสดุทำให้สามารถมองเห็นทะลุผ่านกันได้ทั้งหมดตั้งแต่แผ่นแรกจนถึงแผ่นสุดท้าย เปรียบเสมือนบนสนทนาที่ตอบโต้กันระหว่างคนหนึ่งกับอีกคนหนึ่ง การใช้สัญลักษณ์ รูปภาพ สติกเกอร์ สีที่มีเอกลักษณ์ของแอปพลิเคชันประเภทต่างๆ ทำให้สามารถรับรู้ได้ทางกายภาพว่ามาจากสื่อโซเชียล (Social) ประเภทใด ได้แก่ เฟซบุ๊ก (Facebook) การนำเสนอด้วยแผ่นอะคริลิกสีขาวใสเนื่องจากหน้าจอสีของแอปพลิเคชันเป็นสีขาว การใช้สติกเกอร์ทั่วโลก หน้าร่องให้ หน้าเคร่า หน้าบึ้ง หัวใจ หน้าห่วงใย, ทวิตเตอร์ (Twitter) การนำเสนอด้วยแผ่นอะคริลิกสีขาวใสเนื่องจากหน้าจอสีของแอปพลิเคชันเป็นสีขาว การใช้การคำวารี ทวิต ทวิตคำพูด ความชอบ การใส่ # แฮชแท็ก (Hashtag) และพันทิป (Pantip) การนำเสนอด้วยแผ่นอะคริลิกสีน้ำเงินเนื่องจากหน้าจอสีของแอปพลิเคชันเป็นสีน้ำเงิน การตั้งชื่อห้อง การแท็กห้องถึงเรื่องการจราจร รถโดยสารประจำทาง ปัญหาชีวิต ปัญหาสังคม เพื่อให้คนที่สนใจในเรื่องเดียวกันมาพูดคุยในห้องออนไลน์

ส่วนผลงานชิ้นวิดีโอ นำเสนอด้วยแผ่นอะคริลิกสี่เหลี่ยมขนาดใหญ่ 2 แผ่น วางห่างกันเล็กน้อย เปรียบเสมือนแสงหน้าจอโทรศัพท์เมื่อเปิดใช้งาน และการวางระยะห่างกัน เหมือนแผ่นหนึ่งคือการที่เราใช้โทรศัพท์ในการในการโพสต์เรื่องราว แต่อีกแผ่นหนึ่งเป็นของเพื่อน หรือครอบครัวที่แสดงความคิดเห็น ถึงแม้จะอยู่ห่างกันแต่ก็สามารถใช้โซเชียลในการพูดคุยเชื่อมต่อถึงกันได้ ส่วนการนำเสนอใช้ข้อความในหลายรูปแบบ ที่มีทั้งอ่านออกสมบูรณ์และอ่านไม่ออก การแสดงข้อความที่สั้นๆ ตัวอักษร

ข้อความที่พิมพ์ผิดหรือหายไป เปรียบเสมือนเมื่อผู้คนรีบพิมพ์กดคัน ในการระบายความรู้สึก และเสียงประกอบในผลงานที่มาจากสื่อของแอปพลิเคชัน มีจังหวะที่แตกต่างในวิดีโอ ที่ตอบโต้แสดงความคิดเห็นของผู้โพสต์ระบายความรู้สึกกับผู้แสดงความคิดเห็น

เมื่อเข้าไปชมองค์ประกอบของผลงานทั้งหมด จะทราบถึงเนื้อหา จุดประสงค์ที่ต้องการนำเสนอ ผลงานชุดนี้เป็นการนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากการเดินทางที่ปรากฏในโซเชียลมีเดีย (Social media) ทั้งมาจากคนที่กำลังเดินทางโดยตรง คนรอบข้าง คนในครอบครัว รวมไปถึงบุคคลอื่นซึ่งเป็นคนแปลกหน้าที่ไม่รู้จักกัน กำลังพูดคุย ระบายความรู้สึก แสดงความคิดเห็น ตอบโต้กันผ่านหน้าจอโทรศัพท์ เสมือนการได้ปลดปล่อย ระบายอารมณ์เช่นเดียวกัน กระบวนการดังกล่าวทำให้ทราบถึงสภาวะอารมณ์ ความกดดัน อึดอัดที่เกิดขึ้นขณะการเดินทางของคนเมือง

ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

วัสดุทางกายภาพ	ภาษาทางศิลปะ	กลยุทธ์
-แผ่นอะคริลิกสีใส / สีหน้าจอบของแอปพลิเคชันเฟซบุ๊ก (Facebook), ทวิตเตอร์ (Twitter)	-การทับซ้อน (Overlap) ของภาพแผ่นอะคริลิกใส	-การนำเสนอเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากการเดินทางที่ปรากฏในโซเชียลมีเดีย (Social media)
-แผ่นอะคริลิกสีน้ำเงินใส / สีหน้าจอบของแอปพลิเคชันพันทิป (Pantip)	-ภาพเคลื่อนไหวของข้อความเรื่องราวในโซเชียล	-การใช้วัสดุที่เป็นแผ่นอะคริลิกใส ความใสจากตัววัสดุทำให้สามารถมองเห็นทะลุผ่านกันได้ทั้งหมด เปรียบเสมือนบนสนทนาที่ตอบโต้กัน
-เสาราวเหล็ก -มือจับราวในรถโดยสาร	-รูปทรงอิสระ (Free form) ในการนำเสนอแผ่นอะคริลิก	-การใช้สัญลักษณ์ รูปภาพ สติกเกอร์ ที่มีเอกลักษณ์ของแอปพลิเคชันประเภทต่างๆ มานำเสนอในผลงาน
	-การนำสัญลักษณ์ (symbol) ที่เกี่ยวข้องกับแอปพลิเคชันประเภทต่างๆ	-การติดตั้งผลงาน ใช้การจัดวางระดับสายตา องค์ประกอบทั้งหมดของผลงานเป็นการนำเสนอ บนสนทนาเรื่องราวที่ต้องการให้ผู้ชมเข้าไปอ่าน

ตารางที่ 14 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

รูปแบบการนำเสนอ	แนวความคิด/วัตถุประสงค์
-การนำเสนอแผ่นอะคริลิคด้วยรูปทรงอิสระ (Free form) โค้งมน ซึ่งเปรียบเสมือนสมอง เพื่อแทนความคิด การแสดงอารมณ์ความรู้สึก -การนำเสนอแผ่นอะคริลิครูปทรงสี่เหลี่ยม เปรียบเสมือนหน้าจอของโทรศัพท์	เพื่อแสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมที่แสดงออก ระหว่างการเดินทางของคนเมือง สภาวะอารมณ์ ความรู้สึก ความเหนื่อยล้า ความอัดอัด ความกดดันต่างๆ ของผู้คนในเขตเมือง ที่โพสต์ระบาย ความรู้สึกในโซเชียลให้ปรากฏเป็นรูปธรรม
-การใช้วัสดุ คือ แผ่นอะคริลิคแบบใสในการ นำเสนอเพราะแผ่นอะคริลิคเปรียบเสมือน หน้าจอของโทรศัพท์ และวัสดุมีความพิเศษ ความใสจากวัสดุนำมาวางทับซ้อน (Overlapping) กันเป็นชั้นๆ (layer) ทำให้ สามารถมองทะลุผ่านกันได้ทั้งหมด	เพื่อแสดงให้เห็นถึงการระบายอารมณ์ความรู้สึก ขณะเดินทางของคนเมือง การพูดคุยแสดงความคิดเห็นโต้ตอบซึ่งกันและกัน ทั้งหมดแสดงให้เห็นถึงการเดินทางในเขตเมืองที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม
-การติดตั้งผลงานใช้เสาราวเหล็ก และมือจับราวในรถโดยสารมานำเสนอ และติดตั้งความสูง ให้เสมือนจริงอยู่ในรถโดยสารขนส่งสาธารณะ	เพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ให้ผู้ชมรับรู้ถึง บรรยากาศในขบวนรถโดยสาร เหมือนกับการเดินทางในสถานการณ์จริง ให้ผู้ชมสามารถอ่านเรื่องราวได้

ตารางที่ 15 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2 ในด้านกายภาพและลักษณะที่มาความหมาย การวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ ผลงานส่งผล ทางด้านความรู้สึกและตอบโจทย์ปัญหา นำมาสู่บทสรุปดังต่อไปนี้

สรุปผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 2

ผลงานให้ผลทางด้านความรู้สึก

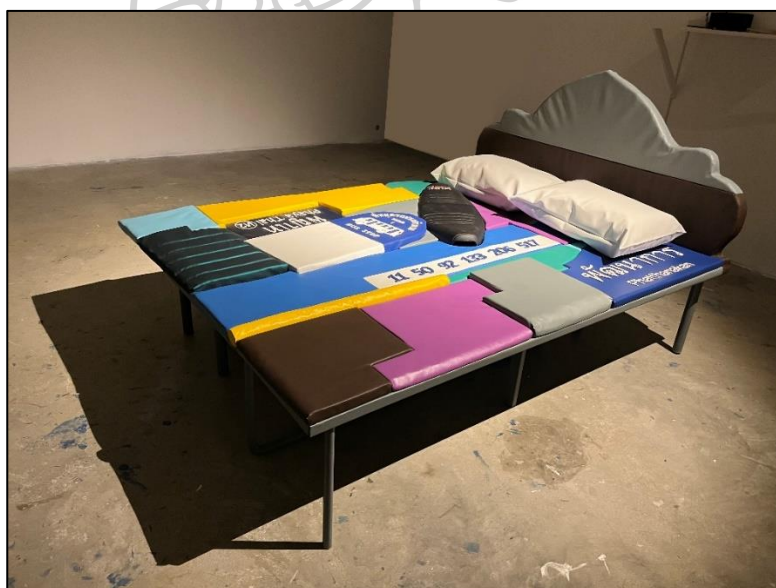
ผลงานแสดงให้เห็นถึงสภาวะความกดดันทางอารมณ์ขณะเดินทางของคนเมือง ต้องการหาที่ ระบายอารมณ์จึงใช้โซเชียลมีเดีย (Social media) ในการแสดงออก การพูดคุยกับเพื่อนและคนใน ครอบครัว หรือแม้กระทั่งกับบุคคลที่ไม่รู้จักกัน แสดงออกมาในเชิงการบอกล่า ประชดประชัน เหน็บ แหนม ถากถาง ทำให้ได้ปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึก ซึ่งใช้ในการระดมความคิด และความรู้สึกของ เพื่อนร่วมชะตาบ้นท้องถนน เมื่ออ่านข้อความที่อยู่บนแผ่นอะคริลิคทำให้รับรู้ถึงความเห็นอกเห็นใจใน

ฐานะเพื่อนมนุษย์ร่วมกัน ความเครียด ความอึดอัดของสภาวะอารมณ์ขณะการเดินทาง และเห็นถึงสถานการณ์เหตุการณ์ที่สะท้อนภาพการเดินทางของคนเมืองที่ต้องพบเจอ

ผลงานให้ผลลัพธ์ตอบโจทย์ปัญหา

ผลงานแสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การเดินทางของคนเมืองที่พบเจอในชีวิตประจำวัน สภาวะความกดดันทางอารมณ์ขณะเดินทางของคนเมืองที่ไม่มีทางเลือกในการเดินทาง การใช้ชีวิตในการเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่ไม่ได้มาตรฐานเท่าที่ควร ไม่มีประสิทธิภาพมากพอ ทำให้ต้องใช้เวลาในการเดินทางที่ยาวนาน เนื่องจากสาเหตุหลายปัจจัย จำนวนรถไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้โดยสาร เมื่อรถมาต่างต้องรีบขึ้นทำให้เกิดความแออัดในรถโดยสาร ใช้เวลารอรถโดยสารนาน เพราะรถโดยสารไม่เพียงพอ การจราจรที่ติดขัด ปัญหาต่างๆ จากเรื่องเล่าในสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media) ที่ผู้ประสบปัญหาโดยตรงเหล่านั้นต่างพบเจอปัญหาในการเดินทางที่แตกต่างกัน ล้วนเป็นปัญหาของผู้อาศัยในเมือง ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนเมืองทั้งสิ้น

ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 ประเด็น “การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน”

ภาพที่ 62 ภาพผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ชื่อผลงาน นั่ง นอน รอ รถ

ขนาด 150 x 200 x 100 ซม.

เทคนิค เชื่อมโลหะ, ประกอบเบาะฟองน้ำ, เย็บผ้า

ปีที่สร้าง 2565

ภาพที่ 63 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 64 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 65 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 66 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

2.3. วิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ ชุดที่ 3

วิเคราะห์กายภาพ

ผลงานชุดนี้มีลักษณะเป็นรูปทรงเตี้ย ขนาด 150 x 200 x 100 ซม. ซึ่งเท่ากับเตี้ยที่มีขนาด 5 ฟุต มีการดัดแปลงใหม่จากเตี้ยนอนเดิม โดยวิธีการนำรูปทรงของวัตถุอุปกรณ์ประเภทต่างๆ มานำเสนอด้วยวิธีการตัดทอนรูปทรงวัตถุประเภทหนึ่ง และนำมาแทรกเข้ากับวัตถุอีกประเภทหนึ่ง สลับไปมาจนกลายเป็นเตี้ยนอน การใช้สัญลักษณ์ ตัวอักษร ตัวเลขเรียงเป็นข้อความเหมือนจริงประกอบอยู่ในผลงาน ได้แก่ ที่หยุดรถประจำทาง พัฒนาการ พญาไท ตัวเลขที่เย็บด้วยผ้าเป็นตัวอักษรประกอบในงาน วัตถุที่อยู่บนโครงสร้างเตี้ยมีลักษณะแบน วัตถุมีระดับความสูง-ต่ำไม่เท่ากันสลับกันไปมาทั้งผลงาน ผ้าหนังเทียมที่ใช้หุ้มวัตถุแต่ละประเภทมีพื้นผิวสัมผัสที่แตกต่างกัน ได้แก่ พื้นผิวเรียบมัน ด้าน และขรุขระ การใช้ผ้าหนังเทียมที่มีหลากหลายสี ได้แก่ สีฟ้า สีเขียว สีน้ำเงิน สีน้ำตาล สีม่วง สีเทา สีเหลือง สีเขียว สีดำ การใช้รูปทรงมีทั้งรูปทรงสี่เหลี่ยม และรูปทรงอิสระ การใช้สีมีลักษณะโดดเด่น ไม่กลมกลืนกัน ส่วนด้านล่างโครงสร้างเตี้ย มีขาเตี้ยลักษณะแตกต่างกัน ได้แก่ ทรงกลม ทรงสี่เหลี่ยม ทรงโค้งอิสระ นอกจากนั้นยังมีหมอน 2 ใบ ที่หุ้มด้วยผ้าหนังเทียมสีขาว วางอยู่ที่ด้านบนหัวเตี้ย

วิเคราะห์ลักษณะที่มาและความหมาย

ผลงานชุดนี้เป็นศิลปะรูปทรงเตี้ย ซึ่งมีความหมายต่างออกไปจากเดิม การใช้รูปทรงและสีที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ทำให้สามารถรับรู้ได้ทางกายภาพว่าวัตถุเหล่านั้นมาจากรถโดยสารขนส่งสาธารณะประเภทใด ได้แก่ แก้อัศจรรย์ประเภทต่างๆ แก้อัศจรรย์ไฟฟ้า แก้อัศจรรย์แก๊ส แก้อัศจรรย์สองแถว เบาะรถมอเตอร์ไซค์ ที่นั่งรถป้ายรถเมล์ รวมไปถึงสัญลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทาง แผนที่สายรถไฟฟ้า ป้ายจอดรถประจำทาง เสาจราจรรถเมล์ วัตถุต่างๆ เหล่านี้ นำมาประกอบสร้างเป็นเตี้ยนอน การนำเสนอด้วยวิธีการตัดทอนรูปทรงวัตถุประเภทหนึ่ง และนำมาแทรกเข้ากับวัตถุอีกประเภทหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนรถ รูปแบบ/ลักษณะ/อุปกรณ์ของรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะถึงจุดมุ่งหมาย การนำรูปทรงที่มีรูปแบบการใช้งาน (function) ต่างพื้นที่ให้อยู่ในรูปทรงเตี้ย และทำหน้าที่แทนกันในเวลาเดียวกัน

วัตถุแต่ละประเภทมีระดับพื้นผิวที่ไม่เท่ากันเปรียบเสมือนการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทาง เหมือนกับการนั่งรถเมล์ ต่อรถไฟฟ้า เมื่อลงรถต้องต่อวินมอเตอร์ไซค์เข้าบ้าน การสลับเปลี่ยนของรถ การประกอบกันของผลงานมีความสมบูรณ์แข็งแรง สามารถใช้งานได้จริง ผู้คนสามารถนั่ง และนอนได้ การนำเสนอผลงานในรูปแบบที่มีลักษณะการจัดวางในบริบทใหม่ ซึ่งตรงข้ามกับสถานที่ในความจริง จากวัตถุที่อยู่ตามพื้นที่สาธารณะกลับมานำเสนอในหอศิลป์

ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

วัสดุทางกายภาพ	ภาษาทางศิลปะ	กลยุทธ์
-เตียงนอน	-การตัดทอนของรูปทรง (Distortion form)	-การใช้รูปทรงและสีที่มีเอกลักษณ์โดดเด่น ทำให้สามารถรับรู้ได้ทางกายภาพว่าวัตถุเหล่านั้นมาจากรถโดยสารขนส่งสาธารณะประเภทใด
-ที่นั่งรถไฟฟ้า, ที่นั่งรถเมล์, ที่นั่งรถสองแถว, ที่นั่งรอป้ายรถเมล์, เบาะรถมอเตอร์ไซด์	-การสอดแทรก (Interpenetrating form) ของรูปทรงประเภทหนึ่งมาสอดแทรกเข้ากับรูปทรงอีกประเภทหนึ่ง	-การใช้สัญลักษณ์ ตัวอักษร ตัวเลข ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางประกอบในผลงาน
-ป้ายจอดรถประจำทาง, แผนที่สายรถไฟฟ้า, ราวรถเมล์	-การลดความซับซ้อนของรูปทรง (Simplify form)	-การนำเสนอด้วยวิธีการตัดทอนรูปทรงวัตถุประเภทหนึ่ง และนำมาแทรกเข้ากับวัตถุอีกประเภทหนึ่ง แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะถึงจุดหมาย
	-การนำสัญลักษณ์ (symbol) ที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางด้วยรถโดยสาร	-การนำเสนอผลงานในรูปแบบมีลักษณะการจัดวางในบริบทใหม่ จากวัตถุที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะ กลับมานำเสนอในหอศิลป์

ตารางที่ 16 ตารางการวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

รูปแบบการนำเสนอ	แนวความคิด/วัตถุประสงค์
-การนำรูปทรงของเตียงนอนวัตถุที่อยู่ภายในบ้าน ซึ่งใช้สำหรับการนอนพักผ่อนนำเสนอด้วยการประกอบสร้างจากวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางด้วยรถโดยสารแต่ละประเภทมาสอดแทรกเข้าหากัน (Interpenetrating) เป็นรูปทรงเตียง	เพื่อแสดงให้เห็นถึงปัจจัยการใช้เวลาการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมือง จนเกินเลยเวลาพักผ่อน เวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิต เหลือลดน้อยลง
-การนำวัสดุที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะ ได้แก่ ที่นั่งรถไฟฟ้่า, ที่นั่งรถเมล์, ที่นั่งรถสองแถว, ที่นั่งรถป้ายรถเมล์, เบาะรถมอเตอร์ไซด์ และสัญลักษณ์ป้ายจอดรถประจำทาง, แผนที่สายรถไฟฟ้่า, ราวรถเมล์ของรถโดยสารประเภทต่างๆ มาประกอบสร้างเป็นเตียงนอน	เพื่อแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางกว่าจะถึงจุดหมาย การใช้เวลาการเดินทางที่ยาวนาน และต้องเปลี่ยนสายรถตลอดการเดินทาง ส่งผลถึงความเหนื่อยล้าจากการใช้ระยะเวลาเดินทาง ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ไม่ได้มาตรฐานอย่างที่ควรจะเป็น
-การติดตั้งนำเสนอผลงานในบริบทใหม่ จากวัตถุที่พบเจอในพื้นที่สาธารณะ และรถโดยสารสาธารณะกลับมานำเสนอในหอศิลป์	เพื่อให้ผู้ชมมีส่วนร่วมในการรับรู้ มีปฏิสัมพันธ์กับผลงาน เพื่อรับรู้ถึงประสบการณ์บรรยากาศจากสถานการณ์จริง เมื่อเดินทางด้วยรถโดยสารสาธารณะ

ตารางที่ 17 ตารางการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ที่มาตาราง : ผู้วิจัย

จากการวิเคราะห์ผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3 ในด้านกายภาพและลักษณะที่มาความหมาย การวิเคราะห์ภาษาทางทัศนศิลป์ และการวิเคราะห์เปรียบเทียบเชิงวัตถุประสงค์ ผลงานส่งผลทางด้านความรู้สึกและตอบโจทย์ปัญหา นำมาสู่บทสรุปดังต่อไปนี้

สรุปผลงานวิทยานิพนธ์ชุดที่ 3

ผลงานให้ผลทางด้านความรู้สึก

ผลงานแสดงถึงการเสียดสีประชดประชันระหว่างวัตถุ 2 สิ่งที่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ระหว่างวัตถุอุปกรณ์ของที่เกี่ยวข้องกับรถโดยสารขนส่งสาธารณะที่แสดงถึงการเดินทางกับเตียงนอนวัตถุที่อยู่ภายในบ้านที่แสดงถึงการพักผ่อน นำมาผสมผสานกัน เพื่อให้เห็นถึงการใช้เวลาในรถโดยสารสาธารณะที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ ในชีวิตทางด้านการพักผ่อน เช่น การพักผ่อน การมีเวลา

ส่วนตัวในชีวิตประจำวัน เวลาที่อยู่กับครอบครัว แต่ในปัจจุบันกลับไม่ได้เป็นเช่นนั้น คนเมืองต่างใช้เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับเวลาการเดินทาง เห็นถึงการใช้ชีวิตของคนเมือง ความเหนื่อยล้าในการใช้ระยะเวลาเดินทางที่ยาวนาน ความเหนื่อยสะสมจากการอยู่บนรถโดยสาร ซึ่งส่งผลเสียต่อสภาพร่างกาย คุณภาพชีวิตที่ไม่ได้มาตรฐาน ไม่สมดุล ไม่มีประสิทธิภาพอย่างที่ควรจะเป็น และส่งผลมาถึงครอบครัวของคนในเขตเมือง

ผลงานให้ผลลัพธ์ตอบโจทย์ปัญหา

ผลงานแสดงถึงรูปแบบการใช้งาน (function) ผิดรูปลักษณะ ผิดประเภทการใช้งาน สื่อถึงการใช้เวลาในการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมืองที่เกินเลยเวลาส่วนตัว เห็นถึงการเปลี่ยนรถโดยสารหลายเส้นทางเนื่องจากเบาะที่นั่งของรถนำมาจากรถโดยสารประเภทต่างๆ ทำให้รับรู้ถึงการปรับเปลี่ยนจากหลายประเภท จากที่นั่งสองแถว ต่อรถไฟฟ้า ต่อรถเมล์ นั่งวินมอเตอร์ไซด์ การใช้เวลาในการเดินทางที่ยาวนาน และสับเปลี่ยนตลอดการเดินทาง ความไม่เชื่อมต่อของรถโดยสารไม่ครอบคลุมทั่วถึงต่อเส้นทางการเดินทาง ปัจจัยหลายสาเหตุที่ส่งผลถึงคุณภาพชีวิตของคนเมือง

ผลงานโครงการวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ชุด

ภาพที่ 67 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 1

ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

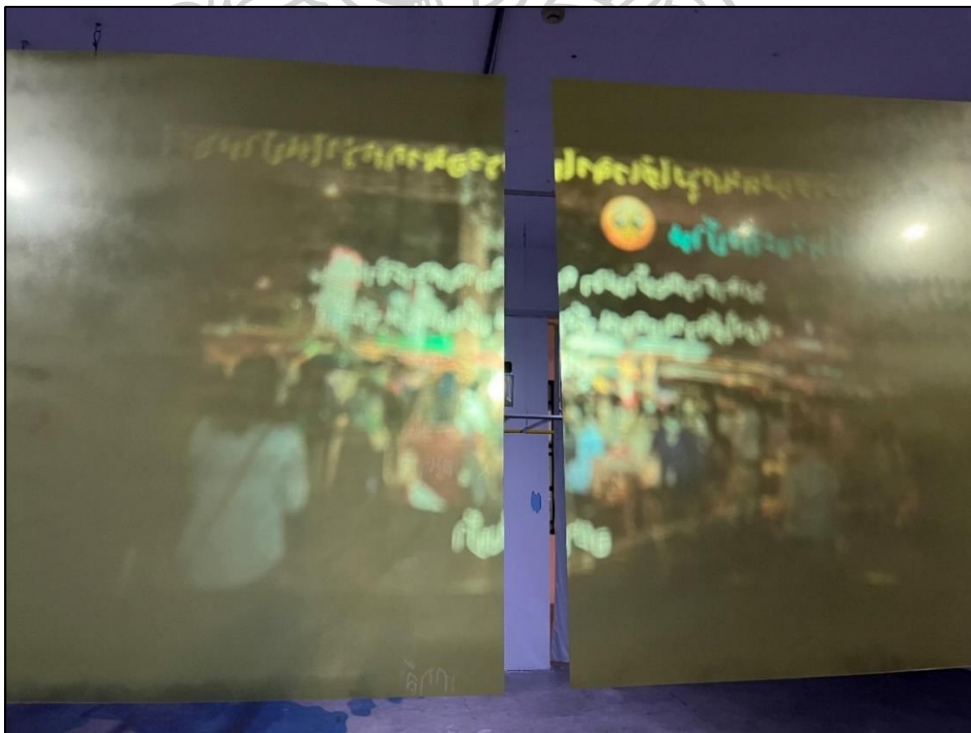
ภาพที่ 68 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 1
 ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 69 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 2
 ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 70 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 2
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

ภาพที่ 71 ภาพรายละเอียดผลงานวิทยานิพนธ์ห้องนิทรรศการที่ 2
ที่มารูปภาพ : ผู้วิจัย

สรุปผลงานโครงการวิทยานิพนธ์ทั้ง 3 ชุด

โครงการวิทยานิพนธ์การเดินทางกับชีวิตคนเมือง มีผลงานสร้างสรรค์ทั้งหมด 3 ประเด็น คือ ภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง, พฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึกขณะเดินทาง จากโซเชียลมีเดีย (Social media), การสิ้นสุดของเวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน นำเสนอเป็น ผลงานศิลปะแบบจัดวาง (Installation) ผลงานประติมากรรม และวิดีโออาร์ต (Video Art) ซึ่งแต่ละชุดผลงานมีการใช้วัสดุ รูปแบบ เทคนิค และวิธีการในการนำเสนอที่แตกต่างกันออกไป ดัง วัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์ผลงานในแต่ละชุด แต่เมื่อผลงานทั้ง 3 ประเด็นนำมาติดตั้งรวมกัน ทั้งหมด ผลงานแต่ละชุดจะเป็นเหตุเป็นผลซึ่งกันและกัน

จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยนำเสนอผลงานจัดวางในบริบทใหม่ มีการปรับเปลี่ยนพื้นที่ขึ้นมา ใหม่ (representation) จากวัตถุที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะและโลกออนไลน์ กลับมานำเสนอในหอศิลป์ที่ ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม (interactive) ผลงานจัดแสดงทั้งหมด 2 ห้อง ห้องที่ 1 จัดแสดงผลงานชุดที่ 1 ประเด็นภาพเหตุการณ์ สภาพแวดล้อมของความเป็นเมือง และผลงานชุดที่ 3 ประเด็นการสิ้นสุดของ เวลาเดินทางที่มากเกินไปในแต่ละวัน เมื่อผู้ชมเข้าไปในพื้นที่ศิลปะจะพบการเคลื่อนไหวของวิดีโอ สต๊อปโมชัน (Stop motion) ฉายบนผนัง มีตัวการ์ตูนตุ๊กตาผู้หญิงกำลังเคลื่อนไหวขณะเดินทาง ขึ้นอยู่กับบรรยากาศ สภาพแวดล้อม แสดงถึงสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง สะท้อนถึงการ ใช้ชีวิตของคนเมือง และมีผลงานเป็นรูปทรงเตี้ยมีรูปแบบการใช้งาน (function) ผิดรูปลักษณะ ประกอบด้วยวัตถุอุปกรณ์ในการเดินทางของรถโดยสารขนส่งสาธารณะ จัดให้หันไปในทางเดียวกับ วิดีโอซึ่งสามารถให้ผู้ชมผลงานนั่งดูวิดีโอบนเตียงนอนได้ แสดงถึงการใช้เวลาจากการเดินทางด้วยรถ โดยสาธารณะในเมืองที่เกินเลยเวลาส่วนกิจกรรมอื่นๆ

ผลงานจัดแสดงห้องที่ 2 จัดแสดงผลงานชุดที่ 2 ประเด็นพฤติกรรมการโพสต์ระบายความรู้สึก ขณะเดินทางจากโซเชียลมีเดีย (Social media) ในผลงาน 1 ชุด แบ่งออกทั้งหมด 4 ชั้น ซึ่ง 3 ชั้นแรก ประกอบด้วยผลงานจัดวางข้อความ บทสนทนา การเล่าเรื่องจากโซเชียลมีเดีย (Social media) นำเสนอบนแผ่นอะคริลิก นำมาวางซ้อนทับกันเป็นชั้นๆ (layer) ส่วนอีก 1 ชั้น เป็นผลงานจัดวางและ วิดีโออาร์ต (Video Art) ฉายวิดีโอลงบนแผ่นอะคริลิก ซึ่งความใสของอะคริลิกทำให้สามารถมองเห็นได้ทั้ง 2 ฝั่ง ข้อความในผลงานเป็นสื่อถึงการที่คนเมืองโพสต์ระบายสภาวะทางอารมณ์ แสดงความคิด ความรู้สึกผ่านสื่อประเภทต่างๆ คุยตอบโต้ แสดงความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ซึ่งแสดงปฏิสัมพันธ์ทาง สังคม (Social activities) ให้ผู้ชมได้อ่าน และรับรู้ถึงเรื่องราวที่เกิดขึ้นจากการเดินทางของคนเมือง

บทที่ 5

สรุปการสร้างสรรค์ผลงานวิทยานิพนธ์

การสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โครงการวิทยานิพนธ์การเดินทางกับชีวิตคนเมือง ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากการพื้นที่เชื่อมต่อถนนพัฒนาการถึงพญาไท ในกรุงเทพมหานคร กรณีโดยสารด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะ ด้วยวิธีการสังเกตการณ์และสัมภาษณ์ผู้คน และจากการสืบค้นข้อมูลการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางจากสื่อโซเชียลมีเดีย (Social media) ทำให้ทราบถึงสภาวะจิตใจของคนเมืองที่เกิดจากปัจจัยการใช้เวลาการเดินทางด้วยระบบขนส่งสาธารณะในเมือง ประเด็นปัญหาที่ส่งผลต่อคนเมืองในหลายด้าน จากปัญหาโครงสร้างทางกายภาพของกรุงเทพมหานครทับซ้อนไม่สัมพันธ์กัน ที่ขาดการวางผังที่มีทิศทาง เมื่อเมืองขยายใหญ่ขึ้น จำนวนประชากรที่มากขึ้น ส่งผลให้สถานการณ์ สภาพแวดล้อมในสังคมเมืองเกิดความหนาแน่นทั้งสิ่งก่อสร้าง และจำนวนประชากร ส่งผลต่อระบบการจราจร และระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะ เกิดปัญหาการจราจรติดขัด รถโดยสารไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้โดยสารซึ่งเป็นประชากรส่วนใหญ่ที่ใช้บริการ สาเหตุของปัญหาส่งผลต่อระยะเวลาการเดินทาง และสุขภาพอารมณ์ของมนุษย์

จากข้อมูลเหล่านี้เป็นที่มาของปัญหา หรือแรงบันดาลใจในการนำมาสู่กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมที่ต้องการสื่อให้เห็นปัญหา และแนวคิดจินตนาการเชื่อมโยงแสดงภาพของปัญหาที่ส่งผล (outcome) การรับรู้ทางด้านอารมณ์ (emotional perception) สะท้อนใจ (impact) ภาพสะท้อนในรูปแบบศิลปกรรม เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตของคนเมือง ปัญหาสถานการณ์ที่คนเมืองกำลังเผชิญอยู่ ถ่ายทอดออกมาเป็นผลงานศิลปะร่วมสมัย

ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม นำเสนอโดยการสร้างบรรยากาศเสมือนกับการที่ผู้ชมผลงานเข้าไปอยู่ในสถานการณ์จริง สร้างภาษาวัฒนธรรมที่มองเห็นได้ด้วยตา (Visual culture) สะท้อนสภาวะภาพเหตุการณ์ต่างๆ ของเมือง การใช้ภาพแทน (representation) แสดงชีวิตความเป็นอยู่ของคนเมือง แสดงประเด็นสภาพแวดล้อม ผลของระบบรถโดยสารขนส่งสาธารณะ นอกจากนั้นมีลักษณะการจัดวางในบริบทใหม่ จากวัตถุที่อยู่ในพื้นที่สาธารณะกลับมานำเสนอในหอศิลป์ที่ให้ผู้ชมมีส่วนร่วม (interactive) ในการรับรู้ เพื่อส่งเสริมความเข้าใจ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกัน การใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือช่วยทำความเข้าใจที่ถ่ายทอดเนื้อหาเรื่องราวของคนเมืองที่พบเจอในชีวิตประจำวัน แสดงประเด็นสภาวะจิตใจอารมณ์ของประชาชนกลุ่มโดยสารในช่วงระยะเวลาเดินทาง การนำเสนอผ่านการบันทึก บอกเล่าประสบการณ์ สะท้อนภาพเหตุการณ์สถานการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อต้องเดินทางด้วยรถโดยสารขนส่งสาธารณะในเมือง ที่ส่งผลถึงประเด็นสุขภาพร่างกาย และสภาวะทางอารมณ์ เพื่อทำให้เกิดการตระหนักถึงคุณภาพชีวิตคนเมือง

การรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยมุ่งหวังให้การศึกษาวิจัยเชิงสร้างสรรค์ชุดนี้เกิดประโยชน์ต่อสังคมในวงกว้าง ช่วยในการสร้างความรู้ ความเข้าใจปัญหาสถานะการณ์ในสังคมเมืองด้วยมุมมองที่หลากหลาย เกิดการตระหนักรู้ถึงคุณภาพชีวิตคนเมืองอีกมุมมองหนึ่ง ได้เห็นถึงประเด็นปัญหา นำความคิดเห็นข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนั้นผู้วิจัยมุ่งหวังไว้อย่างยิ่งว่าการจัดนิทรรศการเผยแพร่ผลงานศิลปกรรมสู่สาธารณชน ผู้เข้าชมนิทรรศการได้แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ความคิด มุมมอง ทักษะคติ สามารถนำผลงานวิจัยเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์ในเชิงวิชาการและปฏิบัติได้ เพื่อเป็นการส่งเสริมองค์ความรู้ด้านการศึกษา และยังเป็น การเสริมสร้างเพิ่มพูนด้าน การศึกษางานศิลปะร่วมสมัยให้หลากหลาย และกว้างไกลมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

- LAB. "ธรรมด่าอย่างไรให้โลกจำ? ขวณคุณเดินในเมลเบิร์นกับลายเส้นสุดเบสิกของ Julian Opie." 2561, accessed 10 สิงหาคม 2565, accessed from <https://lab.sal.mn/2018/12/julian-opie/60836/>.
- PLAN4BANGKOK. "โครงการวางและจัดทำผังเมืองรวมกรุงเทพมหานคร." 2560, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed from <http://plan4bangkok.com/download.html>.
- PPTVHD36. "ปัญหาระดับชาติ "ขนส่งมวลชนสาธารณะ" ไม่เคยเพียงพอ." 2562, accessed 11 มกราคม 2564, accessed from <https://www.pptvhd36.com/news/ประเด็นร้อน/80498>.
- SALIKA. "ผ่าต้นตอ 'ปัญหารถติดในกรุงเทพฯ' ผลพวงจากการวางผังเมืองยอดเยี่ยม ทำกรุงเทพฯ เป็นเมืองแห่งขอยตัน." 2561, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed from <https://www.salika.co/2018/12/10/truth-about-traffic-problem-in-bangkok/>.
- Sanit Rachata. "กรุงเทพฯ ติด Top 5 เมือง Work-Life Balance พัง: OT เก่ง-วันลาขั้นต่ำน้อยสุด-เมืองปลอดภัยรั้งท้าย." 2565, accessed 30 สิงหาคม 2565, accessed from <https://brandinside.asia/thailand-at-the-bottom-5-of-work-life-balance-index/>.
- TERRABKK. ""ระบบขนส่งสาธารณะ" ของ "กรุงเทพฯ" ดีแค่ไหนในสายตาโลก?" 2560, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed from <https://today.line.me/th/v2/article/J6rXkX>.
- กิตติพงษ์ ชัยกิตติภรณ์ และ อุบลวรรณ ภาวกานันท์. "การพัฒนาการให้บริการรถโดยสารประจำทางขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.)." วารสารรัฐประศาสนศาสตร์ ปีที่ 14, ฉบับที่ 1 (2559): 157-169.
- คณะกรรมการเสริมสร้างความผูกพันองค์กร. "สมดุลชีวิต 8-8-8: สูตรสร้างความสุข สมดุลให้กับชีวิตและการทำงาน." 2564, accessed 12 กุมภาพันธ์ 2564, accessed from https://www.mhc10.go.th/myfile/00_life888.pdf.
- ชลูด นิมเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 7 : กรุงเทพฯ: อมรินทร์, 2553, 278-279.
- ณรงค์กร มโนจันทร์เพ็ญ. "อันดับเมืองที่มีคุณภาพชีวิตที่ดีที่สุดในโลก ปี 2019." 2562, accessed 20 มีนาคม 2564, <https://thestandard.co/quality-of-living-city-ranking-2019-by-mercer/>.

ภาณุ บุญพิพัฒนาพงศ์. "Counting (นับ) เรื่องเล่าจากบทสนทนาและการเฝ้ามองวิถีชีวิตคนเมือง."

2562, accessed 13 สิงหาคม 2565, accessed from

https://www.matichonweekly.com/column/article_219960.

วราพงษ์ ป่านแก้ว. "วิถีคนเมือง ชีวิตป่วย สักลมป่วย." 2558, accessed 11 มีนาคม 2564,

accessed from <https://www.posttoday.com/life/healthy/388999>.

ศูนย์ข้อมูลกรุงเทพมหานคร. "กรุงเทพฯ ปัจจุบัน." 2013, accessed 20 มีนาคม 2564, accessed

from <http://203.155.220.230/m.info/nowbma/>.

สมเกียรติ ตั้งนโม. มองหาเรื่อง: วัฒนธรรมทางสายตา. มหาสารคาม: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัย

มหาสารคาม, 2549, 5-6.

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ณัฐนิชา ณัฐฐากรกิตติ
วัน เดือน ปี เกิด	15 สิงหาคม 2539
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
วุฒิการศึกษา	2562 -ศิลปมหาบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ ภาควิชาประติมากรรม คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร 2558 -ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาประติมากรรม ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรม ศิลปะและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ที่อยู่ปัจจุบัน	26 ซอยอ่อนนุช51 ถนนสุขุมวิท77 แขวงอ่อนนุช เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
ผลงานตีพิมพ์	2565 -นิทรรศการเดี่ยว “การเดินทางกับชีวิตคนเมือง” ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ -นิทรรศการกลุ่ม โดยนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาประติมากรรม ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ 2564 -นิทรรศการเดี่ยว “Female” ณ พีเพิลส์ แกลเลอรี หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพ 2563 -นิทรรศการกลุ่ม “So Far So Good” ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพ 2562 -นิทรรศการกลุ่ม “ทิศทางสร้างสรรค์ประติมากรรม” ณ หอศิลป์บรมราชกุมารี อาคารศูนย์ปฏิบัติการทัศนศิลป์สิรินธร คณะจิตรกรรม ประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ -นิทรรศการศิลปนิพนธ์ “Moire art Thesis Exhibition” โดยนักศึกษาปริญญาตรี ภาควิชาศิลปกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ศิลปะและการออกแบบ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหาร

ลาดกระบัง ณ หอศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพ

2560 -นิทรรศการกลุ่ม “MOTIVATION” ณ พีเพิลส์ แกลเลอรี หอ

ศิลป์วัฒนธรรมแห่งกรุงเทพ

2558 -นิทรรศการศิลปกรรมนักเรียน นักศึกษาวิทยาลัยช่างศิลป์ 2558 ณ ซี

คอนสแควร์ ศรีนครินทร์

รางวัลที่ได้รับ

2565 -ทุนอุดหนุนการวิจัยและนวัตกรรมทุนวิจัยมหาบัณฑิต วช. ด้าน

มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จากสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ ประจำปี

งบประมาณ 2565

